

LIDER

A person wearing a white jacket with black stripes on the sleeves and a red scarf is seen from behind, with their arms raised in a gesture of triumph or joy. They are standing on a mountain peak, looking out over a vast landscape of rolling hills and valleys. The sky is a mix of soft blue and warm orange, suggesting a sunrise or sunset. The overall mood is one of achievement and leadership.

JU Srednja stručna škola - Bar
broj 15, maj 2018. godine

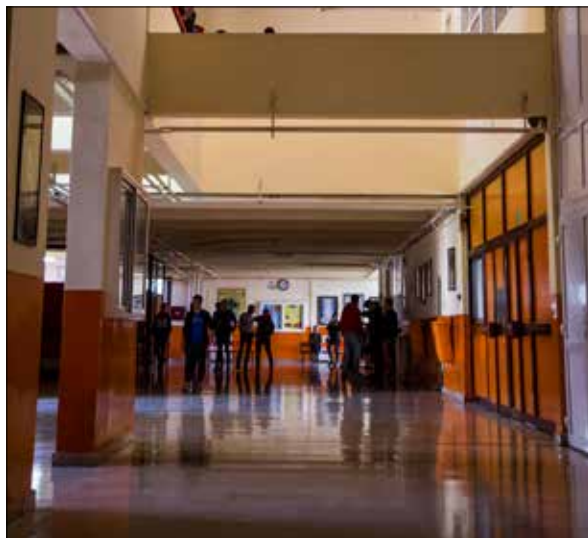

FOTO: Pervov Danilo IV4

RIJEČ UREDNICE

Dragi čitaоче,

čast mi je i zadovoljstvo što se opet srećemo. Ovo je **petnaesti** broj Lidera, a moj peti put na mjestu urednice lista. U proteklih deset godina bila sam redovni čitalac, a povremeno i jedan od profesora iz redakcije. Odabrane urednice tokom tog perioda odradile su sjajan posao srdačno dajući svoj lični pečat listu, a ne mijenjajući njegov identitet. Za sve godine svog postojanja Lider se održao u svojoj prvobitnoj ideji kao mjesto gdje učenici i profesori naše škole ostavljaju pisani trag o vremenu u kom žive, mudrostima koje su stekli i talentima kojima su blagosloveni.

Davne 2004-te, kad sam osnovala list, mislila sam da će mi odabir imena lista biti najteži dio posla. U potrazi za pravim, znala sam da ono mora predstavljati ono na šta se valja ugledati i iz čega se da mnogo toga naučiti. Lideri kvalitetnog društva moraju biti profesori i njihovi đaci, pa ime Lider po mom izboru ni najmanje nije slučajno odabrano. Ono upućuje na mladost, rad i energiju koja nas pokreće i mudrost, stabilnost i odmjerjenost koja nas održava. Sa tim ciljem, ni ovaj broj nije izuzetak.

Osobito mi je zadovoljstvo, u ovom izdanju, podijeliti sa Vama sve što su naši vrijedni učenici realizovali u proteklih godinu dana, nešto uz vođstvo profesora, a većim dijelom sopstvenom kreativnošću. Čast mi je što sam profesor đacima koji su dovoljno zreli i vješti da vode intervju sa znamenitim ličnostima, da donose sopstvene zaključke na sveopšte teme i iznose se ih bez zadržke. Ponosna sam što sam profesor učenici sa naslovne strane koja je već dosegla oblake svojom smjelošću i upornošću. Drago mi je što sve više srijećem đake koji su inovativni i kreativni, koji ne čekaju, već preduzimaju. Srećna sam što veliki broj đaka u ranom uzrastu počinje da stvara, bilo pjesmu, crtež ili fotografiju, nešto svoje. Radujem se što mnogo đaka čita knjige i piše za svoju dušu. Da se opet rodim, opet bih odabrala ovaj poziv. Ovo je najljepši posao na svijetu.

U svoje ime i u ime redakcije profesora i učenika pozivam vas da uživate u svim redovima koje smo za Vas pripremili.

Vaša,

Anastazija Banović, prof.

IMPRESSUM

Časopis „Lider“
Broj 15 – maj 2018.

Izdaje:
JU Srednja stručna škola – Bar

Za izdavača:
Branislav Knežević, direktor

Urednica:
Anastazija Banović, prof.

Lektura i korektura:
Marija Šušter, prof.

Kompjuterska obrada:
Zoran Vasilkov

Naslovna:
Danijela Janković II4

Štampa:
Lux Print

Tiraž: 250

REDAKCIJA UČENIKA

Ina Koprivica I1
Adelisa Badžović I6
Sandra Veličković I6
Anabela Đinović I6
Damjan Ranitović I6
Anja Pajić I6
Amina Agović I6
Lejla Perazić I6
Sara Mijović I6
Anastasija Ukšanović I6
Marko Jelić I6
Davor Marstijepović II2
Danilo Paljokić II3
Miloš Rondović II3
Toni Sokolović II3
Ana Hiblović II4
Danijela Janković II4
Vasilije Šorović II4

Hot Milica III4
Danilo Pervov IV4
Dušan Čelić IV4
Danijel Maljević IV4
Žaklina Pecović IV5
Željana Popović IV5

REDAKCIJA PROFESORA

Milanka Okuka, pedagog
Marija Šušter, prof.
Branka Čalasan, prof.
Valentina Radonjić, prof.
Mr Darko Jelić, prof.
Jelena Vukić, spoljni saradnik
Mr Mirko Brzić, dipl.inž.
Katarina Brnjada, prof.
Mr Tanja Kragulj, prof.
Sofija Rašković, prof.
Neđeljko Knežević, dipl. inž.

Povodom proslave **Dana škole Nastavničko vijeće**
JU Srednje stručne škole nagrađuje sljedeće učenike:

NAJBOLJI UČENICI šk.2017/2018.g.			
BR.	KATEGORIJA	PREZIME I IME UČENIKA	RAZRED I ODJELJENJE
I	Đak generacije	PERVOV DANILO	IV-4
II	Najbolji učenici po obrazovnim programima		
1.	Nautički tehničar	Pervov Danilo Rondović Miloš	IV-4 II-3
2.	Brodomašinski tehničar	Marstijepović Davor	II-2
3.	Špeditersko-agenc. i car.tehničar	Simonović Jovan	III-4
4.	Prehrambeni tehničar	Stošić Jelena	IV-1
5.	Farmaceutski tehničar	Ranitović Damjan	I-6
6.	Poljoprivredni tehničar	Milinović Milica	III-1
7.	Veterinarski tehničar	Jovanović Ana	III-1
8.	Frizer/ka	Marović Kristina	III-5
III	Najbolja učenica praktične nastave	Babačić Elna	III-5
IV	Školski literarni nagradni konkurs povodom 23.aprila Svjetskog Dana knjige i autorskih prava	Hot Milica	III-4
V	Najbolji sportista	Maljević Danijel	IV-4
VI	Najaktivnija čitateljka u šk.2017/18.g.	Šašić Ana	III-4
VII	Učenici bez izostanaka	Rolović Milica	I-1
		Hasić Amra	I-1
		Đurišić Boban	I-3
		Veličković Sandra	I-6
		Marstijepović Davor	II-2
		Rondović Miloš	II-3
		Simonović Jovan	III-4
		Striković Šejla	III-4

OTKRIVAMO I STVARAMO

*„Misliti je zanimljivije nego znati, ali manje zanimljivo nego – posmatrati.”
/Johan Volfgang Gete/*

I ove godine, kao i svake prethodne učenici naše škole, u pratnji profesora Sofije Rašković, Žane Janković, Branke Čalasan i Zefe Dabovića posjetili su festival **Otvoreni dani nauke** organizovan pod pokroviteljstvom Ministarstva nauke Crne Gore. U saradnji sa Evropskom organizacijom za nuklearna istraživanja CERN i Univerzitetom Crne Gore, festival je svečano otvoren u zgradi Sportskog i kulturnog centra Univerziteta Donja Gorica.

Ovo izdanje festivala bilo je u duhu povezivanja nauke i umjetnosti, pod sloganom **nauka otkriva – umjetnost stvara**. Glavna izložba „Art@CMS“ posvećena je eksperimentu CMS-u, jednom od najvećih LHC eksperimenata u CERN-u kojem se Crna Gora zvanično pridružila ove godine kao

punopravna članica. **CMS eksperiment** je bio u fokusu svjetske javnosti 2012. godine, zbog otkrića **Higsovog bozona**, a u njemu učestvuje preko 3.000 naučnika, inženjera i studenata iz 200 istraživačkih institucija širom svijeta.

Cilj radionica kojima smo prisustvovali je da se učenici upoznaju sa fizikom čestica kroz igru, umjetničko prezentovanje materijala, eksponata i okušaju u zanimljivim

eksperimentima koje mogu raditi u svojim školama.

Kroz igru i priču uplovili smo u predmet fizike i otkrivali sve njene čari, koje se

kroz školske udžbenike ne mogu dočarati i prikazati. Upoznali smo naučnike koji rade u CERN-u i imali čast da sa njima razgovaramo o najvećoj CERN-ovoj laboratoriji i o tome gde je nastao internet, koji je danas sastavni dio našeg života. U razgovoru sa naučnicima imali smo priliku da koristimo engleski jezik i usavršimo komunikaciju.

Fantastičnom prezentacijom, našli smo se, oči u oči sa svim česticama koje smo do tada učili samo teorijski i inspirisani njihovim poduhvatima, još više zavoljeli fiziku.

Priredila: **Hiblović Ana II4**

REALIZOVANE AKTIVNOSTI U ŠKOLSKOJ 2017/18.g.

- U prostorijama Zavoda za školstvo održano savjetovanje na temu: „**Primjena novih nastavnih planova i programa u srednjim stručnim školama**“. Prisustvovali predstavnici škole: direktor, pedagog i dva nastavnika. Vrijeme: 01.09.2017.g.
- **U Srednjoj stručnoj školi obilježen 22.septembar Dan bez automobila.**
- **Obilježen Evropski dan jezika** nizom aktivnosti u školi. Koordinator obilježavanja bila je prof.Anastazija Banović. Vrijeme: 26.09.2017.g.
- Predstavništvo UHICEF-a u Crnoj Gori organizovalo konferenciju pod nazivom „**Moć adolescencije**“. Prisustvovali direktor škole i školski pedagog. Vrijeme: 25.09.2017.g.
- U organizaciji Društva ekonomista i menadžera Crne Gore i UDG, u Budvi je održan regionalni **XXII Miločerski razvojni forum**. Prisustvovao direktor škole Branislav Knežević. Vrijeme: 12 -13.09.2017.g.
- U organizaciju CSO održan okrugli sto na temu „**Podrška privrede u razvoju novih kvalifikacija potrebnih tržištu rada iz oblasti Poljoprivrede, prehrane i veterine**“. Prisustvovali: Darko Jelić, ICT i Neđeljko Knežević, koordinator praktične nastave. Vrijeme: 18.09.2017.g.
- U okviru REGIONAL PROJECT OFFICE BOSNIA-HERCEGOVINA, MONTENEGRO AND SERBIA realizovana Studijska posjeta Austriji u svrhu planiranja regionalnog projekta na temu „**Upravljanje i osiguranje kvaliteta u srednjim stručnim i tehničkim školama**“. Direktor škole učestvovao u studijskoj posjeti u periodu od 05. do 06.10.2017.g.
- **Danima nauke** u Podgorici prisustvovali učenici (50) i predmetni nastavnici: Žana Janković i Sofija Rašković. Drugog dana istu manifestaciju posjetili učenici(II-3) i odjeljenjske starješine: Z. Dabović i B. Čalasan. Vrijeme: 10-11.10.2017.g.
- Povodom 10. oktobra, Međunarodnog dana mentalnog zdravlja održana tribina na temu: „**Zaštita mentalnog zdravlja na radnom mjestu**“, u organizaciji Doma zdravlja Bar, Gimnazije Niko Rolović i NVO „ADRIA“. Prisustvovale: M.Okuka, pedagog i B.Čalasan, prof. sociologije.
- Škola gostovala na XIV privredno-kulturnoj manifestaciji „**Dani jabuke**“ u Goraždu. Prisustvovali: 3 učenika i dva nastavnika. Vrijeme: 12-14.10.2017.g.
- U organizaciji Savjetovališta Entera-Podgorica i ADP-Zid realizovana trodnevna obuka stručnog i nastavnog osoblja o **usvajanju i primjeni programa prevencije zavisnosti od kockanja** u srednjim stručnim školama u Crnoj Gori. Prisustvovala: Merima Đukić, prof.biologije. Vrijeme: 17-19.10.2017.g.
- U organizaciji CSO a u okviru manifestacije: „**XVI Dani obrazovanja i učenja odraslih realizovana radionica: „Uloga vaspitno-obrazovnih ustanova u prevenciji i zaštiti djece i mladih od nasilja u porodici**“. Prisustvovala: M.Okuka, školski pedagog. Vrijeme: 18.10.2017.g.
- U Petrovcu realizovana II konferencija o javnim nabavkama na temu: „**Ka efikasnijim javnim nabavkama u Crnoj Gori**“. Prisustvovao Darko Jelić, ICT. Vrijeme:10-11.novembar 2017.g.
- Sprovedena anketa za utvrđivanje potreba za daljim usavršavanjem koje sprovodi Centar za stručno obrazovanje u okviru EPAL Nacionalnog servisa za Crnu Goru. Učestvovalo 14 nastavnika stručno-teorijske grupe predmeta. Vrijeme: 15.11.2017.g.
- Obilježen Dan srednjoškolaca pod sloganom: „**Sportom protiv nasilja**“. Odigrana košarkaška utakmica, realizovana radionica o nasilju u I-6 odjeljenju, kao i radionica za odjeljenjske starješine: „**Kako reagovati na nasilje**“? Vrijeme: 17.11.2017.g.
- Savez udruženja boraca NOR-a i antifašista Crne Gore uz podršku Ministarstva prosvjete organizovao državno takmičenje srednjoškolaca u poznavanju istorije Crne Gore. U našoj školi održano **opštinsko takmičenje**, a pobjednička ekipa Srednje Ekonomsko-ugostiteljske škole odlazi na državno takmičenje koje će se održati u Nikšiću. Mentor učenicima sa Obrazovnog programa Farmaceutski tehničar bila je Jadranka Pešić, prof.geografije.
- Učešće Srednje stručne škole na XVI Maslinijadi u Starom Baru. Prisustvovali učenici, nastavnici i direktor škole. Vrijeme: 16.11.2017.g.
- U organizaciji Zavoda za školstvo održan jednodnevni seminar na temu „**Unapređenje kompetencija nastavnika – korišćenje resursa u**

nastavi za profesore fizike i hemije. Prisustvovala: S.Rašković i T.Kragulj.

Vrijeme: 17.11.2017.g.

- Peti **Klettov međunarodni simpozijum za direktore** održan u Sofiji, u periodu od 23.do 26. novembra 2017.g. Prisustvovao direktor škole: Branislav Knežević.

- U amfiteatru JU Srednje stručne škole održano predavanje na temu: „**Difuzija principa i istorijat Crvenog krsta**“.

Vrijeme: 27.11.2017.g.

- Mreža za ruralni razvoj Crne Gore sa partnerima organizovala je prvu **Nacionalnu konferenciju o poljoprivredi i ruralnom razvoju** u Inovaciono-preduzetničkom Centru Tehnopolis u Nikšiću.

Vrijeme: 11-12.decembar 2017.g. Prisustvovao: N.Knežević, koordinator praktične nastave.

- Kultur Kontakt Austria u saradnji sa Centrom za stručno obrazovanje organizovao je dvodnevnu radionicu pod nazivom: „**Izrada individualnog razvojnog obrazovnog plana**“.

Vrijeme: 07. i 08.decembar 2017.g. Prisustvovali: D.Zejak i Z. Dabović.

- Učenici 4-4 odjeljenja sa odjeljenjskim starješinom M.Šušter posjetili čuvenu kalafatsku radionicu porodice Bokovac, gdje su tajne kalafatskog zanata upoznali i kroz iskustvo poznatog muzičara Ramba Amadeusa.

Vrijeme: 10.12.2017.g.

- Povodom 27.januara – Međunarodnog dana sjećanja na žrtve holokausta, Učenički parlament naše škole organizovao je javni čas: **STOP GOVORU MRŽNJE**.

- U okviru Projekta: „**Umrežavanje nastavnika u cilju uspostavljanja internet platforme**“ realizovana radionica za nastavnike mašinske grupe predmeta. Radionica je održana u JU Srednjoj stručnoj školi „Ivan Uskoković“ u Podgorici. Prisustvovao: Z. Dabović.

Vrijeme: 23-24.02.2018.g.

- JU Srednju stručnu školu posjetili predstavnici Ministarstva prosvjete, Zavoda za školstvo, Centra za stručno obrazovanje i Ispitnog centra u svojstvu **Tima za poboljšanje postignuća učenika na PISA testiranju 2018.** i održali prezentaciju za nastavnike i roditelje, kao i radionicu za učenike-učesnike u predstojećem PISA testiranju.

Vrijeme: 28.02.2018.g.

- U organizaciji Zavoda za školstvo realizovan jednodnevni seminar: „**Ocjenjivanje učenika u inkluzivnom obrazovanju**“. Prisustvovala A.

Banović, prof. engleskog jezika.

Vrijeme: 28.02.2018.g.

- U organizaciji Centra za stručno obrazovanje i Nacionalnog servisa podrške u realizaciji EP-ALE projekta u Crnoj Gori, u Budvi je održana III Regionalna EPAL konferencija, na temu: „**Istraživačka praksa u obrazovanju odraslih**“. Prisustvovao direktor škole Branislav Knežević.

- U organizaciji Centra za stručno obrazovanje realizovana obuka nastavnika za izradu modularizovanih programa iz oblasti Nautike i Brodomaštva. Prisustvovali nastavnici stručno-teorijske grupe predmeta: Z.Dabović, D.Rondović, M.Petranović i M.Brzić.

Vrijeme: 05.03.2018.g.

- U organizaciji Centra za stručno obrazovanje realizovana obuka nastavnika za izradu modularizovanih programa za oblast Frizer i Pomoćnik frizera. Prisustvovala: Sanida Laković, nastavnik Praktične nastave u školi.

Vrijeme: 05.03.2018.g.

- U organizaciji Ministarstva prosvjete i Sindikata prosvjete Crne Gore realizovan jednodnevni seminar:

„**Značaj Sindikata prosvjete Crne Gore u obrazovnom sistemu Crne Gore. Novi zakoni u oblasti obrazovanja i vaspitanja**“. Prisustvovali nastavnici- članovi sindikata: M. Petranović, Ž.Krgović i V. Tomić.

Vrijeme: 10.03.2018.g.

- U okviru **Praktične nastave** učenici 3-4 odjeljenja, Obrazovni program Špeditersko-agencijski i carinski tehničar sa nastavnicima D.Zejak i M.Petranovićem posjetili **logističko - distributivni otkupni centar VOLI (LDOC) Podgorica**.

- U periodu od 10-17.aprila 2018.g. realizovano **PISA testiranje** 15-godišnjaka JU Srednja stručne škole. Uzorkom obuhvaćen 171 učenik prvog razreda.

- Povodom 23.aprila Svjetskog dana knjige i autorskih prava organizovan školski literarni nagradni konkurs.

- U okviru regionalnog projekta za Bosnu i Hercegovinu, Crnu Goru i Srbiju organizovana radionica na temu: „**Upravljanje i osiguranje kvaliteta u srednjim stručnim i tehničkim školama**“. Radionici koja je održana u Beogradu prisustvovao direktor škole, Branislav Knežević. Vrijeme: 26-27.04.2018.g.

Priredila: **Okuka Milanka, pedagog**

AKTIVNOSTI UČENIČKOG PARLAMENTA

Učenički parlament je reprezentativno tijelo u našoj školi, koje osnivaju učenici izabrani od vršnjaka. Parlament učenicima omogućava demokratski način udruživanja radi zastupanja interesa svih učenika u donošenju odluka koje se njih neposredno tiču. On garantuje osnovne slobode učenika, kroz ostvarivanje prava na slobodu govora, izražavanja, slobodu udruživanja, slobodu izražavanja sopstvenog mišljenja i pruža mogućnost kolektivnog odlučivanja doprinoseći poboljšanju atmosfere u školi. Razvija kolektivni odnos i gradi partnerstvo sa nastavnicima, stručnim saradnicima, direktorima i organima škole. Omogućava razvoj demokratske kulture, bolju komunikaciju i podstiče donošenje zajedničkih odluka prihvatljivih za sve strane. Učenički parlament naše škole je i ove godine vrijedno radio, a za realizovanje mnogobrojnih aktivnosti posebno su se pobrinuli **delegati Unije srednjoškolaca Crne Gore** učenici IV-4 odjeljenja, **Danilo Pervov i Nemanja Pečurica**.

Među mnogim aktivnostima za Lider izdvajamo sledeće:

- Povodom **18. oktobra, Evropskog dana borbe protiv trgovine ljudima**, Učenički parlament naše škole organizovao je prezentaciju na temu - Vidovi i oblici trgovine ljudima. Power-point prezentaciju pripremile su učenice predstavnice Učeničkog parlamenta Dubravka Perović i Milica Popović.

Prisutni učenici su imali priliku da se bolje upoznaju sa oblicima, načinima i prevencijom trgovine ljudima. Učenici su posebno raspravljali o prevenciji zloupotrebe djece, prevenciji dječijeg prosjačenja i sklapanja ugovorenih brakova.

- Na inicijativu Učeničkog parlamenta, a povodom **17. novembra Međunarodnog dana srednjoškolaca**, u školi je organizovan turnir u košarci. Tim povodom odigrana je košarkaška utakmica pod sloganom **“Sportom protiv nasilja”**. Učenici su bili podijeljeni u dvije ekipe koje su odigrale fer plej utakmicu. Svi učesnici turnira su imali majice na kojima je urađen logo pod nazivom “Sportom protiv nasilja”, a na tribinama su se vijorili transparentni s istom porukom.

- Učenički parlament realizovao je tribinu povodom **1. decembra – Svjetskog dana borbe protiv AIDS-a**. Gost tribine bila je doktorica Ljiljana Jovičević, epidemiolog. Osim predstavnika UP, tribini su prisustvovali učenici odjeljenja I-6 (farmaceutski tehničar). Prisutni učenici su imali priliku da se bolje informišu o HIV/AIDS-u, o opasnostima koje sa sobom nosi ova bolest, kako se prenosi, koje su metode zaštite i kako se testirati na HIV-virus. Doktorka Jovičević je informisala učenike da se u Domu zdravlja Bar nalazi

ambulanta za dobrovoljno i povjerljivo savjetovanje i testiranje na HIV-virus. Tribina je bila interaktivnog karaktera.

- Kampanja **„16 dana”** obuhvata četiri važna međunarodna datuma koji povezuju žene, nasilje i ljudska prava. U pitanju je globalna, svjetska kampanja, koju obilježava 1700 organizacija, u preko 100 država svijeta. Kampanja počinje 25. novembra Međunarodnim danom borbe protiv nasilja nad ženama i završava se 10. decembra Međunarodnim danom ljudskih prava. Tim povodom učenički parlament naše škole organizovao je debatu na temu: **„Rodna ravnopravnost u Crnoj Gori”**. Osim predstavnika Učeničkog parlamenta debati su prisustvovali učenici IV-4 odjeljenja (nautički tehničar). Voditelj debate bio je učenik Danilo Pervov. Učesnici afirmacijske ekipe bili su: Dubravka Perović, Nemanja Pečurica i Žaklina Pecović. Negacijsku ekipu činili su: **Ana Hiblović, Ognjen Barać i Katarina Jović**. Obje ekipe su se trudile da budu ubjedljive u svojim stavovima. Afirmacijska ekipa je bila mišljenja da je u Crnoj Gori zastupljena rodna ravnopravnost i da su žene ostvarile svoja prava. Negacijska ekipa je argumentovano branila svoje stavove da su žene

kod nas još uvijek u nezavidnom položaju, da su još uvijek muška djeca više željena, te da su žene i te kako žrtve porodičnog i poslovnog nasilja. Ostali učenici su se, takođe, uključivali u raspravu, postavljali pitanja, komentarisali. Negacijska ekipa je većinom glasova od strane prisutnih ocijenjena kao pobjednička. Učesnici debate, kao i prisutni ocijenili su debatu kao veoma inspirativnu sa naglašenim edukativnim karakterom.

- U načoj školi, nizom aktivnosti obilježen je **10. decembar, Međunarodni dan ljudskih prava**. Profesorica sociologije Branka Čalasan je u amfiteatru škole upoznala prisutne učenike o istorijatu ljudskih prava i značaju ovoga datuma. Između ostalog istakla je da su ljudska prava sveta i neotuđiva i da je poštovanje ljudskih prava jedno od osnovnih mjerila koliko su u jednoj državi razvijeni demokratija i vladavina prava. Kroz interesantnu retrospektivu, učenici su stekli uvid u najznačajnije dokumente kojima su regulisana ljudska prava na svjetskom nivou, a potom su organizovali i kviz: „Koliko poznajem ljudska prava“?

- U organizaciji Učeničkog parlamenta organizovan je prigodan program kojim su učenici-članovi parlamenta željeli da pošalju najljepše želje i čestitke svojim vršnjacima i nastavnicima povodom **Nove godine**. Pripremljen je interesantan program koji je obuhvatio nekoliko različitih aktivnosti. Prisutni su u amfiteatru imali priliku da čuju literarni rad učenice IV5 odjeljenja (špeditersko-agencijski i carinski tehničar) Žakline Pecović na temu - „**Moji snovi, moja stvarnost**“. Učenica je osvojila treće mjesto na nagradnom literarnom konkursu u organizaciji Crvenog krsta.

Učenici I6 odjeljenja (farmaceutski tehničar), Damjan Ranitović, Hana i Lejla Perazić su kroz igrokaz **SAMO DANAS** uputili niz motivacionih poruka o životu, mogućnostima i potencijalu koji mladi ljudi nose u sebi. Milica Popović, III4 napisala je i recitovala pjesmu **NOVA GODINA**. Nikolina, Sandra, Bojan, Iva,

Selma i Anabela su putem skeča govorili o motivaciji za učenje, učenju kroz igru i mogućnostima koje im ono pruža da mijenjaju svijet oko sebe. Programu je prethodilo kićenje jelke u holu škole. Parlamentarci su ručno pravili ukrase i pustivši mašti na volju svi zajedno su uživali u kićenju. Jelku i kićenje finansijski podržala Uprava škole.

- Povodom **27. januara Međunarodnog dana sjećanja na žrtve holokausta**, Učenički parlament organizovao je javni čas: **STOP GOVORU MRŽNJE**. Osim predstavnika UP sjednici je prisustvovalo po pet učenika prvih razreda, nastavnici i predstavnici UBNOR-a Bara - sekretarica Udruženja, Slobodanka Đurišić i potpredsjednik Udruženja, general u penziji Špiro Niković. U uvodnom dijelu profesor istorije, Ratko Četković, upoznao je prisutne učenike sa istorijskim činjenicama o holokaustu. Nakon toga učenici su odgledali dokumentarni film: **Šta je holokaust?** Profesorica Branka Čalasan je iz sociološke perspektive razgovarala o pojavnim oblicima govora mržnje (antisemitizam, ksenofobija, predrasude, diskriminacija...), pojavama za koje smo smatrali da su dio prošlosti. Učenici su iznosili svoje mišljenje o uzrocima govora mržnje, netrpeljivosti po raznim osnovama, navodili načine na koje se danas najčešće profilise govor mržnje, davali predloge za njegovo suzbijanje. Učenici su mišljenja da je u osnovi mržnje slabost, nedostatak samopouzdanja, dugogodišnje predrasude i stereotipi. Njegovanje duha tolerancije, poštovanje ljudskog dostojanstva, poštovanje i uvažavanje različitosti treba da bude imperativ savremenog društva, zaključili su naši učenici. Profesorica geografije, Jadranka Pešić, iznijela je statističke podatke o stradanjima raznih naroda i prostora iz kojih dolaze Jevreji, Srbi, Romi i homoseksualci. U završnom dijelu učenici su imali priliku da razmijene mišljenja i stavove sa predstavnicima UBNOR-a koji su istakli da se žrtve holokausta nikada ne smiju zaboraviti, da nas one opominju da se ovakvi i slični zločini nikada i nikome ne ponove.

- Povodom **Dana zaljubljenih**, koji se inače slavi **14. februara**, Učenički parlament naše škole organizovao je literarno takmičenje. U njemu su učestvovali učenici sva četiri razreda, a tema je bila vezana za LJUBAV. Pisali su prozne sastave, pjesme, poruke, uopšte ono što im je inspiracija govorila i naravno, njihovo srce. Dostavljen je veći broj radova koje su ocijenjivale profesorice Nataša Despotović i Valentina Radonjić.

Pred njima naravno nije bio lak zadatak, jer su se svi učenici potrudili da daju sve od sebe i iskažu svoja osjećanja. Ipak, najbolje ocijenjen je rad naše maturantkinje Žakline Pecović, učenice IV-5 odjeljenja, koja je ovom prilikom napisala pjesmu pod nazivom „Rekvijem za prošlost“.

Priredila: **Čalasan Branka, prof. sociologije**

ŠTA BOJE GOVORE O NAMA ?

Boje su čarobni elementi koji utiču na naše emocije, tjeraju nas da reagujemo pozitivno ili negativno. Neke nas opuštaju i umiruju, dok druge podstiču na akciju. Ljudi različito reaguju na boje, obično su nešto što prvo vidimo i zadnje što zaboravimo. Boje su zanimale Aristotela i Njutna, a mnoge kulture poput egipatske, grčke, indijske i kineske koriste ih u terapiji za izlječenje. Njihova uloga u marketingu, uređenju doma, kulinarstvu i poslovnom svijetu veoma je važna. Boje u različitim kulturama imaju i različit značaj, dok ista boja u jednoj kulturi izaziva jedan, u drugoj izaziva potpuno drugačiji, i suprotan psihološki efekat. Tako, na primjer, u Evropi bijela boja simbolizuje nevinost i ceremonijal vjenčanja, a na dalekom Istoku smrt i sahrane. Francuzima je žuta boja znak ljubomore, a Grcima tuđe. Kod nas je zelena boja sinonim za novac, a Amerikanci je vezuju za ljubomoru. S obzirom na to da boje u velikoj mjeri utiču na naše raspoloženje i reakcije i predstavljaju svojevrsnu neverbalnu komunikaciju, bitno je znati koja je njihova simbolika i šta boje govore o nama. Postoje različita tumačenja o uticaju boja na ljudsko ponašanje. Vjeruje se da kolorit kod svake osobe otkriva i njen karakter, osobine, crte ličnosti, kao i trenutno raspoloženje koje osoba izražava. Omiljenu boju, karakter i raspoloženje možemo sagledati iz ugla psihologije boja, ukoliko ispoštujemo nekoliko koraka.

Prvi je da **odaberemo najdražu boju**, onu koja u nama izaziva toplinu, prijatnost, sigurnost, to je tzv.

- prioritarna (glavna) boja
- sekundarna (prateća) boja
- dopunska (rezervna) boja.

Nakon odabira tri „lične boje“ čitamo tumačenje za svaku od njih.

Zelena boja je prva asocijacija za prirodu. To je boja nade, života i optimizma. Asocira na smirenost i opuštenost, odmara oči, unosi mir i harmoniju u dom i savršena je za prostorije u kojima odmaramo. Sinonim je za zdravlje, svježinu, rast, razvijanje, sigurnost, balans, stabilnost...

poboljšava koncentraciju za učenje i poželjno je da dominira u sobi gdje se uči. No ipak, ne treba je previše koristiti jer izaziva osjećaj dosade kod okoline, djeluje monotono i uspavljivo. Biraju je osobe koje umiju da „ugrabe“ skoro svaku dobru priliku. Vole ih oni koji žele da dominiraju, naređuju, komanduju. Oni su vrlo uporni, vrijedni, precizni i pedantni. Nekada su to srdačne, ali zatvorene i povučene osobe, kritizerski nastrojene i spremne na konfliktne odnose sa drugima.

Tamnozeleno govori o muževnosti, hrabrosti i iskrenosti. Obavezno ovu nijansu odaberite za poslovni intervju, tako ćete simbolično pokazati lojalnost, iskrenost i odgovornost. Svjetlozeleno boju preferiraju osobe koje imaju gvozdeno volju i teže vlastoljublju, obično su na važnim društvenim funkcijama. Zelena boja na dječijim crtežima upućuje na potiskivanje osjećanja

Plava boja je boja neba, mora, simbol apsolutnog mira i ravnoteže. Tamno plavu boju vole osobe koje uživaju u osjećaju lične sigurnosti i unutrašnjeg mira. Drže do mišljenja onih koji im znače, vole sredi i harmoničan život. Neodlučnost, pribijanje od različitih teškoća i osjećajnost su najčešće karakteristike osoba koje uživaju u tamno plavoj boji. Žena u tamno plavoj kombinaciji je stidljiva, zatvorena, odana porodici, partneru i djeci. Svjetlo plava boja simbolizuje snove, maštanje, vjernost, poštenje i empatiju. Ukoliko se snovi ne ostvare ili se doživi lični neuspjeh depresivno stanje prijeto da ugrozi njihov emocionalni život. U dječijim crtežima tumači se kao izraz želje za druženjem. Spavaće sobe je najbolje obojiti u plavo, jer pomažu da se umirimo i lakše uspavamo.

Crna boja u našoj kulturi simbolizuje boju straha, tuđe, starosti i beživotnosti. To je boja autoriteta i moći, veoma je elegantna i bezvremenska. U dizajnu crna boja ostavlja utisak misterioznosti, prefinjenosti i elegancije. Simbolizuje tajanstvenost, mističnost, zavodljivost, glamur, opasnost i zloknobnost. Psiholozi tvrde da osoba koja preferira crnu boju u psihološkom smislu šalje poruku da joj nešto, njoj vrlo važno nedostaje! Crnom bojom se osoba podsvjesno štiti i ograđuje od spoljašnjih uticaja. Ljubitelji crne boje su nezavisne, samostalne osobe, subjektivne u svojim gledištima, umiju da se suprotstave uticajima sa strane. Ako dijete koristi previše crnu boju, treba ispitati da li je nesrećno ili depresivno.

Crvena boja je emocionalno najsnažnija, stimuliše otkucaje srca i brzo disanje. Podstiče senzualnost, budi najintenzivnija osjećanja i ne preporučuje se nervoznim osobama, jer lako iscrpljuje. Psihološki šalje poruku-primijeti me! Simbolizuje snagu, toplotu, uzbuđenje, energiju, agresiju, stimulaciju, prkos... Vole je hrabre i radoznale osobe, osobe jake volje, pune životne energije, elana, sa jakim osjećanjima,

spreme da rizikuju. Uglavnom su to društvene, dobronamjerne osobe, jačeg temperamenta, impulsivne i često nekontrolisanog ponašanja. lako simbolizuje borbenost, snagu, samosvijest, pretjerana upotreba kod djece može biti i znak uznemirenosti.

Žuta boja je boja radosti, entuzijazma, stimuliše nerve, osvježava tijelo. Često joj pripisuju da je boja nepovjerenja, ljubomore, prodorne intuicije. Žutu boju biraju samosvjesne osobe, osobe koje vjeruju u sebe, koje skreću pažnju na sebe, vole da im se drugi dive, nestrpljive su, nezavisne i optimistične, osobe koje vole sve što je novo, neobično, savremeno. Limun-žutu boju biraju pronicljive, žustre i radoznale osobe, koje djeluju veoma srdačno i skromno, ne trpe prosječne vrijednosti, odlično se kontrolišu i izbjegavaju kompromitujuće situacije.

Ljubičasta boja je sinonim za sofisticiranost, eleganciju, stil. Ova boja se tumači kao želja za dopadanjem, koketiranjem, zabavljanjem. Ljubičaste tonove vole maštovite, osjećajne osobe sa visokim idealima, koje vole da često pobjegnu iz realnog svijeta u svijet snova, fantazije i mašte. To su druželjubive i sumnjičave osobe, sa naglašenim smislom za estetsko izražavanje i stvaranje harmonije oko sebe. Ukoliko želite da budete kreativni i koncentrisani, najbolje je da u radnoj sobi imate ljubičastu boju.

Narandžasta boja jača volju i izaziva euforično raspoloženje. Ako vam nedostaje maštovitosti i inspiracije, obucite nešto narandžasto. Osjećajne, slobodoljubive osobe, osobe jake volje, jasnih ciljeva, dobrog „kanalisanja“ osjećanja, razvijene intuicije, sklone zaljubljenju, razmišljanju i samoodricanju vole narandžasto obojen svijet na sebi i oko sebe. Ovu boju biraju hedonisti, racionalne osobe, uspješne i druželjubive osobe, osobe spremne da drugima pomognu, vesele su naravi i imaju potrebu za čulnim senzacijama. Narandžasta boja je pogodna za dnevne sobe ili hodnike, topla je, podstiče kreativnost i komunikaciju, daje ugođaj topline i dobrodošlice.

Bijela boja je simbol čistoće, nevinosti i skromnosti, ali takođe ukazuje i na emotivnu „hladnoću“, snijeg i sjaj. U bijelom žele da se prikažu osobe koje visoko cijene urednost, pedantnost, osobe koje žele da izbjegnu neprijatnosti i odbace sve što je mračno i „prljavo“. Osobe koje vole da se u društvu pokažu bijelom da umiju da budu vrlo sitničave, pomalo dosadne, odnosno jednolične. Nekada se bijelom odjevnom kombinacijom želi poslati poruka da je osoba spremna za

„novi početak-novi život“.

Siva boja asocira na nezavisnost, neutralnost, neemocionalnost. Pripada hladnim bojama, bojama poslovnog svijeta koje asociraju na racionalnost, uzdržanost i distancu. Najčešće je biraju osobe koje se svjesno štite od spoljnih uticaja svoje okoline, radi očuvanja unutrašnje harmonije i ravnoteže duha. Ova boja nam govori o religioznim, vjerskim pogledima na svijet, o razboritim, opreznim, zatvorenim osobama koje žele da ostanu zaklonjene u sjenci i odatle posmatraju razvoj situacije i drže stvari pod kontrolom. Siva boja je idealna za poslovne sastanke i prilike u kojima se želi pokazati odlučnost i sigurnost.

Braon boja ili boja drveta i kože simbolizuje vjerodostojnost, originalnost, a može biti i tužna i melanholična. Biraju je osobe sa realnim pogledom na svijet oko sebe. Miran svijet, samouvjerenost i čvrsto tle, porodica, dom, prijatelji i tradicija su na vrhu vrijednosnog sistema osoba koje uživaju u braon koloritu. Ima smirujuće terapeutsko dejstvo, posebno na osobe kojima je potreban odmor.

Roze boja je najromantičnija, umirujuća boja koja asocira na skromnost i odanost. Posebno je biraju romantične i nježne osobe, osobe koje žude za ljubavlju, maženjem i razmjenom osjećanja. Povremeno djeluju neodgovorno, nesmotreno i lakomisleno. Vole da koketiraju, zabavljaju se i dominiraju, naročito u društvu suprotnog pola.

Boje su u nama i baš kao izlazak sunca i rađanje novog dana one su neizbježne, te izbor boje ima, ne samo specifičan uticaj na izražavanje i ponašanje kod određene osobe, već izaziva i određenu reakciju njene okoline.

Priredila: **Milanka Okuka, pedagog**

RAZGOVOR U TIŠINI

Ostati ravnodušan prema knjizi, znači lakomisleno osiromašiti svoj život.
/ Ivo Andrić /

Učimo dok smo živi - što bi značilo da čitamo dok smo živi, jer je učenje i čitanje neodvojivo.

Bibliotekarka naše škole, prof. Sofija Rašković, osim fizike koju predaje, obožava da čita. Ta ljubav ju je po završetku prirodno-matematičkog fakulteta odvela do Nacionalne biblioteke "Đurđe Crnojević" u rodnom Cetinju, gdje je položila ispit za bibliotekara. U našoj školi bibliotekar je više od 3 godine.

„Čitanje veoma volim, tako najbolje popunim svoje slobodno vrijeme što predlažem i učenicima”, kaže naša draga profesorica Sofija. „Čitanjem se najbolje oslobađamo od svakodnevnog stresa i unosimo pozitivne misli u svoj život. Nema boljeg načina da obogatimo svoj vokabular. Sa svakom pročitanim knjigom naučimo neke nove riječi. Osoba koja čita biva lako prepoznata zbog svoje elokventnosti. Čitanjem postajemo pametniji, jer naš mozak analizira i obrađuje pročitane podatke za vrijeme i nakon čitanja čime se ubrzava funkcionisanje mozga.”

Naša škola posjeduje oko 16 000 knjiga. Veliki broj su lektire, jer nam je to neophodno, a knjige autora Meše Selimovića, Iva Andrića, iz polja psihologije i zdravih načina života su među najčitanijim. Planira se i rekonstrukcija biblioteke sa manjom

čitaonicom i većim repertoarom knjiga. Učenici koji su pročitali najviše knjiga, nagrađuju se svake godine.

Ove godine, profesorica Sofija krunisala je dugogodišnju saradnju sa gradskom Narodnom bibliotekom Ivo Vučković dogovorom kojim je učenicima iz zaposlenima naše škole omogućeno da koriste usluge biblioteke po povoljnoj cijeni.

Na kraju, profesorica poručuje: „Vrlo sam srećna što radim u biblioteci. To me ispunjava. Pozivam sve učenike koji nisu učlanjeni da to i urade, i da pronađu vrijeme za čitanje.”

Priredila: **Amina Agović I-6**

ULAGANJE U BUDUĆNOST

NOVO ODIJELO

Kreativne ideje profesorice Dušice Vujović, učenici smjera špeditersko - agencijski i carinski tehničar jedva su dočekali i zajedničkim radom i višesatnim ostajanjem posle nastave napravili sebi i generacijama koje dolaze jedan prelijepi ambijent koji prevazilazi standardne učionice. Uz mnoštvo divnih panoa, fotografija radova sa praktične nastave i ručno oslikanim zidovima kabinet je postao jednako lijep koliko i koristan. Kabinet raspolaže sa 1 računarom, 30 stolica i 15 klupa. Atmosfera je uvijek radna uz dobru komunikaciju, a uređenje je dodatno motivisalo učenike za rad.

U KORAK S VREMENOM

Ove godine, naša škola je opremila još jedan kabinet informatike. Dobili smo 16 računara, od čega je 15 raspoređeno za đake, a 1 za profesore. Računari su novi i savremeni, dobrih performansi. Osim toga, učionica je opremljena sa 15 radnih stolova i stolica, kao i projektorom. Uslovi za rad su izuzetni, atmosfera je veoma radna i uz kreativnost naše profesorice Ane Mijović, učenici uživaju na časovima informatike.

GEOGRAFIJA SRCA

Inspirisani prezentacijama profesorice Jadranke Pešić, tokom marta ove godine učenici I razreda smjerova brodomašinski, nautički i carinsko-špediterski i agencijski tehničar radili su samostalne projekte u vidu izrade geografskih karti Crne Gore, reljefa Crne Gore u glini, te kompasa i vjetrokaza. Svoje radove su prezentovali na časovima geografije gdje su pokazali izuzetnu motivaciju i maštovitost, kao i ljubav prema svojoj državi i predmetu geografija.

GRAD NA MILJACKI

I u koje god doba dana i sa koga god uzvišenja bacite pogled na Sarajevo, vi uvijek i nehotice pomislite isto. To je grad. Grad koji i dotrajava i umire, i u isto vrijeme se rađa i preobražava.

/Ivo Andrić/

U pratnji odjeljenjskih starješina Janković Žane, Vujović Dušice i još tri profesora, odjeljenja I razreda sa smjerova farmaceutski tehničar i špeditersko-agencijski i carinski tehničar proveli su nezaboravan vikend u Sarajevu, a šta su sve tamo vidjeli ispričaće vam naša Sandra...

Mnogi kažu da putovanje autobusom do Sarajeva traje prilično dugo, ali uz prave ljude i lijepu atmosferu, što se nas tiče, moglo je trajati i duže.

Samim ulaskom u ovaj grad pažnju su nam privu, kla kulturno-istorijska obilježja i zgrade iz doba Austroougarske. **Osim čuvene Baščaršije, Gazi Husrev-begove džamije, Stare pravoslavne crkve sv. Arhanđela Mihaila i Gavrila iz 14 vijeka, Askenaške sinagoge i katedrale Srca Isusovog** ono što nas se dojmilo jeste kultura i gostoprimstvo ljudi u ovom gradu. Probali smo njihove čuvene čevape kod Želja i Ferhatovića, slatkiše u Badem butiku, bureke u Oklagiji, a baklavu i kadaif u autentičnim poslastičarnicama. Profesori su pili i bosansku kavu, sipajući je sami iz bakarnih ibrika uz neizostavni lokum sa strane.

Posjetili smo i Ilidžu i sa nje napravili panoramske slike većeg dijela grada, a ono što nas je ostavilo nijemim svojom ljepotom jeste **Vrelo Bosne**. Ono se nalazi u podnožju planine Igman i sastoji se od više

malih ostrvaca povezanih mostovima preko manjih potoka. Vrelo je zaštićeno prirodno područje i naziva se još i Spomenik prirode, jer obiluje šumskim pejzažima uz raznolik i unikatan životinjski svijet. Definitivni pečat i današnji izgled Vrela dala je Austroougarska monarhija, tako što je posadila mnoštvo stabala u aleji, uredila park i napravila odmaralište, a posjetioci i dan- danas mogu uživati u vožnji fi-jakerom kroz Veliku aleju. Ovo je takođe, jedno od

najvećih izvorišta pitke vode u Evropi i predstavlja prirodni dragulj. Nalazi se u sastavu Ilidže, koja je poznato ljetovalište, kao i lječilište za dušu i tijelo. (**iladž** - onaj koji liječi).

Povratak kući bio je upotpunjen pauzom na **Jablanici** gdje smo vidjeli čuveni srušeni most na Neretvi, hitroj rijeci koja nas je pratila usput sve do **Mostara**. U Mostaru smo prošetali starom kaldrmom i prešli preko čuvenog Starog mosta gdje smo prisustvovali skoku jednog od tamošnjih hrabrih skakača. Duh ovog grada se ogleda baš u veličanstvenosti ovog mosta koji spajajući dvije obale spaja i ljude, vjere i običaje.

Put smo krunisali šetnjom po **Trebinju** uživajući u prekrasnim cvjetnim krošnjama platana zamišljajući kako je nekada Jovan Dučić uživao u proljećnim večerima svog rodnog grada.

Ovo zajedničko putovanje ćemo zauvijek pamtit, jer se nismo samo dobro proveli, već i uživo edukovali o stvarima o kojima smo do juče samo čitali u knjigama.

Priredila: **Veličković Sandra 16**

GRAD MUZEJ

Učenice II4 odjeljenja, smjer špeditersko-agencijski i carinski tehničar sa svojom razrednom Anastazijom Banović obišle su 29. aprila ove godine, stari grad **Dubrovnik**, jedan od gradova na listi svjetske baštine Uneskoa. Osim standardnih zanimljivosti o ovom gradu, iz priče vodičkinje Antonije saznajemo da je na današnjem mjestu glavne ulice starog grada nekada bio kanal nalik onima u Veneciji i kada je popločan Mlečani su mu dali naziv **Stradun** što u prevodu ne znači ulica, kako se misli, već podrugljivo uličetina jer su bili bijesni zbog popločavanja. Osim toga, jedan neobičan podatak koji smo čuli je da je Dubrovnik ranije bio sagrađen od drveta i pošto je u zemljotresu 1667. godine do temelja izgorio, naređeno je da svaki posjetilac koji dođe u grad donese sa sobom po jedan kamen, te se po legendi smatra da su stari grad Dubrovnik sagradili svi oni koji su ga posjetili. Kuhinje u kućama starog grada gradile su se na gornjem spratu, dok su na donjem spavaće i primaće sobe zbog straha od požara. Zapadni ulaz u grad, kuda smo mi ušli, krase čuvene **Pile**, velika vrata sa drvenim mostom koja sama po sebi predstavljaju jedan od najljepših

detalja grada i koja simbolizuju pravi ulazak u muzej. Grad krasi zidine, na pojedinim mjestima visine i do 25m napravljene još u srednjem vijeku kako bi zaštitile grad od neprijateljskih napada. Simbol grada i njegove slobode predstavlja **kula Minčeta** koja se zbog svoje arhitekture ubraja u

najljepše tvrđave svijeta. Osim nje, poseban utisak na nas je ostavila prelijepa **tvrđava Bokar** gdje se danas održavaju predstave Dubrovačkog ljetnjeg festivala. Zanimljiva je i priča o izgradnji prve Dubrovačke katedrale za koju se vjeruje da je novac za izgradnju, u znak zahvalnosti, dao engleski kralj Ričard I, Lavlje Srce

zato što je nedaleko od Lokruma (ostrvo preko puta Dubrovnika, udaljeno nešto malo od 1km) preživio brodolom. Katedrala je izgorela u velikom požaru 1667, a obnovljena je 1713 godine, u baroknom stilu. Zaštitnik grada je sveti Vlaho.

Dubrovnik je grad koji svojom ljepotom nikoga ne ostavlja ravnodušnim, što zbog svojih autentičnih uskih uličica s mnoštvom stepenica, ili zbog Onofrijeve fontane, prelijepog kamenitog Straduna ili pak **Kneževog dvora**. Ovaj izlet je za nas bio jedan pravi čas istorije na kojem smo mnogo naučili i vidjeli.

VOLIMO SVOJ GRAD

Sadnjom 340 borova u Šumicama, u organizaciji NVO Info Sport CG Bar 26.04. 2018, završen je "Eko dan Opštine Bar". Ova akcija, kao segment projekta "Ekološko uređenje priobalnog pojasa Opštine Bar", kako ističe autor mr Miodrag Banović, započeta je 21. novembra 2017.

Učenici naše Škole sa profesorom Markom Marašem, kao i u prethodnim akcijama ovog projekta, pridružili su se i bili veoma vrijedni učesnici. Pored svojih redovnih školskih i sportskih obaveza bili

su počastvovani što ih je profesor odabrao da oplemene zelenilo našeg grada, obnove čuvene Šumice i počiste barske plaže. Odmah nakon sadnje učestvovali su i u navodnjavanju mladih zasađa maslina, bagrema i borova.

Cilj pošumljavanja borove šume

jeste stvaranje boljih uslova za školu u prirodi, mjesto za bolju opštu pripremu sportista i rekreaciju građana, ljepši eko - ambijent Bara, sportski turizam i aktivan odmor.

Priredila: **Janković Danijela II4**

U CIPELAMA NAŠIH PROFESORA

Svima nama, posle izvjesnog vremena dosadi da svakog časa slušamo iste profesore, ma koliko njihova predavanja bila interesantna. Svi časovi vremenom postanu isti, osim onih kada smo ispitivani, koji, ruku na srce, bivaju najmanje zabavni.

Uz saglasnost profesorice, grupa mojih drugara iz odjeljenja i moja malenkost dogovorili smo se da jedan prosječan čas hemije, s ciljem obnove gradiva, učinimo interesantnijim i izazovnijim. Inspiracija nam je bila TV emisija "Slagalica" koju svi volimo i u kojoj rado učestvujemo kraj malih ekrana. Koliko je čas bio uspješan, svjedoče zadovoljna lica, kako svih nas u odjeljenju, tako i naše profesorice.

Tema: LANAC ZNANJA

Ishodi

Učenici će:

- razviti logičko mišljenje i sposobnost uočavanja uzročno-posledičnih veza
- razviti svijest o uticaju hemije na mnoge aspekte života
- razviti sposobnost opisivanja i prikazivanja rezultata ogleđa tablicama i grafikonima
- razviti odgovoran odnos prema upotrebi supstanci i njihovom uticaju na životnu sredinu
- razviti prirodnjačku pismenost samostalnim osmišljavanjem jednostavnih istraživanja i eksperimenata, povezivanjem istraživačkog pitanja sa eksperimentom, samostalnim prikupljanjem podataka, procjenjivanjem kvaliteta podataka, prikazivanjem rezultata istraživanja usmeno i tekstem
- **uživati u aktivnostima na času.**

Tok časa:

Na početku časa podijelili smo učenike u dvije grupe, objasnili im princip rada i ciljeve pojedinačnih aktivnosti. Čas je organizovan u 5 etapa tj. igara, kao u istoimenom kvizu, sa vremenskim ograničenjem od po 5 minuta za svaku. Završetak je krunisan sa dva eksperimenta za koje smo odredili 15 minuta. Svaka grupa je birala svoje ime, a bodove smo bilježili na tabli.

Prva igra - NAJDUŽA RIJEČ: Grupe biraju po jednog svog člana, koji će biti njihov predstavnik u ovoj igri. Učenici, zatvorenih očiju, u knjizi bockaju 12 slova, koja se zapisuju na tabli i od kojih treba da sastave riječ, koja je iz oblasti hemije. Naša najduža riječ bila je TERMOHEMIJA.

U drugoј igri - **MOJ BROJ**, umjesto običnog matematičkog zadatka, postavili smo zadatak iz hemije, koji, takođe, radi po jedan učenik, predstavnik kojeg grupa odabira. Zadaci su bili bazirani na

hemijskim formulama i oksido-redukcionim procesima. Svaki učenik može učestvovati samo jednom u svim igrama, što smo namjerno odredili kako bi u cijelom procesu učestvovalo kompletno odjeljenje.

Treća igra - KO ZNA, ZNA: Igra se sastoji od niza pitanja sa ponuđenim odgovorima u vezi sa svim onim što do sada treba iz hemije da znamo. U ovoj igri učestvuju po dvoje učenika, koji se međusobno konsultuju i daju konačan odgovor. Jedno od pitanja glasilo je ovako:

Koja od navedenih osobina nije osobina većine metala?

- a) Toplotna provodljivost
- b) Niska tačka topljenja
- c) Kovnost
- d) Električna provodljivost.

Odgovor **pod B** je tačan.

Četvrta igra SPOJNICE: U ovoj igri smo, u lijevu kolonu stavili formule kiselina, a u desnu njihove nazive, koji nijesu pratili redosled kojim smo ispisali formule, već su bili ispreturani. Predstavnici pojedinačnih grupa je trebalo da povežu formule kiselina sa odgovarajućim nazivom.

Peta igra - ASOCIJACIJA, igra se otvaranjem 4x4 kolone sa pojedinačnim konačnim rješenjima za svaku od kolona i jednim krajnjim za sve 4 kolone.

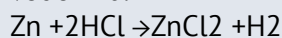
Evo kako je to izgledalo na našem času:

Ono čime smo "začinili" završetak časa bila su dva eksperimenta, gdje smo uživali u ulozi naučnika.

U prvom eksperimentu smo uz pomoć određenih sredstava određivali pH vrijednost (nivo kiselosti) nekih supstanci i prema tome odredili da li su one kisele, bazne ili neutralne.

U drugom eksperimentu smo prikazali reakciju cinka (Zn) sa hlorovodoničnom kiselinom (HCl) u kojoj dolazi do građenja cink - hlorida (ZnCl) uz oslobađanje vodonika.

Sušтина ovog časa bila je da uključimo sve učenike u rad na času i predstavimo hemiju na jedan interesantan način. Razlog zbog kojeg smo ovo naše iskustvo podijelili sa čitaocima ovog časopisa je da taj da se podstaknu i drugi učenici da ponekad „obuju profesorske cipele“ i sami pronađu načine na koje bi nam učenje svima bilo zanimljivo. Što se nas tiče, nećemo se zaustaviti samo na ovoj tematici, već smišljamo načine za oplemenjivanje nastave iz drugih predmeta, takođe. Izgleda da kad jednom uđete u cipele profesora, teško iz njih izlazite! One nadahnjuju i u stalnoj su potrazi za novim ostvarenjima.

Pruredili: **Ranitović Damjan I6, Đinović Anabela I6**

KAKO SE POSTAJE DOBAR SPORTISTA?

Sport je jedan od najzdravijih i najplemenitijih stilova života. On zahtijeva maksimalnu disciplinu, ljubav i posvećenost u svim aspektima naše svakodnevnice i nadgrađuje fizičke i intelektualne sposobnosti.

Lista vrlina koje usvajamo bavljenjem sportom je predugačka, počev od pravilnog držanja tijela, sticanja odgovornosti, prilagođavanja kolektivu, samostalnog donošenja odluka, razvijanje taktika, širenje solidarnosti i uvažavanje drugih, jasno definisanje ciljeva i mnoge dru-

ge. U sportu se učimo vještinama koje će nam jednog dana pomoći da na pravi način prebrodimo veće i zahtjevnije izazove u životu.

Uspješan sportista je svaka ona osoba koja brine o svom zdravlju, kako fizičkom tako i mentalnom, kao i osoba koja svojim djelovanjem na terenu i van njega biva primjer drugima.

Među sportistima u našoj školi izdvajamo sljedeće:

Jovana Vukčević, odjeljenje II4, špeditersko-agencijski i carinski tehničar smjer, 11 godina trenira **karate** i izuzetno je uspješna. Osim karateom, bavi se i atletikom.

Postignuća: Prvak države 4 puta u borbama, išla na 2 Evropska prvenstva i 4 Balkanska, preko 115 medalja sa raznih takmičenja i 4 pehara.

Savjet: "U životu, kao i u sportu najvažniji su trud i naporan rad, a rezultati će doći sami!"

Naš najbolji **atletičar je Vlado Đurović**, odjeljenje III2, smjer brodomašinski tehničar.

Postignuća: prvak Crne Gore za mlađe juniore na 3000m i 3000m stipl, bio 2 puta na Evropskom kupu u Portugalu i pokazao se kao veoma uspješan takmičar u svojoj disciplini na 3000m stipl. U Italiji, na Jonskim igrama, osvojio je II mjesto na 1500m, Bio je juniorski prvak Crne Gore na 3000m, osvojio II mjesto na planinskoj trci na 10km, prvo mjesto na 5km u okviru Splitskog polumaratona, gdje je učestvovalo preko 3500 takmičara. Tri godine za redom osvajao je prva mjesta na školskim sportskim takmičenjima na 1500m : drugi na krosu, prvi na uličnoj trci grada Bara, prvi na 5km u okviru podgoričkog maratona i još mnogo osvojenih zлата na takmičenjima u Crnoj Gori i regionu, preko 100 medalja i 5 pehara.

Savjet: "Kao što svi znaju atletika je kraljica sportova, ona je osnova za svaki sport i dok ne probate taj sport, ne možete osjetiti čari koje vam ona može pružiti. Svaki sportista može naći disciplinu koja mu odgovara i zato preporučujem svima da dođu i probaju."

Dijana Vuković IV5, **odbojkašica**, smjer špeditersko-agencijski i carinski tehničar, veoma uspješna, kako u školi tako i na polju sporta.

Postignuća: Najbolja smečerka, perspektivna sportistkinja, **prvaci Crne Gore** sa svojim klubom 6 godina za redom i 2 bronze na Balkanijadi sa Juniorskom reprezentacijom.

Savjet: "Odbojka je vrlo lijep sport i preporučujem svima da se oprobaju u njemu. Mene odbojka ispunjava i zahvalna sam joj na tome. Ako me pitate zašto baš odbojka, odgovor je jednostavan zbog putovanja, druženja, zdravlja i mnoštva osvojenih pehara."

Mladi **Denis Šabanović**, odjeljenje II4, smjer špeditersko-agencijski i carinski tehničar je jedan od najperspektivnijih **rukometaša** svoga uzrasta.

Postignuća: Reprezentativac, **osvojio međunarodni turnir u Beogradu**, najbolji igrač turnira "COP YOUTH" Ulcinj-Montenegro, osvojeno drugo mjesto na turniru u Grčkoj. Igrač RK Mornara.

Savjet: „Preporučio bih dječacima da se bave ovim sportom, jer je pravi muški sport, pun izazova, zanimljiv. Nećete se pokajati ako uplovite u svijet rukometa jer vam on pružamno.“

Naš najbolji **košarkaš** je **Luka Šušter**, učenik II3 odjeljenja, smjer nautički tehničar. Nigdje se ne osjeća tako lijepo kao na parketu i svakom treningu se raduje istim žarom kao nekada onom prvom. Svoje mnogobrojne obaveze bez poteškoća usklađuje sa školom, u kojoj takođe postiže sjajne rezultate.

Postignuća: **Najbolji bek Mornara** koji se našao na širem spisku reprezentacije Crne Gore do 16 godina. Igrač sa najviše koševa po utakmici (oko 25), a na utakmicama koje su imali sa veoma jakim ekipama iz raznih zemalja pokazao se kao najbolji igrač utakmica.

Savjet: "Ja želim malo, ali očekujem od sebe puno. Očekivati puno je ključ uspjeha u sportu. Trenirajte i živite zdravo!"

Naš jedini i najbolji **kik bokser Luka Petrušić**, (odjeljenje IV3, smjer brodomašinski tehničar) je učenik koji svojom skromnošću, uprkos svim rezultatima, pokazuje pravi primjer dobrog sportiste.

Postignuća: **Dvostruki prvak CG**, I mjesto na trofeju prestonice Crne Gore, I mjesto na Balkanskom prvenstvu u Sarajevu 2017.godine, II mjesto na Balkanskom prvenstvu u Sarajevu 2018.godine, II mjesto na državnom prvenstvu, III mjesto na Balkanskom prvenstvu u Bijelom Polju.

Savjet: "Kick box je sport koji zahtijeva mnogo truda, rada, posvećenosti i discipline. Ovaj borički sport nije ustaljen u Crnoj Gori poput ostalih, te je potrebno mnogo rada i treniranja kako bi se borac istakao kao pojedinac. Sa zadovoljstvom mogu da kažem da je moj klub jedan od onih koji se mogu pohvaliti takvom rutinom, vještini i odgovornim borcima. Kick box treniram već 5 godina i tokom njih ne samo da sam napredovao na polju sporta i ličnog razvitka, već sam stekao i nezaboravna iskustva."

Naša učenica **Anita Muratović**, odjeljenje III-1, smjer veterinarski tehničar jedna je od najperspektivnijih mladih **rukometašica** na ovim prostorima.

Postignuća: Sa svojim klubom osvojila prvo mjesto na turniru u Skoplju; na „Bar Kupu“ proglašena za najboljeg strijelca (67 golova), na dva turnira u Nikšiću proglašena za najmanju perspektivnu igračicu; igrala na pozajmici u ŽRK "Budvanska rivijera"; na kraju jesenjeg dijela sezone postigla 93 gola, a sa proljećnim ukupno 169.

Savjet: Kada se bavite sportom svoje slobodno vrijeme provodite kvalitetno, upoznajte mnogo djece različitih kultura i sklapate mnoštvo novih prijateljstava. Uz to, puno putujete i već u ranom uzrastu se od vas zahtijevaju disciplina, odgovornost i savjesnost. Sve to vas pretvara u zdravu osobu, kako duhom, tako i tijelom te svima preporučujem da se bave sportom koji vole.

Naš mladi **fudbaler Ognjen Stešević**, odjeljenje IV3, smjer brodomašinski tehničar, fudbal voli više od bilo čega.

Postignuća: Prije svega ističe nekoliko najljepših golova koje će uvijek pamtili. Sa klubom igrao u **finalu kupa** južne regije 2016/17 gdje su osvojili **prvo mjesto** i u toj sezoni on je dao 9 golova; 2011 bio najmlađi učesnik pionirske lige; najbolji igrač koji igra na poziciji lijevog krila, po sezoni prosječno da po 10 golova, a prošle godine pozvan da trenira sa prvim timom.

Savjet: Generacijama koje dolaze preporučujem da treniraju zbog sebe i da obavezno pokušaju sebe da pronađu u nekom sportu."

DAN KADA JE POBIJEDIO ČOVJEK

I ove godine kao i svih prethodnih, naša škola je bila jedan od učesnika i organizatora **opštinskog sportskog takmičenja** u raznim sportskim disciplinama, od atletike, odbojke i rukometa, pa do košarke i fudbala. Radost zbog zajedničkog druženja i doprinosa koji mladi mogu dati sportu u našem gradu su ono što je obilježilo ove susrete.

Ženska rukometna ekipa naše škole pobijedila je ekipu Ekonomsko-ugostiteljske škole iz Bara rezultatom 24:13 i time se **plasirala na regionalno takmičenje** koje se održalo u Herceg Novom gdje su naše lavice odnijele pobjedu protiv Srednje mješovite škole "Ivan Goran Kovačić". Učestvovanje na **državnom takmičenju** predstavlja veliku čast za našu školu koja je izuzetno ponosna na svoje

umješne rukometašice. Državno takmičenje održano je u Mojkovcu gdje su se susrele 4 ekipe – pobjednici južne, sjeverne i dvije ekipe iz srednje (kontinentalne) regije. Prva utakmica bila je sa gimnazijom "Miloje Dobrašinović" iz Bijelog Polja gdje ih je naša ekipa porazila sa rezultatom 23:16 i time se plasirala u finale gdje su sa 7 poena razlike izgubile od rukometašica gimnazije "Petar I Petrović Njegoš" i time osvojile **drugo mjesto** i zahvalnicu za učestvovanje na državnom turniru. Ne možemo biti pon-

osniji na naše lavice i zahvalniji za njihov doprinos promovisanju škole ovim putem. Naša škola je oduvijek podržavala sportiste i promovisala sportske stilove života upućujući mlade da vole sport, budu složni i disciplinovani što se moglo vidjeti i kod naših rukometašica.

Nakon takmičenja među srednjim školama, naša škola svake godine organizuje školsko takmičenje u **malom fudbalu** gdje je broj ekipa imponozantan i gdje možemo vidjeti ko-

liko naši učenici vole fudbal. Ovogodišnji školski turnir brojao je 8 ekipa. U finalu su se sastali odjeljenja IV3 i II2 gdje je u najljepšem meču turnira **pobjedu odnijelo odjeljenje II2, smjer brodomašinski tehničar**. Pobjednici turnira, kao i svake godine dobijaju značajnu novčanu nagradu koja je ovog puta, odlukom pobjednika, **donirana za pomoć jednogodišnjoj**

Maši Baošić iz Sutomora. Ovakav čin naših učenika pokazao je njihovu zrelost, čovječnost i plemenitost, upravo one vrijednosti koje svaki profesor želi da njegov učenik stekne u vaspitno-obrazovnom procesu. Heroj današnjeg dana jeste mala Maša kojoj želimo brz oporavak, a našim fudbalerima svaka čast na ovako uzvišenom činu.

Priredila: **Janković Danijela II4**

ALA JE LEP OVAJ SVET

Moja životna želja je ostvarena.

Beograd. Atletsko dvoransko takmičenje. Moj klub i ja. ONA. Ivana Španović lično.

Disciplina koju najviše volim i kojom se pored atletike bavim jeste skok u dalj. Moj idol - prvakinja svijeta u skoku u dalj – Ivana Španović. Ugledavši je, osmijeh mi je bio veći nego cijeli Beograd, a u zagrljaj joj pođoh trčeći, kao da se već dugo znamo. Prvih nekoliko minuta nisam mogla ništa progovoriti od uzbuđenja, ali posle nekog vremena pitanja su mi sama navirala. Ona vedra, raspoložena, mila. Prvakinja i ja razgovaramo.

Lider: Sa koliko godina si počela da se baviš atletikom?

Ivana: Počela sam sa 6 godina. Moja prva disciplina bila je trčanje na 60 m.

Lider: Da li si ikada pomislila da ćeš postati ovo što si sada?

Ivana: Na neki način jesam. Dok sam bila mala sanjala sam o velikim takmičenjima, razmišljala kako ću i ja jednog dana postati prvakinja svijeta i taj san mi se ostvario kada sam prije 10 godina postala juniorski prvak svijeta.

Lider: Čega si se sve morala odreći zbog atletike?

Ivana: Morala sam se odreći mnogih stvari. Jedna od tih su izlasci u tinejdžerskom dobu, određene vrste hrane, naročito slatkiša koje mnogo volim da jedem.

Lider: Koliko treninga imaš na dan i koliko dugo oni traju?

Ivana: Obično imam po dva treninga na dan, a kada je potrebno i tri. Uglavnom je to jutarnji trening, trening koji radim u teretani mog vjerenika, a drugi je trening koji radim na stadionu.

Lider: Kakav je osjećaj biti višestruki šampion i prvak svijeta?

Ivana: Osjećaj je nevjerovatan. Trenutak kada stanete na postolje sa zlatnom medaljom i kada puste himnu vaše države se ne može opisati. Prosto ne možete vjerovati koliki ste uspjeh postigli i ko ste vi u stvari.

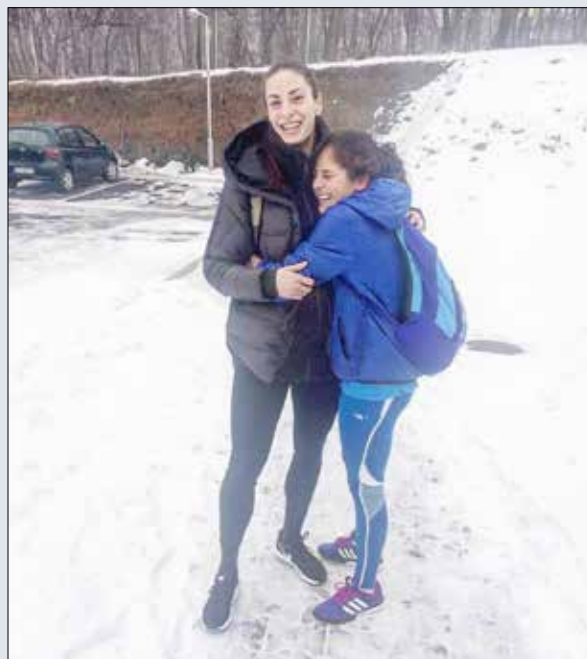
Lider: Koja ti je omiljena hrana?

Ivana: Mnogo volim da jedem piletinu na razne načine, špagete i različite vrste soseva. Moj brat je kuvar pa mi pomaže sa receptima. U kuvanju mi, takođe, pomaže i moj vjerenik Vlada.

Lider: Postoji li još nešto što u životu radiš tako strasno i u čemu želiš da budeš najbolja?

Ivana: Sve što u životu radim, radim sa velikom strašću ili ne radim uopšte. Kao profesionalni sportista nemam puno vremena za hobije, ali u fotografiji bas uživam i često uzmem fotoaparata u ruke pa se zaigram. Volim i da čitam i slušam muziku.

Lider: Šta uradiš kada stvari na treningu ne idu kako

treba?

Ivana: Normalno je da naiđe period kada se ne odvija sve kako bih željela. Veoma sam tvrdoglava i dešava se da trening ne napuštam dok ne ostvarim sve što sam planirala da uradim. Naravno, taj luksuz ne postoji na takmičenjima, ali zato odmah kada se ona završe, zajedno sa trenerom vraćam film unazad i analiziram svaki detalj. Trudim se da učim iz sopstvenih grešaka.

Lider: Na koji način proslavljaš pobjede i kako se nosiš sa porazima?

Ivana: I jedno i drugo proživljam vrlo skromno u krugu porodice i najbližih prijatelja. Ne radujem se previše kada sve ide kako treba, a trudim se da iz svakog neuspjeha izvučem neku pouku.

Lider: Koja si veća takmičenja osvojila u svojoj karijeri?

Ivana: Osvojila sam dvije evropske dvoranske medalje, dvije European, tri svjetska dvoranska, dva svjetska i jednu olimpijsku.

Lider: Posle toliko osvojenih medalja i oborenih rekorda šta te još uvijek motiviše da se baviš ovim sportom?

Ivana: Posle svake pobjede i oborenog rekorda stižu novi ciljevi koji me čekaju. Uživam u treniranju i ovome što radim. Motivise me da motivisem druge mlade ljude da se bave ovim sportom i da preskoče moje rezultate.

Lider: Za kraj, koju bi poruku dala svim mladim ljudima koji ovo čitaju?

Ivana: Poruka za sve mlade ljude je da se vole, da se bave sportom koji vole i da uživaju u svemu što rade.

Priredila: **Badžović Adelisa 16**

TRADICIJA JE PONOVO U MODI

Zovem se Šorović Vasilije i učenik sam drugog razreda Srednje stručne škole u Baru, smjer špeditersko-agencijski i carinski tehničar. Ovom prilikom potrudicu se da vam približim moju **ljubav prema folkloru**.

Bavim se folklorom već 4 godine. Član sam folklornog ansambla „Rumija”, čiji je predsjednik profesor Kaljević Dražen. KUD postoji već 5 godina, i broji najviše članova na ovim prostorima. Od najmlađe grupe, pa sve do postave dama tj. najstarije postave u ansamblu, KUD broji 250 članova. Ono što je karakteristično za našu družinu jesu brojne turneje širom Evrope.

Kao i svi počeci, i moji su bili teški. Često sam se osjećao nesigurno, ponekad čak i posramljeno, i imao osjećaj da svi gledaju baš u mene dok igram i jako sam se plašio da nešto ne uradim pogrešno. Taj osjećaj je vrlo brzo nestao ili se, bolje rečeno, izgubio u ritmu muzike. Jedva sam čekao da opet zaigram, kako na probi, tako i na mom prvom nastupu. Moj prvi nastup u prvoj postavi bio je u Ulcinju, na međunarodnom festivalu, gdje je nastupalo preko 20 KUD-a. Osjećaj treme koji je bio prisutan prije nastupa isčeznuo je prvim aplauzom publike i bio zamijenjen prijatnim osjećajem ponosa, što predstavljamo svoju zemlju i njenu kulturu u najboljem svijetlu.

Prošla godina, 2017- ta, bila je najuspješnija godina našeg ansambla gdje pamtimo 80 koncerata širom Balkana, brojne turneje i izlete. Od pomenutih se

ističu nastup u Budimpešti i Paraliji, kao i godišnji koncert u Baru koji je privukao veliki broj naših sugrađana, koji su uljepšali i uveličali taj, nama najvažniji događaj u godini.

Sva ta putovanja, druženja, humanitarne akcije i igra kao izraz motivišu me da nikada ne prestanem da se bavim folklorom. Sam naziv Kulturno Umjetničko Društvo u sebi objašnjava da se bavimo kulturom i umjetnošću. Iz svog, kao i iz iskustava mojih drugara, mogu reći da je folklor uljepšao moj život i toplo bih preporučio svima da se pridruže našoj porodici i zajedno sa nama uživaju u druženju i igri. Odrastanje uz folklor naučilo me poštovanju tradicije, razumijevanju kulturoloških i drugih razlika među ljudima i odgovornosti. Jedino upoznavanjem prošlosti možemo kvalitetno posmatrati i razumijeti sadašnjost.

PORTRET ŽIVOTA MOG

>> Čovjek mora ostati učenik i onda kad postane učitelj.<<

Široko je rasprostranjeno vjerovanje da ukoliko ne počnemo svirati neki muzički instrument u djetinjstvu gubimo priliku da tom vještinom ikada ovladamo. Najnovija istraživanja govore suprotno i štaviše, insistiraju da se svi late sviranja nekog instrumenta, zarad niza benefita.

Prije svega, istakla bih podatak iz istraživanja sa univerziteta u Cirihi, gdje je dokazano da muzička aktivnost **povećava nivo inteligencije**. Nakon četiri ili pet mjeseci sviranja nekog instrumenta u trajanju od sat vremena jednom sedmično, primijećene su velike promjene na mozgu, kao i poboljšanje memorije, sluha i motoričkih funkcija, navode naučnici.

Muzička obuka pomaže u razvoju oblasti mozga koje su ključne za učenje jezi-ka i rasuđivanje. Naime, bavljenje muzikom razvija lijevu hemisferu mozga za koju se zna i da uključuje obradu jezika. Zbog toga ćete duže pamtit tekst

pjesme koja ima i me-lo-diju od one koju ste učili samo kao recitaciju. Sviranje na muzičkim instrumentima do-prinosi razvoju istovremenih različitih pokreta ruku. Koordinacija **mozak – prsti – ruke – oči**, direktno utiče na razvoj inteligencije. Svi koji počnu sa sviranjem instrumenta, u prilici su da razviju veliki broj sinapsi koje spa-jaju lijevu i desnu hemisferu mozga. Kako se za sviranje koriste obje ruke, centri u mo-zgu podjednako aktiviraju obje hemisfere i grade nove puteve u njihovoj međusobnoj vezi. Desna polovina traži vježbanje intuicije, fantazije i imaginacije, dok lijeva zahtijeva ana-lizu, obradu, pamćenje i emociju. Zajedno, u čvrstoj vezi, one utiču na razvoj inteligencije.

I ako znamo da muzika lijepo utiče na nas, zar nije još ljepše stvarati je? I nemojte misliti da je kasno da počnete da svirate neki instrument, jer nije. Podrazumijeva se, to nije lako i nije savladivo preko noći, ali uz malo truda i napora može se mnogo napredovati.

S obzirom na to da lično sviram četiri instrumenta, **klavir 6 godina, violinu 2 ½, hornu 2 i gitaru četiri**, odlučila sam da vam ovom prilikom predstavim neke od osnova sviranja gitare uz koju uživam da pjevam i uz koju okupljam svoje društvo.

Ako već imate neku staru gitaru, trebate je naštimovati i promijeniti joj žice. Ukoliko nemate gitaru, potražite u radnjama akustičnu gitaru za početnike.

Kada naučite osnove o gitari, dijelove gitare, kako su raspoređeni tonovi na gitari, te koja žica odgovara kojem tonu, spremni ste preći na učenje neke pjesme.

Prije svega, treba znati da svaka gitara ima **vrat i rezona-**

torsku kutiju, 6 žica i žice se broje odozdo prema gore. Potom treba misliti o **pravilnom držanju gitare** sjedjeći na ravnoj stolici, bez držača za ruke.

Lijevu nogu postaviti na nešto čvrsto tako da **stopalo bude odignuto od poda**.

Desnu nogu postaviti **čitavim stopalom na pod** i razmaknuti je od lijeve, tako da gitara legne širim trupom između njih. Kičmeni stub blago nakloniti prema gitari.

Postaviti prste lijeve ruke na vrat gitare u određena polja.

--> najdeblja žica se označava sa 6 , kada se svira "prazna" daje ton "E" (Mi)

--> potom sledi žica sa brojem 5 , kada se svira "prazna" daje ton "A" (La)

--> potom sledi žica sa brojem 4 , kada se svira "prazna" daje ton "D" (Re)

--> potom sledi žica sa brojem 3 , kada se svira "prazna" daje ton "G" (Sol)

--> potom sledi žica sa brojem 2 , kada se svira "prazna" daje ton "H" (Si)

--> najtanja žica se označava sa 1 , kada se svira "prazna" daje ton "E" (Mi)

Oznaka "B" sa slike odgovara našem "H".

C, D, E, F, G, A, H, C == Do, Re, Mi, Fa, Sol, La, Si, Do

Desnom rukom preći preko žica odozgo ka dolje.

Trzanjem žica (desnom rukom) stvaramo ritam koji sa akordima stvara muziku.

Na slici se vide numerisani prsti i kako se pravilno drži gitara. Dakle, nemojte vrat gitare "šcepiti" šakom, već palac uvijek treba da "šeta" sredinom vrata gitare (zanemarimo tehnike gdje se palac koristi, bitno je naučiti položaj ruke „po priručniku“).

Što se tiče **lijeve ruke**, prsti treba da se nalaze na sredini nekog polja ili pri dnu polja. Funkcija prstiju **desne ruke** je malo specifičnija i zavisi od vrste muzike koja se svira (flamenco, heavy metal, klasične kompozicije...). Rok gitaristi obično koriste

trzalicu za okidanje žica, dok se kod klasične muzike koriste prsti gdje je najčešći sledeći raspored prstiju:

--> palcem se sviraju žice E, A i D (šesta, peta i četvrtva žica)

--> kažiprstom se svira žica G

--> srednjim prstom se svira žica H

--> domalim prstom se svira najtanja žica - E

> mali prst nema funkciju.

Brojanje nota i ritma će poboljšati vaše matematičke sposobnosti. Nemojte se iznenaditi ako najednom razumijete frakcije i jednačine, nakon što je vaš hobi postao, recimo, sviranje gitare.

Priredila: **Pajić Anja 16**

ISPRIČANO ZA PROLJEĆE

“Uspjeh je kad volite sebe, volite ono čime se bavite i volite način na koji to radite.”
/ Maya Angelou /

Život je jedna velika slika ispunjena sa stotinu različitih likova, hiljadu različitih osobina i milion različitih umova. Tokom života, svaka osoba se konstantno susreće sa novim izazovima, osjećanjima i mislima. Nezavisno od toga da li vas život izaziva u dobi vašeg odrastanja, sazrijevanja ili tokom zrelog doba jedne osobe, vjerovatno ćete se u jednom trenutku naći u situaciji gdje vam se čini da rješenja nema ili da se nalazite na samom dnu.

Prijave za školu, testovi, usmena ispitivanja, fakultet, posao i mnoge druge stvari, mogu biti veoma zastrašujuće za osobu koja je još u procesu razvijanja svoje ličnosti i svog karaktera.

Ono što je zaista zastrašujuće kod navedenih situacija je jedna veoma moćna stvar koju svaki izazov posjeduje, a to je neuspjeh.

Nakon pada, mnogi ljudi odustaju od svojih snova, jer strah od neuspjeha biva veći od želje za uspjehom.

U suštini, ono od čega najviše strahujemo nema nikakvu moć, osim one koju smo joj mi sami dali. Suočavanje sa istinom je oslobađanje, jer u životu dobijate samo ono što ste imali hrabrosti da tražite.

Nemoguće je živjeti život bez pada, osim ako ne živite toliko oprezno da ga praktično ni ne doživljavate - u tom slučaju, već ste izgubili.

Ovo su riječi J.K Rowling, autorke čuvenog „Hari Potera“ čiji je serijal knjiga preveden na 73 jezika, prodatih u preko milijardu primjeraka.

Veoma je bitno znati da ne postoji ni jedan glumac, pisac, sportista, režiser ili direktor koji je postao slavan, a da prije toga nije doživio neuspjeh. Ako vam se nešto ne dopada, promijenite ga. Ako ga ne možete promijeniti, promijenite svoj stav. Radite na sebi. Uvijek. Bez prestanka.

Neuspjeh je veliki učitelj ukoliko ste otvoreni da to iskustvo posmatrate kao lekciju nakon koje ćete postati bolja verzije sebe. Ako se plašite da će ljudi pomisliti da umišljate da ste neko, pokažite im svojim radom i napredovanjem da jeste ono za šta se trudite da postanete.

Borite se sa nedaćama i ne dozvolite da budete poraženi.

Uspjeh vide svi, a put do uspjeha malo ko

Kroz život se uvijek susrećete sa pričama o velikim slavnim biznismenima i njihovim dionicama, platama, autima i kućama, a rijetko ko vidi osobu iza tih stvari, njena odricanja i uloženi trud.

Da li ste znali da je Oprah Winfrey dobila otkaz sa svog prvog posla kao voditeljka zato što je bila previše „emocionalno uvučena“ u svoje priče? Nakon toga, pokrenula je svoju medijsku imperiju, čija vrijednost danas iznosi preko 2.2 biliona dolara.

Svaki put do uspjeha je težak. Budite zahvalni za ono što već imate, jer jedino tako možete ostvariti više. Ako ste fokusirani samo na ono što nemate, nikada nećete imati dovoljno.

Ako već mislite da ste savršeni, onda to nikada nećete postati. Da biste ostvarili svoje snove, morate raditi naporno i mnogo. Dajte sve od sebe dok ne uočite da možete više. Kad uočite da možete više, činite više.

Jedina stvar na svijetu koja je na putu uspjeha važnija od discipline i kreativnosti jeste sposobnost da se usudimo.

Ljubav je shvatanje da smo svi ista bića, samo sa drugim maskama

Zajednička strana svim uspješnim i neuspješnim ljudima je prihvatanje da smo svi okruženi ljubavlju. Bitno je znati da koji god put odaberete i na koji god način se provukli kroz život, nikada nećete hodati sami. Pošto je ljubav univerzalna, niko od nje nije izuzet. Svi uspješni ljudi imaju svoju porodicu i drage prijatelje uza se koji ih podržavaju. Njeguajte svoje odnose s najbližima i otvorite svoje srce. Što ga više otvarate drugima, ono će manje patiti, a drugi će znati na koji način da vas podrže. Ljubav oslobađa.

Volite ono što radite, činite to sa svom ljubavlju koju u sebi nosite i svi će vam se diviti. Pronađite iskru koja svijetli u vama i obasjajte njome cijeli svijet.

Samo vi imate moć da pokrenete vaš život naprijed

Svaka podrška roditelja i prijatelja je dobrodošla, ali ako sami sebi ne zacrtate cilj, onda će njihov trud, zajedno sa vašim, propasti. Vi ste odgovorni za vaš život i ako čekate na nekoga da vas spasi, popravi ili da vam pomogne onda trošite svoje vrijeme, jer ne vjerujete u svoje sposobnosti. Postavite sebi cilj koja će vas motivisati da jedva čekate da ujutru ustanete iz kreveta. Ako plan za njegovo ostvarivanje ne funkcioniše, promijenite plan, ne cilj. Neka vaš cilj bude veći od vaših mogućnosti, i jer jedino na taj način pružate sebi mogućnost da se razvijate i naučite više. Svaki trenutak koji vam se pruži posmatrajte kao jedinu šansu koju ćete imati i djelujte tako. Preuzmite odgovornost kako za svoje uspjehe, tako i za svoje greške. U početku će vas pitati ZAŠTO to radite; kasnije će vas pitati KAKO to radite. Mi nismo stvoreni da budemo savršeni, već potpuni.

Priredio: **Paljokić Danilo I13**

JEDNO UVJERENJE, MLADIMA NA DAR

Mravinjak.me je portal za mlade, nastao u želji da se ujedine mladi ljudi na teritoriji Crne Gore i da im se da prostor koji će biti samo za njih. To je mjesto gdje će moći da pročitaju tekstove vezane za svoje godine i probleme koje ih muče, da se posavjetuju, potraže pomoć, ali i iskažu neki talenat ukoliko žele.

Posebno važan segment je kategorija **teen sos**, koji će polako uvoditi i razne škakljive teme, kako bi se osvjestili i tinejdžeri, ali i njihovi roditelji.

Takođe, želja nam je da pravimo „takozvane“ lokalne zvijezde od djece koja su pored školskih obaveza uspješna i u drugim aktivnostima, tako da će se mladi međusobno upoznavati i na ovaj način, i čitati i pisati jedni o drugima, u nadi da će se obrazovanje, sport i umjetnost među djecom podići na jedan viši nivo, i odvojiti ih od crnih hronika i priča koje nisu za njih.

Mravinjak će pisati o uspješnim sportistima, piscima, muzičarima, djeci koja lijepo crtaju, plešu...

široj svijeta zahvatila kolektivna amnezija, kad su tako brzo zaboravili koliko teške umiju da budu tinejdžerske godine.

Tim je za sada mali ali se širi, što govori u prilog tome da je jedna ovakva stvar potrebna našoj djeci, kako u Baru, tako i šire.

Odakle ideja?

Ideja se javila spontano. Imala sam priliku, kao predavač NTC (Nikola Tesla Centar) programa, da se družim sa djecom različitih uzrasta. Spontano sam otkrila da imam sluha za svu djecu, a posebno teen uzrast. Družeci se sa njima, shvatila sam koliko su neshvaćeni, usamljeni i vrlo često prepušteni sami sebi (svi smo (roditelji) ponekad prezauzeti, takvo je vrijeme - nikoga ne osuđujem samo konstatujem (uključujući i sebe)).

Usput sam negdje pročitala slogan **BE WHO YOU NEEDED WHEN YOU WERE YOUNG**, i počela da razmišljam o svom djetinjstvu i odrastanju 90-tih u Beogradu, u doba kada je počela materijalno

15 godina. U međuvremenu sam završila fakultet, pa pravosudni ispit, udala se i rodila dvoje djece. Došla sam iz Beograda u Bar, promijenila sredinu i način života. Mnogo toga mi je pomoglo da steknem iskustva u raznim oblastima života, sazrim na više nivoa, i sa svih strana razumijem mlade ljude i ono kroz šta prolaze. I tako se rodila ideja o **portalu**. Moja je lična potreba **da pomognem mladima, pišući o njima, za njih i dajući im prostor da pišu o sebi i za sebe**. Kako su počeli da ga čitaju i malo stariji, postali smo portal za mlade i sve koji se tako osjećaju.

Čak mi je jedan prijatelj rekao da je Mravinjak kao da Velika Jelena piše maloj Jeleni, i time spontano udijelio kompliment i dao do znanja da sam na pravom putu.

Sve moje iskustvo želim da na ovaj način podijelim, prenesem, pomognem onima koji sumnjaju u sebe, onima kojima treba podrška, koji imaju i žele nešto da kažu. Ja nisam zaboravila koliko je teško biti tinejdžer.

Namjera je da se mladi obavijeste o novostima i zbivanjima u svom gradu i okolini, da se polako prave aktivnosti za njih, kao i da se lokalne vlasti uključe i pomognu. Djeca koja prolaze kroz pubertet zahtijevaju posebnu brigu i pažnju koja im se, čini mi se, dovoljno ne poklanja.

Ovo će biti i mjesto gdje će i roditelji moći da saznaju mnogo o svojoj djeci i njihovim interesovanjima i potrebama, jer izgleda kao da je roditelje

-moralno-duhovna kriza koja još uvijek traje. Zaista teško vrijeme.. Negdje na polovini srednje škole počela sam da se bavim manekenstvom i izgradila veoma uspješnu karijeru tokom koje sam stekla mnogo iskustva, od grupe u kojoj sam pjevala, emisije koju sam vodila, serije u kojoj sam glumila. Mnogo sam putovala, upoznala mnogo zanimljivih ljudi, a opet, ako mogu tako za sebe da kažem, ostala sa obje noge na zemlji.. Svega je bilo za skoro

Za sada, kroz virtuelni prostor, Mravinjak pruža mladima da budu glas svoje generacije i da pričaju o onome o čemu misle. Nadam se osnivanju **omladinskog centra**, koji će pored virtuelne, imati i svoju zemaljsku redakciju, prostor za druženje, razne sekcije, i sve ono za čim se ukaže potreba.

Priredila: **Jelena Vukić, dipl. pravnik, osnivač portala Mravinjak**

LIDER SVOJE PROFESIJE

Labor Omnia vincit. Rad pobjeđuje sve.
/ latinska poslovice /

Profesor **Nikola Dabanović** rođen je 1948. godine u Beogradu. Kao **profesor istorije** u našoj školi počeo je sa radom 1977. godine. **Cijeli svoj radni vijek proveo je u ovoj školi**, sve do 2013. godine, kada odlazi u penziju. Za školu ga vežu najljepše uspomene i zbog toga joj često navraća u posjetu i porazgovara sa svojim dojučerasnjim kolegama. Kao uvaženog dugogodišnjeg profesora, Uprava škole ga poziva na sve svečanosti i događaje koje organizuje. Profesor Dabanović voli i izuzetno cijeni svoje bivše i sadašnje kolege i u izuzetnim prijateljskim odnosima je sa njima. Oni ga uvijek, kako kaže, dočekuju raširenih ruku, što je i zaslužio svojim izuzetnim zalaganjem i ljubavlju prema školi i kolegama.

Veliki je ljubitelj sporta, naročito košarke, na koju je uputio i svoje sinove.

U ovom intervjuu postavili smo mu nekoliko pitanja vezanih za tadašnje, sadašnje i buduće obrazovanje, gledano s njegove tačke gledišta.

Lider: Dragi profesore, prije svega vas pozdravljam u ime svih učenika, vaših bivših i sadašnjih kolega nastavnika, direktora i Uprave škole. Želimo Vam brz oporavak i dobro zdravlje i da se još dugo družimo i radujemo svim zajedničkim uspjesima. Takođe, želim da Vam zahvalim što ste se odazvali i izdvojili vrijeme za razgovor pored vaših mnogobrojnih obaveza.

Prof. Nikola: Dobar dan. Prije svega želim da Vam zahvalim što me se uvijek rado sjetite prilikom bilo kakve svečanosti ili događaja u školi i izrazim neizmjereno zadovoljstvo što ste me pozvali, kako bi i moja malenkost dala mali doprinos školskom časopisu i radovala uspjesima Škole zajedno sa svima vama .

Lider: Ima li boljeg početka ovog razgovora, od sjećanja na Vaše srednjoškolske dane? Kako biste opisali sebe u mojim i godinama mojih vršnjaka? Da li imate neki doživljaj ili anegdota da nam ispričate iz vaših srednjoškolskih dana?

Prof. Nikola: Srednjoškolske dane pamtim sa velikom sjetom i zadovoljstvom. Doduše, iako

zvuči malo čudno, za budućeg profesora sam bio jako nestašan momčić, nisam imao dobru ocjenu iz vladanja, iako to mnogi đaci očekuju od jednog bivšeg profesora, bio sam prosječan učenik kao i mnogi tadašnji i sadašnji učenici. Mogu podijeliti i jednu anegdota. Kada sam na kraju svog školovanja dobio svjedočanstvo, primijetio sam nešto veoma čudno - vladanje mi je bilo primjerno. Pitao sam svog razrednog da li je došlo do neke greške na šta mi je on kratko i jasno odgovorio- " Nikola, ti si od danas drugi čovjek". Dugo sam razmišljao o riječima mog profesora ne shvatajući odmah da sam se baš od tog trenutka promijenio u potpunosti.

Lider: Pretpostavljam da Vas je Vaš profesor i inspirisao da izaberete ovu profesiju i ako biste opet birali, da li biste izabrali isti poziv?

Prof. Nikola: Pa da, istina je da me je on, kao i mnogi drugi moji profesori tokom školovanja inspirisao da se opredijelim za moj budući radni poziv, profesiju profesora, ali je i veliku ulogu tu vodila sama moja želja i ljubav prema ovoj profesiji za koju sam se veoma rano odlučio.

Završio sam Filozofski fakultet u Beogradu, mogao sam da biram između više smjerova, ali sam se već na drugoj godini odlučio za profesorski poziv. Imao sam prilika da odem iz škole, da postanem upravnik Istorijskog muzeja u Baru, pa da preuzmem upravljanje Dvorcem kralja Nikole, ali sam i to odbio i ostao na profesorskom pozivu koji mi se činio i čini kao plemenit i uzvišen posao.

Da li bih opet izabrao isti poziv? Apsolutno da, ali bih, sa ove distance, i bolesti sa kojom sam se izborio, odabrao poziv ljekara, jer sam shvatio koliko je taj posao human i vrlo važan za zdravlje i život čovjeka.

Lider: Da li su se, po Vašem mišljenju, neke stvari promijenile u našoj školi od kada niste tu?

Prof. Nikola: Nisam siguran za neke veće promjene, koje na prvi pogled i ne primjećujem, ali sam svjestan novih obrazovnih smjerova, zbog čega sam veoma zadovoljan i mislim da otvaraju mnoga vrata uspjeha u životu našoj djeci.

Lider: Svi đaci se žale kako je teško biti đak, međutim niko ne pita da li je teško i naporno biti profesor. Kakvo Vi mišljenje imate po ovom pitanju?

Prof. Nikola: Svjestan sam "muka i teškoća" kroz koje đaci prolaze, jer sam ih i sam prošao, a da li mi je bilo teško voditi profesorski posao- nije uopšte. Uvijek sam ga radio sa zadovoljstvom i ljubavlju. Dolazio sam u školu uvijek prije vremena. Zanimljivo je to što sam dočekivao učenike iz Crmnice i dok ne počne nastava igrao sam šah sa njima u učionici. Moram se pohvaliti i da sam u penziju pošao bez dana bolovanja.

Lider: To je svakako za veliku pohvalu. Šta možete preporučiti profesorima kako bi bili uspješni i odani svome poslu kao Vi?

Prof. Nikola: Moraju biti vrlo vrijedni i predani svome poslu. Tačni, vršeći ga sa mnogo ljubavi i moraju biti svjesni svoje odgovornosti. Prenosjenjem svog znanja na učenike i vaspitavajući ih, omogućavamo im da postanu dobri i čestiti ljudi, kao i da se zaposle i riješe svoja egzistencijalna pitanja.

Lider: Kakve su razlike između Vaše, moje, i generacija kojima ste vi predavali?

Prof. Nikola: Poslednje generacije kojima sam predavao su imale mnogo manje znanja od starijih generacija koje su mnogo više radile i bile posvećenije školi. Primijetio sam da se smanjila želja za radom na nastavi i obrazovanju uopšte. Mislim da internet, koji djeca danas non-stop koriste nije loša stvar, jer se s njega štošta može naučiti, ali ne treba pretjerivati, jer ništa ne može zamijeniti knjigu.

Lider: Da li su učenici prošlih generacija imali veće znanje od sadašnjih?

Prof. Nikola: Čujem da učenici koji se sad upisuju donose mnogo veće znanje i bolje ocjene iz osnovne škole od učenika starijih generacija. Mislim da će se Škola zajedno sa takvim učenicima izdići na jedan viši nivo, ali da bi se to desilo nije dovoljan samo napor učenika, već i profesora.

Lider: Da li postoji nešto što biste promijenili u obrazovnom sistemu?

Prof. Nikola: Mislim da o tome nemam puno toga da kažem, pustimo da o tome brine ministarstvo. Uprava škole je već dovoljno učinila i čini, a šta će se dalje dešavati, pokazaće vrijeme.

Lider: Kao ljubitelj sporta možete li nam reći koliko je sport važan za razvoj zdrave ličnosti, kao i za obrazovanje?

Prof. Nikola: Sport je nešto najvažnije što svako mora da upražnjava. Živjeti sportskim životom znači ne upražnjavati alkoholna pića, cigarete i slično, već se hraniti zdravo i trenirati. Treba usmjeravati djecu ka sportu, skloniti ih sa ulice, udaljiti ih od problema i usmjeriti ka zdravom životu. Nije bitno postići uspjeh i dobar rezultat u sportu, već živjeti zdravo i biti vrijedan.

Lider: Za kraj ovog intervjuja, šta biste preporučili budućim generacijama?

Prof. Nikola: Preporučio bih im da, prije svega budu časni i poštenu, da poštuju pravila života i da žive sa tim pravilima. Da uče i da se obrazuju, i da žive srećno.

Priradio: **Rondović Miloš III3**

NEOČEKIVANA LJUBAV

SVIJET JE ZANIMLJIV ONOLIKO KOLIKO SMO MI RADOZNALI.
/ŠEKSPIR/

Kad sam krenuo u srednju školu, profesorica Žana, naša razredna u prvoj godini, rekla nam je da će nas profesorica Marija Šušter voditi na predstave. Isprva mi se nije išlo, ali pošto sam veliki ljubitelj filmova htio sam da vidim kako je to kad se glumi uživo. I tako ja i odlučim da odem na jednu ozbiljnu predstavu. Pomislih- možda mi se dopadne.

Prva predstava na koju pođoh bijaše „Šćeri moja”. Krenemo mi u CNP (Crnogorsko narodno pozorište) gdje se predstava održavala... Tada nisam baš najbolje poznao drugare iz odjeljenja, pa smo se tokom putovanja i zbližili. Stigavši u Podgoricu, izašao sam iz autobusa i ugledao jednu prelijepu građevinu, elegantnu i baš u mom stilu. Jedva sam čekao da uđem i vidim kako izgleda iznutra. Profesorica Marija je otišla da uzme karte i iako sam tu bio po prvi put moj drug i ja, dobismo počastvovano mjesto na galeriji. Nismo htjeli da se izdvajamo od drugih, pa smo sjeli tačno na sredinu ni daleko od, ni blizu bine, pored dvije prelijepo dame. Bilo je baš mnogo ljudi.

Već pri samom početku predstave bio sam oduševljen scenom, rasvjetom, efektima i muzikom. Gluma savršena. Konj koji ide unazad, a na njemu Knjaz. Crnogorske nošnje. Goran Vujović, član Buksovaca, u uloji popa. Predstava govori o jednom

knjazu koji je samo kćerke dobijao, a u to vrijeme nije bilo dozvoljeno da žena postane vladar, te se on našao u izuzetno teškoj situaciji. S druge strane, jedna od kćerki htjela je više nego išta da postane vladarka, te ju je on poslao na školovanje u Rusiju. Prepoznali smo motive iz života kralja Nikole, kao i njegove kćeri Zorke, koja nije postala vladarka Crne Gore, iako je najstarije dijete u vladarskoj porodici. To je bila privilegija muške djece. Zorka je udana za Petra Karađorđevića, ne svojom voljom, već voljom njenog oca. Predstava govori o pravima i položaju žena u Crnoj Gori i podstiče nas na preispitivanje

sopstvenog odnosa prema ženskom polu. U njoj se prožima mnoštvo smiješnih i tužnih detalja, ali svaki sa svojom osobitom poukom. Iako je trajala dva sata, imao sam utisak da želim još da vidim.

Onog trenutka kada se svijetlo upalilo osjetio sam neobičnu žal što predstava ne traje duže i već tu sam poželio da opet odem na neku novu. Tako se rodila moja neočekivana ljubav prema pozorištu.

Druga predstava koju smo gledali je bila prava komedija. Trajala je takođe dva sata, ali čitavih dva sata čistog smijeha. Predstava se zvala „Ne igray na Engleze”. Riječ je o tri prijatelja koji su dali sve što su imali za jedan tiket. Cijela radnja se dešava u sobi jednog čovjeka. Ovog puta nije izvođena na velikoj bini, nego na kamernoj sceni što je bilo veoma interesantno, jer smo bukvalno bili zajedno sa glumcima sve vrijeme na bini. Desilo se da su polomili jedan lavor i plastika je pala meni u krilo. Čovjek, vlasnik te sobe, pare koje je trebalo da da za izlet sa djevojkom dao je za tiket « na Engleze » i odigrao jedinicu da dobiju. Ukoliko ne dobije na tiketu djevojka će ga ostaviti i izbaciti iz stana, jer je to, u stvari njen stan. Drugi čovjek je pare koje je trebalo da da za očeve lijekove dao takođe « na Engleze » ali da bude izjednačeno. Otac umire jer nema lijekove. Treći lik je doktor koji je pare posudio od mafije, jer u slobodno vrijeme krpi rane od mafijaških obračuna, te ako izgubi ode mu glava! On je igrao da Englezi izgube. Štos je u tome da neko od njih trojice mora da dobije. Neću vam reći kako se završila utakmica, jer želim da odete i pogledate ovu predivnu predstavu u kojoj ćete od početka do kraja nesumnjivo uživati.

Treća predstava je bila o polu-maturskoj ekskurziji. Opet komedija, a ono što joj daje poseban značaj jesu susret profesora, roditelja i učenika. Predstava se zove „Čuvari tvog poštenja” i predstavlja autorski projekat reditelja Borisa Liješevića. U odjeljenju je, pored ostalih i jedan učenik, skromnijeg finansijskog

stanja, sin domara iz škole. Odjeljenje skuplja novac za tog dječaka, kako bi i on otišao na ekskurziju, ali po skupljenoj sumi pare nestaju. Onda nastaje haos. Da li će se ići na ekskurziju ili ne? Kako je novac nestao? Da li ga je neko uzeo? Izuzetno zanimljiva

predstava koja nas tjera na razmišljanje o poštenju danas i opominje da je jedino kult poštenja oduvijek čuvao zajednice na okupu. Ovu predstavu smo gledali u Gradskom pozorištu u Podgorici.

Četvrta predstava koju sam gledao bila je „**Učene žene**“. Po Molijerovom tekstu, režirao Jagoš Marković. To je predstava sa, do sada, najboljim kostimima, muzikom i scenografijom. Bilo je veoma mnogo detalja na bini i jasno se moglo vidjeti da je svaki pažljivo biran. Tu je riječ o jednoj porodici koja je kao jako načitanana i kojima je samo to važno. Međutim, jedna od kćerki odstupa od porodičnih normi i nalazi momka sa kojim joj porodica ne dozvoljava da bude, već joj dovode nekog uglancanog pjesnika, „načitanog“ kao što su i oni. Sudbina jedne izgubljene porodice, neslaganje sestara, majke i oca, navode nas da nakon ove predstave preispitamo sebe i odnose u svojoj porodici. Ako nam porodica nije utočište, izgubljeni moramo biti. Interesantno mi je bilo i to što se na divan način skreće pažnja na pravilno korišćenje našeg jezika. Sa Molijerovim humorom smo se sreli u školi, neposredno pred samu predstavu. Naime, naša obavezna lektira je Molijerov „Tartif“, komedija koja mi se izuzetno dopala, tako da sam bez razmišljanja odlučio da odem i pogledam „Učene žene“.

Peta predstava se zove „**Predstava Hamleta u selu Mrduša Donja**“, po tekstu Iva Brešana, režirao Luka Kortina. Riječ je o ljudima u jednom selu koji misle da je njihovo selo centar svijeta. Uvidjevši da nemaju ni malo kulture hoće da naprave nešto da se malo kultivišu. Izbor pada na izvođenje predstave „Hamlet“ čiju obradu i scenario prilagođen njihovom selu radi jedina obrazovana osoba, seoski učitelj. Čar ove predstave ogleda se upravo u onome šta je učitelj napravio od jednog velikog Šekspirovog djela, a sve po nagovoru upravne vlasti. Predstava je na mene ostavila poseban utisak, jer njeni likovi doživljavaju istu sudbinu kao likovi predstave koju igraju. U

njoj prepoznamo kako totalitarni sistem opstaje u malograđanskoj sredini.

Šesta predstava je najduže trajala od svih predstava. Dva sata i 40 minuta, s pauzom od 10 minuta između dva čina, ali ni najmanje dosadna, niti zamarajuća. Od početka do kraja, gledao sam je s punom pažnjom. Bila je to Šekspirova „**Zimska bajka**“, koju je režirao Dino Mustafić. Od Šekspira sam pročitao samo tragediju „Romeo i Julija“, ali nedovoljno da razumijem dramsku poetiku ovog pisca. Obožavam pozorište. Bilo bi divno kad bi sve lektire mogle biti dramaturški obrađene i odigrane na sceni. U „Zimskoj bajci“ su postojala dva kralja, kralj Sicilije i kralj Bohemije. Oni su bili kao braća sve dok kralj Sicilije nije umislio da ga žena vara sa kraljom Bohemije. Ljubomora ga opija i tu počinje tragedija širokih razmjera. Ludilo i tiranija jednog kralja čine najstrašnija zlodjela čak i prema njegovim najmilijima. Priča ipak ima neku vrstu srećnog kraja iako spoznaja kralja da je pogriješio i uzalud žrtvovao sve svoje zarad sopstvenog uvjerenja čini da počinjemo žaliti i samog tiranina.

Rekli su mi da je Šekspir neprolazan i zauvijek moderan. U meni je njegova drama pobudila sve moguće emocije u tih par sati; od osude koju osjećah prema kralju, zahvalnosti prema junaku koji mu spasi kćerku, pa i sam poginu, do žaljenja tog istog kralja koji je pola života proživio u zabludi, a drugu polovinu u bolu spoznavši svoju krivicu.

Jedva čekam sljedeću predstavu. Nijednu od pomenutih ne mogu izdvojiti kao najbolju, jer su mi svaka, na svoj način dobre. Volio bih da svi idu u pozorište i da im to bude sastavni dio života. Meni je ono donijelo mnoga znanja, vještine i iznad svega mi je oplemenilo dušu i podstaklo me da razmišljam i o nekim univerzalnim pitanjima, koja su mnogo „veća“ od mojih skromnih šesnaest godina, a čiji odgovori će mi biti potrebni za čitav život. Ovom prilikom želim da se zahvalim našoj profesorici crnogorskog - srpskog, bosanskog i hrvatskog jezika, Mariji Šušter koja nam organizuje sve odlaske u pozorište i koja nas je svojom plemenitošću i entuzijazmom naučila da zavolimo pozorište.

Priredio: **Sokolović Toni 113**

UNIFORMA (NE) ČINI ĐAKA

Postojanje uniformi se po prvi put naslućuje na osnovu teksta sa glinene ploče, koja opisuje školski dan Sumera 2000 godina prije naše ere. Na njoj piše da su učenici mogli biti kažnjeni zbog neodgovarajuće odjeće. Te podatke nalazimo u knjizi Samuela Kramera, Sumeri, prva civilizacija na zemlji. Uniforma, onakva kakvu je mi znamo, pojavila se znatno kasnije, ali ipak veoma davno.

Istoričari se slažu da se prva uniforma pojavila u XVI vijeku. U dobrotvorne škole Britanije stanovnici su donosili odjeću i među tom odjećom se najčešće sretao dug plavi kaput. Na kraju se po tim školama ustalio naziv «Bluecoat School» (blue coat – plavi kaput), a jedna od takvih škola bila je Christ's Hospital, osnovana 1552. god. Ta škola i dan - danas radi, a učenici koji je pohađaju nose plave kapute. Putem ankete, organizovane od strane škole, 95% učenika je odlučilo da te kapute nastave da nose kao uniformu, radi očuvanja tradicije.

Naša škola, kao i ostale stručne škole u Crnoj Gori, nikada nije imala uniforme. Neke od prednosti uniformi su manji pritisak na učenike oko odabira odjeće za odlazak u školu, jeftinija opcija za roditelje, umanjuje se zadirkivanje i smanjuju se konflikti među učenicima, a akcentat je stavljen na osobnost

učenika, a ne na njegov status i porijeklo, a uz sve to, uniforme se mogu reciklirati. Loše strane su te, što se smanjuje individualnost učenika, urušavaju se demokratska načela slobodnog društva i neka djeca se ne osjećaju komotno u uniformi. Kod nas se svake godine sprovode ankete, koje provjeravaju da li učenici žele da ih nos, a postupa se shodno po njihovoj volji.

Ova anketa nije izuzetak. Anketirani su svi razredi (po 10-15 učenika iz svakog), i iz toga možemo izvući opšti prosjek učenika koji su **za**, a koji **protiv**. Ukupan broj anketiranih je 250 učenika, a pitanja smo formulisali ovako:

1) Smatrate li da uniforme smanjuju društvene konfliktne u školi, jer drugi učenici prestaju da procjenjuju jedan drugog kroz način oblačenja?

Da Ne

2) Pridonose li uniforme boljoj „atmosfera učenja“?

Da Ne

3) Mislite li da bi zbog uniformi više do izražaja dolazile sposobnosti učenika, a ne njegovo porijeklo i status?

Da Ne

4) Da li su se vama ili osobi koju poznajete dešavale situacije zlostavljanja zbog načina oblačenja?

Da Ne

5) Želite li da i u našoj školi budu uvedene uniforme?

Da Ne

Ispostavilo se da je čak 71.3% učenika protiv uvođenja uniformi, a 28% za. Zabrinjavajući podatak, izveden iz ankete je da je 30% učenika bilo zlostavljano zbog načina oblačenja ili poznaje takvu osobu.

Priredio: Pervov Danilo, IV4

ZAŠTO JE VAŽAN ODLAZAK DOKTORU?

Preventivni pregled sprječava pojavu bolesti i omogućava otkrivanje oboljenja u najranijoj fazi, kada su najveće mogućnosti za izliječenje.

Ono što smo priredili za vas, jeste odabir ljekarskih pregleda, na koje svako dijete uzrasta od 14 do 18 godina mora ići **redovno**, a o pomenutim oblastima razgovarali smo sa doktorima specijalistama iz našeg grada.

POSJETA ZUBARU

Posjeta zubaru vrlo je važna za očuvanje našeg zdravlja. Nepravilna oralna higijena može dovesti do pojave **karijesa** i **paradontopatije**, oboljenja desnih, vilične kosti i vlakana koje predstavljaju povezanost između zuba i vilične kosti. Zube **treba prati** posle svakog obroka, a prosječno u toku dana 2 puta dnevno.

Ukoliko posjedujemo osjetljive desni, tada treba koristiti četkice sa mekanim vlaknom radi sprječavanja krvarenja. Prilikom pojave neobičnih mrlja na zubima, treba posjetiti izabranog stomatologa radi sprječavanja daljeg širenja i oštećenja zuba.

Stomatologa trebamo posjećivati 2 puta godišnje, radi opšte kontrole i preventivnog djelovanja.

POSJETA OFTAMOLOGU (OČNOM LJEKARU)

Još jedan pregled koji je od izuzetne važnosti jeste i pregled očiju.

Pretežno ismijavamo osobe koje nose naočare, a našom nepažnjom sami možemo postati jedni od njih.

Neki od savjeta su da **ne treba** koristiti telefon u zamračenim prostorijama, jer se zjenice na svjetlosti sužavaju, a u mraku šire, pa zbog tako osvijetljene prostorije možemo oštetiti zjenicu, a samim tim i vid.

Treba smanjiti rad na računarima i spriječiti zračenje očiju. Takođe, ono na šta slabo ko obraća pažnju a šteti vidu, jeste i položaj čitanja, gdje je važno istaći da je pogrešno čitati u ležećem položaju, a najbolje je to raditi u sjedećem.

Ako nam se uspostavi dioptrija, pitamo se -da li je bolje nositi sočiva ili naočare? U našem uzrastu najbolje bi bilo nošenje naočara, a prije bavljenja nekim zahtijevnijim aktivnostima, na primjer, treningom, mogu se staviti sočiva.

Ako primjetimo promjene u našem vidu i osjetimo jake bolove u glavi, trebalo bi se odmah obratiti oftamologu. A da li dobro vidite možete zaključiti na osnovu vježbe sa olovkom, tako sto ćete olovku, koja je postavljena vodoravno, pomjerati naprijed i nazad prema oku. Ovu vježbu

treba raditi u 5 serija po 10 puta.

POSJETA PEDIJATRU

Ova posjeta doktoru predstavlja jednu od najvažnijih, jer na osnovu ovog pregleda možemo zaključiti da li bolujemo od neke bolesti.

Kod ovog ljekara vrše se sistematski pregledi, važni za održavanje tjelesne težine, visine... Ukoliko imate problema sa gojaznošću ili manjkom apetita, pedijatar će vas uputiti kod kvalifikovanog nutricioniste, koji će vam pomoći da riješite svoj problem. Veoma važan nalaz jeste i nalaz hormona koji se vrši u slučaju problema sa rastom, depresijama, poremećajima metabolizma i drugim procjenama pedijatra. Vrše se takođe i pregledi kičme, jer u našem uzrastu najviše dolazi do deformacije kičmenog stuba, zbog naglog rasta.

Glavni pokazatelji da li bolujemo od nekih prikrivenih bolesti su nalazi KKS (kompletna krvna slika) zajedno sa urinokulturom za koje se preporučuje odlazak u biohemijsku laboratoriju za davanje krvi 2 puta godišnje.

POSJETA GINEKOLOGU

Posjeta ovom ljekaru od izuzetne je važnosti za svaku ženu. Ovdje treba napomenuti i to da je od izuzetne važnosti i zdrav odnos između majke i kćerke, kako bi se pružile potrebne informacije o zaštiti od neželjene trudnoće, ali i polno prenosivih bolesti. Veoma je važno objasniti djevojčicama koliki značaj predstavlja posjeta ginekologu.

Pravo vrijeme za prvi ginekološki pregled je, po mišljenju stručnjaka, trenutak kada djevojčica dobije prvu menstruaciju. Statistika pokazuje da tek svaka peta tinejdžerka redovno ide kod ginekologa i da se mlade djevojke nađu u ordinaciji tek kada se pojavi problem.

Ukoliko je djevojka napunila 16 godina, a još nije dobila prvi ciklus trebalo bi što prije da se javi ginekologu. Razlozi za to mogu biti različiti – slabija razvijenost ženskog reproduktivnog sistema, anatomski anomalija, hormonski poremećaj i slično. Ova se oboljenja lako otkrivaju prilikom ginekološkog pregleda i uglavnom brzo saniraju uz odgovarajuću terapiju.

Prvi ginekološki pregled nikako ne treba odlagati, a preglede treba vršiti jednom godišnje, preventivno i svaki put kada se pojavi problem.

Privedila: **Veličković Sandra 16**

HISTORIA MAGISTRA VITAE EST

Navigacija je umjetnost plovidbe sa jednog mesta na drugo, bezbjedno i efikasno – ovo je definicija koju sam naučio iz udžbenika, učeći četiri godine o raznim vrstama navigacije.

Pitanje koje mi se uvijek nametalo jeste šta ta umjetnost podrazumijeva? Da li sam i koliko bezbjedan na moru? Kako su pomorci plovili bez današnjih navigacionih uređaja? Da li valja znati neke od njihovih starih, provjerenih tehnika, za svaki slučaj?

U potrazi za odgovorima morao sam se osvrnuti na umijeće plovidbe nekada i uporediti ga sa onim danas.

Prvi zapis o čamcima dovoljno velikim da nose robu za trgovinu je oko 3500 godine p.n.e i smatra se da je tada rođena **umjetnost navigacije**. Prvi navigatori se nisu udaljavali od obale i za navigaciju su koristili vidljive karakteristike na kopnu. Obično su putovali danju i tražili mirne luke gde su se sidrili preko noći. Nisu imali karte, kompase, GPS uređaje.

Kada su počeli da krstare dalje od obale i kada nisu imali okom vidljive orjentire na zemlji morali su da nauče da određuju svoju geografsku širinu (sjever – jug) posmatrajući **visinu sunca** tokom dana i **zvijezdu Sjevernjaču** noću.

Za mjerenje vremena koristili su se **pješčanici**, a brzinu su mjerili posmatrajući koliko brzo prolaze alge ili plutajući predmeti pored trupa broda. Ti proračuni su bili daleko od preciznih, ali jedini koje su imali.

Primorski navigatori (Egipat oko 1500 godine p.n.e) su se oslanjali na kombinovanje sondiranja dubine dugačkim štapovima trske, sunce ili zvijezde i ružu vjetrova da bi odredili svoju poziciju kada im je kopno bilo van vidokrug.

Prva preookenaska putovanja su pratila velike greške. Brodovi su bivali razneseni zbog iznenadne oluje ili greške kormilara. Vikinzi su redovno plovili do Islanda i Grenlanda između 900. i 1000. godine p.n.e orijentišući se prema suncu, zvijezdama i vjetrovima. Pored toga što su morali biti izuzetno hrabri, prvi navigatori su morali biti i kreativni kako bi kompenzovali nedostatak tehnologije. Floci Vilgjerdarsson, istraživač života Vikinga, pripisuje otkriće Islanda **kavezu sa gavranovima**. Kada su Vikinzi mislili da je zemlja blizu puštali bi jednog gavrana. Ako gavran kruži iznad broda ne znajući gdje da leti to je značilo da kopna nema na vidiku. Ako bi poletio u jednom pravcu to je značilo da je ugledao kopno. Brod bi krenuo za njim znajući da će uskoro naići na kopno.

Jedan od vrijednih instrumenata bila je **olovna sonda** kojom se mjerila dubina i mogao da se odredi sastav dna. Na kraju konopca je bio olovni teg, a sam konopac je bio označen za mjerenje dubine. Olovni teg je premazivan voskom da bi se uzeo uzorak dna.

Metod navigacije od jedne do druge dubine zasnovan na stanju dna je razvijen u 14-om vijeku. Ovako bi objašnjavali kuda da plovite: „Treba da plovite sjeverno do dubine od 72 hvata (432 metra) i zone sivog pijeska. Zatim sjeverno dok ne dođete do mulja, a zatim promijenite kurs na istok-sjever-istok.“

Razvoj boljih navigacionih alata motivisan je trgovinom i mogućnošću da se otkriju bogate zemlje. **Feničani i Grci** su bili **prvi** mediteranski navigatori koji su plovili iz zemlje u zemlju, kao i prvi koji su plovili noću. Prvi su počeli da upotrebljavaju svetlosne oznake na kopnu paleći vatre na visokim uzvišenjima.

Nekako u to vrijeme moreplovci su počeli da shvataju da bi mape bile od velike pomoći i počeli su da vode evidenciju o putovanjima i crtaju obale i obeležja na njima. Prve pomorske karte nazivaju se **Portolan karte** (oko 13. vijeka). Grafikoni nastali na ovčijoj ili kozijoj koži bili su rijetki i skupi, dobro čuvani kao tajna kako je se ne bi dokopali konkurenti. Ono što im je nedostajalo je tačnost, a nadoknađivala se ljepotom crteža. Zemljište i luke na mapama su bili bogato ukrašeni prikazima zgrada i zastava. Veličina zemljišta na tim mapama je više odraz značaja za trgovinu nego stvarne veličine. Mape nisu imale geografsku širinu i dužinu, ali su imali ruže kompasa koje su postavljane između važnih luka. Naravno, nisu bile baš precizne jer nije mogla tačno da se mjeri razdaljina na moru niti je mogla da se pokaže sferna površina Zemlje na ravnom platnu.

Nautičari su paralelno koristili i **Astrolab** (Martin Behiam, 1484.) za mjerenje ugla horizonta i sunca ili zvijezda da bi se utvrdila geografska širina. Astrolab je preteča mnogo lakšeg za upotrebu i preciznijeg sekstanta. Bio je težak za upotrebu na brodu koji se ljuljao ali je bio neprocjenjiv kada se otkrije nova zemlja i iskrca na kopno. Tu se mogla prilično precizno utvrditi i ucrtati u kartu pozicija novootkrivene zemlje.

Opasnosti putovanja u to vrijeme su jasno ilustrovana Kolumbovim putovanjem. Njegov dnevnik otkriva da on nije znao kako da tačno izračuna geografsku širinu. Ali, kao i svi mornari u to vreme, znao je da tačno izračuna geografsku dužinu. Kada je naišao na Ameriku mislio je da je stigao do Indije.

Posle nekoliko nedelja na moru sa netačnim mjerenjem vremena možete napraviti grešku i od cijelih 1000 milja. Ove greške nisu mogle biti korigovane jer ih i nisu bili svjesni.

Veliki napredak je bio izum kojim se mjerila brzina broda. U suštini **primitivni brzinomjer**. Dugačak konopac sa kofom na kraju i čvorovima vezanim na određenu dužinu. Mornar bi spustio kofu sa krme i brojao čvorove određeno vrijeme. Na osnovu toga su mogli da preciznije izmjere brzinu broda. Uz pomoć sunca i zvijezda moreplovac je znao svoju geografsku širinu, a sa ovim uređajem je mogao da odredi put koji je prešao i tako ustanovi i geografsku dužinu.

Ključ za određivanje geografske dužine leži u pronalasku preciznog uređaja za mjerenje vremena. Tada je već bilo poznato da je Zemlja okrugla i da rotira oko svoje ose, da revolucija traje 24h... Ovo je postalo toliko važno da je država ponudila nagradu za pronalazak tačnog hronometra. Britansku nagradu osvojio je Džon Harison 1764. godine za svoj pomorski **hronometar** koji je imao grešku od samo jedne desetine sekunde dnevno.

Danas smo postali toliko zavisni od elektronskih uređaja da većina rekreativnih nautičara ne zna da nacrtati ni običan pravi kurs na mapi. Navigacija, kao nauka, je prešla dalek put da bi došla do oblika koji ima danas. Napredovala je enormno i omogućila dalji razvitak ne samo plovidbe, već i drugih sfera poput transporta, ekonomije i samog poslovanja uopšte. Pa ipak, to sve ne bi bilo moguće bez konstantnog razvijanja i unapređivanja koja su nas dovela do sjajnih izuma poput **GMDSS sistema**. Zahvaljujući njima, **svijet je sigurna i dostupna destinacija**.

Priredio: Čelić Dušan IV4

NA PLAVOM TEPIHU

Umjesto uvoda:

**Sastav učenika Marčić Dragana, IV3 odjeljenja
(smjer brodomašinski tehničar)**

*Ja nisam običan kapetan lađe,
ja morem plovim sebe da lovim,
ja morem plovim sebe da nađem.*

Beskrajni plavi pokrivač okružuje parče gvožđa. Na horizontu se preklapa sa još plavom, samo svjetlijom bojom neba. Daleko od svega i od svakoga. Svakoga do koga ti je stalo.

Tu se pronalaziš. Tu razmišljaš o sebi. Shvatiš da postojiš, iako si samo čovjek na parčetu gvožđa. Od njega, od tog metala zavisiš ti, tvoja porodica i tvoja budućnost., kao i budućnost ostatka posade koji se bori za isto.

*Iz dana u dan psihička bol te stiže i pokušava da te natjera da odustaneš, pokušava da te sruši. Osjećaj nemoćnosti i činjenice da si stotine i stotine kilometara udaljen od kopna te sustižu. Svaki udarac klipa je kao otkucaj srca. Svako ustajanje i prljanje ruku crnim uljem pokušava da nas porobi, da nam uđe u glavu, ali ponavljanje riječi „**još danas**“ vas gura.*

*I nakon svega se vratite, saznate ko ste. Nakon svih muka **saznate koliko možete**. Ponovo se vratite na parče gvožđa i pokušate da se pronađete. U novim mukama.*

Profesija pomoraca zahtijeva stalno usavršavanje i obučavanje što omogućava napredovanje i otvara mogućnosti za plovidbu na mnogim pomorskim kompanijama širom svijeta.

Život pomoraca se naziva, još i, "hljeb sa sedam kora" što označava težak život koji oni žive, pun odricanja i stradanja na širokom modrom plavetnilu. Ljudi postaju pomorci, u nadi da će sebi olakšati život jer će većim platama na brodu uspjeti da brže riješe egzistencijalna pitanja, nego radeći posao na kopnu. Međutim, i ovaj posao kao i drugi, ima svojih prednosti i mana.

Pomorci bivaju mjesecima odvojeni od svojih porodica. Oni nisu u prilici da gledaju svoju djecu kako odrastaju, već propuštaju veći dio njihovog odrastanja i u vječitom su nadoknađivanju propuštenog. Čini se da, čim se prilagode životu na kopnu, pomorci dobiju poziv za novi ukrcaj. Danima odvojeni od civilizacije na plavom tepihu, okruženi sa svega dvadesetak radnih kolega svaki dan im biva isti uz besomučno iščekivanje povratka kući. Dobro bi bilo to, što nauče dosta o sebi i ljudima uopšte. "Očeliče se", što bi naš narod rekao, svojski. Obilaze nevjerovatne svjetske destinacije za koje nisu znali ni da postoje i upoznaju različite nacije i kulture.

Svaki brod, svaki ukrcaj, zemlja i luka nose sa sobom doživljaje koji se pamte. Najteže im pada kad su luke blizu, na dan, dva ili svega par sati udaljenosti, tzv. manovre, kada su u stalnoj pripravnosti i pod stresom zbog ogromne odgovornosti. U navigaciji, s druge strane, pod nogama imaju hiljade metara dubine, a gore čitavu vječnost.

Teško je sve to izdržati. Ima dana kada izgubite svaku nadu da ćete se spasiti misleći da je poslednji udar talasa ujedno i zadnji pozdrav sa svijetom, a ima i onih kada zajednički roštijate na palubi i kroz šalu i smijeh se družite sa svojom "braćom po brodu".

Na brodovima je život surov. Tropske vrućine, izloženost raznim vrstama opasnosti, od povrede prilikom rukovanja teškim teretom do održavanja glavnih i pomoćnih motora, a po lukama, opasnosti i od raznih bolesti.

Pa ipak, razdvojenost od doma i svojih najbližih je možda ono što pomorci najteže podnose. Pogotovo oni koji su oženjeni i imaju djecu, mada nisu imuni ni oni mladi koji po prvi put kreću na brod i prvi put se odvajaju od svojih roditelja. Upravo ovakve stvari čine život pomoraca veoma teškim, nekad i nepodnošljivim.

Nedavno sam bio počastvovan razgovorom sa jednim starim pomorcem tj. "starim morskim vukom" koji mi je pričao o svom životu na moru. Najteže mu je, kaže, pala asistentura koja traje punih dvanaest mjeseci. Svoju pomorsku karijeru započeo je davne 1995.godine, kada se rat u bivšoj Jugoslaviji još nije završio. Bila su to teška vremena, ali uprkos ratu on se uspio ukrcati na brod i poći na jednogodišnji put oko svijeta. Krenuo je iz Roterdama (Holandija) prema Velikoj Britaniji i Farskim ostrvima. Za godinu dana obišao je mnogo zemalja, preko Evrope i Afrike, do Australije i Okeanije. Uprkos činjenici da je vidio svijeta, nije bilo lako raditi godinu dana u utrobi "zvi-jerke" dugačke 300m. Kući se vratio noseći sa sobom doživljaje i uspomene koje će pamtili čitav život, a naučio ono najvažnije, zbog čega i pišem ovaj tekst – **na brodu, koliko znaš, toliko vrijediš**. Rekao je da mi znanje koje stičem u školi može olakšati plovidbu i da što više budem učio i znao, to će me više poštovati na brodu.

Kad bih mogao riječima opisati koliko se život pomoraca razlikuje od života ljudi koji rade na kopnu, malo bi mi bila jedna knjiga da sve to napišem. Mislim da bi mi falile i prave riječi. One, koje bi valjano opisale veličanstvenost koju ovi ljudi žive na brodu. Tajna i umijeće življenja tog života ostaju zapisane samo u modrom kavezu i samo za one koji mu svoj život posvete.

Priredio: **Marstijepović Davor II2**

SKINUT' ĆU TI ZVIJEZDU S NEBA

Za sve ljude zvijezde ne znače isto. Za jedne, koji putuju, zvijezde su vodiči. Za druge, one su samo male svjetiljke. Za učenjake, one su problemi. Za mog poslovnog čovjeka one su bile zlato.
/ Antoan de Sent Egziperi, Mali Princ/

Vjerovali ili ne, u našoj školi postoje momci koji mogu skinuti zvijezde s neba. To nisu neki super junaci kao što je npr. Supermen, a nije ni lažna novinska vijest. Za njih je to tako obična stvar, kao popiti vode.

Da riješimo misteriju...

Riječ je o **nautičarima**, budućim kapetanima, koji kroz praktičnu obuku mjere visinu nebeskih tijela radi određivanja pozicije broda na okeanima ili kako, u žargonu, kažemo - **skidaju zvijezde sa neba**.

Rad sa sekstantom, mjernim instrumentom je obavezna vještina koju naši pomorci treba da znaju.

Pored ovog obaveznog zadatka za sve naše nautičare, u odjeljenju IV4 postoji jedan budući kapetan koji, poput najvećih majstora haiku poezije, uspijeva da prekrasne trenutke u prirodi pretvori u vječnost.

Njegovo ime je **Danilo Pervov** i on uz pomoć foto - aparata ovjekovječava svijet oko sebe onako kako ga njegovo oko vidi. Svojim fotografijama on priča priče. Kroz njih, mi vidimo sve one aspekte koje sami ne bismo nikada primijetili. O njegovom radu, same fotografije govore više od svake riječi.

Danilo je rođen 20.02.1998. godine u Novosibirsku, u Rusiji. Osnovnu školu je završio u Baru. Njegovi snovi uvijek su bili vezani za široka morska prostranstva, upoznavanja novih destinacija i kultura. Fotografijom se bavi više od godinu dana i posjeduje Canon 5D Mark 3 fotoaparat. Poznat je po tome da je odličan učenik, koji ima mnoge hobije, koji ga upotpunjuju kao osobu.

KAD PROFESOR INTERVJUJE UČENIKA...

Koje hobije imaš?

Hobiji su mi planinarenje, jedrenje, muzika (sviram bubnjeve na radost komšija i roditelja), kao i gimnastika. Osjećaj djelimične izloženosti opasnosti i prirodi koja me okružuje me ispunjavaju i sretan sam kad uspijem da ovjekovječim nešto lijepo.

Koje ambicije Danilo ima u svom životu?

Ambicija mi je da postanem kapetan duge plovidbe, kao i da otvorim lični biznis u sklopu pomorstva.

Da li imaš djevojku – pitanje je koje interesuje mnoge pripadnice ljepšeg pola?

To pitanje će ostati bez odgovora, jer smatram da je tako bolje.

Gdje se kupaš ljeti?

Sve što radim mora imati sadržaj i treba da i meni

stvara osjećaj zadovoljstva. Ljeti se bavim cliff jumping-om. To je umjetničko skakanje sa stijena u more. Cliff jumping je vrlo atraktivan, ali i vrlo opasan sport, za koji je potrebna velika vještina i hrabrost, a zauzvrat pruža i ekstremno zadovoljstvo. *Nakon puno ispitivanja saznali smo i neke detalje koji mogu interesovati djevojke, kao na primjer da je mjesto gdje se Danilo kupa u rejonu Maljevika.

Koje idole imaš?

Moj idol, odnosno čovjek kojem se divim je Robert Kiosaki. On je milijarder, koji je napisao više knjiga o vođenju biznisa i kako biti uspješan u biznisu. Tok novca i Škola biznisa su neke od knjiga koje preporučujem da se pročitaju.

Koju muziku, odnosno koji žanr muzike slušaš?

Najčešće slušam Indi i Rokenrol 60-ih,70-ih i 80-ih godina. Nisam vezan za pojedince, uglavnom slušam sve šta je meni interesantno i šta godi mojoj duši.

Šta te nervira?

Nervira me postojeći globalni sistem. Loš odnos mladih prema tradiciji i prema tradicionalnim vrednostima. Nervira me nemar i loš odnos prema obavezama.

Šta te oduševljava?

Oduševljavaju me ljudi koji postižu šta žele i šta hoće bez obzira na žrtve koje moraju da daju.

Poruka koju bi poslao vršnjacima?

Vršnjacima bih poručio da ne gube život uprazno. Ove godine su namijenjene za sticanje znanja i umijeća. Ne treba ih trošiti na nebitne stvari. Koliko sada budu učili, istraživali i osposobljavali se, kasnije će bolje i ljepše živjeti.

Privedio: **mr Brzić Mirko, dipl.inž.**

ENGLISKI KOD KUĆE

Želiš li da unaprijediš svoj engleski? Provjeriš da li si gramatički ispravno napisao tekst? Treba ti rječnik u telefonu? Lekcija iz neke posebne gramatičke partije? Želiš da uradiš placement test i saznaš kojem nivou pripadaš?

To možeš da postigneš s malo volje i svojim mobilnim telefonom ili računarom!

Postoje brojne besplatne aplikacije i riječnici koje podržavaju i iOS i androidi, a koje ti mogu pomoći u učenju engleskog jezika. Pored aplikacija, postoje i brojni YouTube kanali, koji nude obilje besplatnih lekcija iz engleskog jezika. U narednom tekstu možeš saznati kako.

Kada su u pitanju aplikacije za mobilne telefone, *British Council* je prava stvar! Ova besplatna aplikacija pokriva sve aspekte engleskog jezika: učenje gramatike, vokabulara, pravopisa i čitanja i to od elementary do advanced nivoa. Postoji opcija da odradiš test kako bi se ustanovilo na kom si nivou, a nakon toga po želji biraš bezbroj različitih vježbanja. Bilo da izabereš opciju da čuješ riječ i da provjeriš da li ćeš je napisati pravilno, ili da na osnovu slike koja ti daje kontekst izabereš jednu od ponuđenih rečenica u ispravnom vremenu... sve je izvrstan način za vježbu.

Druga aplikacija koja je pogodna za učenje engleskog je *TFlat Spotlight*. Ona je pogodna za unaprijeđivanje vještine slušanja i čitanja. Aplikacija funkcionira tako što slušaš i čitaš tekst ili u posebno ili u isto vrijeme, a uz to se nudi i prevod. Sve što treba da uradiš je da 'selektuješ' nepoznatu riječ ili rečenicu, klikneš opciju translate i automatski ti se pojavi prevod na maternjem ili na nekom jeziku koji izabereš. Pored svega, postoji i čat za strance, pa možeš čak i da oprobaš svoj engleski.

Aplikacija i sajt *grammarly* je predviđena za korišćenje na kompjuteru. Možeš je preuzeti besplatno i instalirati na tvom Windows-u. Ona zapravo predstavlja napredniju verziju Word-ovog spell checkera i grammar checkera. Provjerava pravopis, gramatičku ispravnost teksta i, što je najvažnije, popravljiva greške! Besplatna aplikacija *Dictionary.com* je jedan od najkvalitetnijih online rječnika. Ne samo što sadrži preko 2 000 000 riječi, njihovih definicija i sinonima, već postoji i izuzetno zanimljiva opcija *Word of the day*. Svakog jutra dobiješ obavještenje od rječnika s novom riječju dana, te tako obogaćuješ svoj vokabular. Ukoliko više voliš *you tube* i da slušaš klipove od tipkanja po aplikacijama, *BBC english learning* je izvanredan kanal koji obiluje kratkim klipovima iz svih mogućih oblasti. Video snimci su kratki, objašnjenja

praktična i koncizna, pa tako čak ni gramatički dio ne zamara. Ukoliko si zainteresovan, možeš da postaneš subscriber i da redovno dobijaš obavještenja o izlasku novih klipova. Idelano je za učenje engleskog u pokretu ili ukoliko ti je potrebno neko objašnjenje 'na brzinu'.

Kanal *Learn english with Lucy* pogodan je za one koji su na malo naprednijem nivou. Njeni postovi ne obiluju toliko 'klasičnom gramatikom' koliko su fokusirani na zanimljive priče o engleskom jeziku, njegove karakteristike i svojstvenosti kao što su frazalni glagoli, idiomi, različitosti između britanskog engleskog i američkog engleskog i tako dalje.

Ukoliko želiš da provjeriš na kom si nivou iz engleskog jezika, pametan izbor je *OXFORD online english.com*. U pretraživač treba da ukucaš *OXFORD online english level test*. Otvoriće ti se internet stranica na kojoj možeš da testiraš slušanje, gramatiku, vokabular i čitanje, i to sve zasebno!

Ovo su samo neki od predloga za *online* učenje engleskog jezika. Ukucavanjem u pretraživač *FREE ENGLISH APPS* dobijaš obilje rezultata, pa možeš da izabereš i sam po svojoj želji i ukusu. Izbor je veliki i *BESPLATAN*, pa to i treba iskoristiti!

Priredila: **Katarina Brnjada, prof. engleskog jezika i književnosti**

ČOVJEK SA STILOM

Svaki čovjek je kreativan, samo je pitanje koliko vjerujemo u to. – Rambo Amadeus

U decembru mjesecu prošle godine, grupa učenika naše škole imala je čast da provede jedno ugodno popodne družeći se sa **svjetskim Mega Carem, Rambom Amadeusom** iliti čuvenim crnogorskim kantautorom, gitaristom i jedriličarem Antonijem Pušićem.

Mjesto dogovorenog susreta bilo je u Baru, u kalafatskoj radionici porodice Bokovac, kojoj je Rambo ukazao povjerenje za izradu svoje jedrilice.

Na pitanja naše redakcije odgovorio je sa osobitim guštom, kako se i sam izrazio, a o čemu smo mi to razgovarali pročitajte u narednim redovima.

Lider: Šta mislite o našem obrazovnom sistemu?

Rambo: Svaki obrazovni sistem kasni, pa tako i naš koji se oslanja isključivo na dobru volju i entuzijazam profesora koje imate. Kada imate kvalitetnog nastavnika, stimulišite ga da ide lijevo i desno od programa. Postavljajte mu pitanja, hiljade pitanja, čak i onih nevezanih za gradivo i razgovarajte sa njim. To vam je najkorisnije. Naravno, zadovoljite program, dobijte ocjene, ali ujedno **iskoristite preimućstvo** što pred sobom imate pametnog i iskusnog profesora kojeg možete pitati sve što vas zanima.

Lider: Koliko je važno čitanje?

Rambo: Danas se ne čita. Ja imam isti problem sa svojom djecom koja ne čitaju ništa, osim mog najmlađeg sina. Razlog toga leži u činjenici da je knjiga kao papir *passé*. Danas imate Kindle, aplikaciju putem koje možete čitati na tabletu ili telefonu, ukoliko volite tako. Za početak ne morate čitati romane i beletristiku, ali knjige koje bih vam preporučio da obavezno pročitate su: **Sapiens**, kratka istorija ljudskog čovječanstva od Yuval Noah Hararija da biste stekli šire znanje o nama samima, tj. o čovjeku uopšte i **Zabluda o Bogu** od Richarda Dawkinsa.

Jedna od najvećih manipulacija savremenim čovjekom je zloupotreba čovjekove potrebe da vjeruje u Boga iliti u nešto bolje i pametnije od nas samih. Kada pročitate ovu Dawkinsovu knjigu možete nastaviti sa vjerovanjem, neometano kao i do tada, ali niko više neće manipulirati vama.

Lider: Šta mislite o narkoticima?

Rambo: Narkotici su porok koji prati čovjeka od praistorije do danas. U medicini jesu korisni, ali je njihova zloupotreba u savremenom svijetu ogromna. Mladi uglavnom, posežu za narkoticima kada nemaju posla, ne vide perspektivu, zanemareni su od roditelja, imaju probleme i to je, naravno, **pogrešan put**. Štos je u tome što je današnje vrijeme, vrijeme brzih promjena. Pojavom interneta dogodilo se da sva svjetska nauka i sva dostignuća između sebe interreaguju i pravi se jedan sasvim novi kvalitet. Možemo da govorimo da je to znanje koje je umreženo na internetu toliko da se sad ubrzava na jedan kvantan način, te je jako važno da ukapirate da ne treba da očekujete ni od koga da će da vam izmisli posao i da će da radi umjesto vas, nego vi sami treba malo da guglate, da se obavještavate i da pronalazite načine na koje ćete da radite. Dakle, kad imate neku dobru ideju i radite onda je potreba za nekim skretanjem u narkotike manja jer vam je dan ispunjen.

Lider: Čega mladi treba da se klone?

Rambo: Čovjekov organizam je duboko zatrovan i naš nervni sistem uznemiren dvijema stvarima: **šećerom i brašnom**. Šećer je zlo. U jednom litru koka kole imate 300 grama šećera, ali je on specijalnim metodama rastvoren. Šećer ne smije da se jede. Ako vam se jede slatko uzmite crnu čokoladu i suvo voće. Sto grama crne čokolade košta 70 centi, dvije banane još 30, te za jedan euro dobijate najbolji kolač na svijetu. Osim toga treba da znate da upravo šećer pravi zavisnost u nama. Djeca postaju alkoholičari zato što u mladosti jedu puno kolača. Čokolada nije problem, ali brašno i šećer kad se istovremeno unesu u organizam kroz, na primjer, priganice, torte i slično u organizmu prave tzv. butil-alkohol od kojeg se ne osjećate pijanim, ali on u mozgu pravi zavisnost. Dakle, ono što vam ja savjetujem jeste da iz ishrane potpuno izbacite pšenično brašno, jer je ono hrana za stoku, koja se na primjer daje svinjama da dobiju na kilaži. To nije hrana za čovjeka. Neće vama ništa biti ako jedete i šećer i brašno, ali izbacivanjem ove dvije pošasti iz svoje ishrane vidjećete koliko ćete unaprijediti svoj mozak, inteligenciju i raspoloženje.

Lider: Da li se sjećate kako ste se vi osjećali kao devetnaestogodišnjak?

Rambo: Svaka generacija je ista, ali pošto je evolucija u pitanju svaka generacija je malo inteligentnija od prethodne i tu nema diskusije. Jedin problem je u tome na koji se način upotrebljava ta inteligencija. **Inteligencija bez razvijenog senzibiliteta je isto što i samuraj bez gospodara**. Vi zapravo imate jednu ozbiljnu mašinu za mišljenje, a nemate razvijen senzibilitet koji se razvija slušanjem lijepe muzike, čitanjem lijepe poezije, gledanjem lijepih slika ili uživanjem u prirodi. Što je čovjek nježniji, on je, ustvari jači.

Lider: Koju vrstu muzike biste preporučili mladima da slušaju?

Rambo: Nažalost, poslednjih 20 godina muzika postaje sve banalnija. Ono što mladi treba da prouče jeste **istorija popularne muzike** koja počinje negdje na američkoj sceni, gdje se dogodio najveći sudar kultura dolaskom ljudi iz Evrope, Afrike i od svuda. Počnite najprije od bluz, a paralelno s tim proučite fokstrot iliti džipsi džez, koji su jednostavnije forme džez. Nakon tog, ukucajte u pretraživač, na primjer džez četrdesetih, pa malo to slušajte. Kad vam to dosadi, pređite na džez pedesetih i šezdesetih i samim uviđanjem da stvari postaju sve kompleksnije razvija se i vaš senzibilitet da sve to čujete. Šunajte se oko klasike i poslušajte je.

Imate na primjer, **Belu Bartoka** jednog mađarskog kompozitora koji je napravio čitavu jednu ediciju vježbi za djecu u srednjoj školi koja se zove **Mikrokosmos**, gdje je sonatine koje se sviraju od Baha i drugih kompozitora učinio jednostavnim, ali ne i banalnim. U tom Mikrokosmosu imate i po 200 čuvenih komada u trajanju od po 3 minuta. To pustite dok ste na društvenim mrežama, ili pijete kafu sa drugaricom i uživajte.

Lider: Šta mislite o društvenim mrežama?

Rambo: Društvene mreže su korisne. Međutim, iako one zadovoljavaju našu najpovršniju glad za komunikacijom i dalje ni bivamo zadovoljni, jer je **druženje uživo mnogo važnije**. Bitno je da preko puta sebe vidite osobu sa kojom razgovarate, osjetite njen miris, ili pokret, jer time ujedno hranite svoj mozak. Ono čime su društvene mreže unaprijedile komunikaciju jeste vraćanje dopisivanja, jer se danas svi dopisuju, za razliku od prethodne generacije, koja je bila skoro disleksična.

Lider: Da li mislite da se mladima danas manipuliše upravo putem informacija koje su im lako dostupne, putem muzike ili možda kroz filmove?

Rambo: U pitanju je banalizacija. Sa vama niko ne manipuliše tako što vam daje neke informacije, već je u pitanju naš mozak koji je ograničen procesor. Današnji čovjek dnevno donese, na primjer 2000 odluka. Međutim, ako su te odluke potrošene na neki banalni sadržaj kroz, recimo, dvosatno igranje igrice, vi ste se već umorili od donošenja odluka. Ne protivim se igricama, čak se i slažem da one razvijaju reflekse i inteligenciju. Pa ipak, koliko je korisno, s druge strane je i štetno ukoliko previše vremena provodite igrajući ih. Razumijem da vas izumitelji stimulišu moranjem prelaženja nivoa ali i tu morate **biti svoji** i donijeti odluku da ništa ne morate. Igrate dva sata dnevno i to je u redu.

Lider: Šta mislite o vegetarijanskoj ishrani?

Rambo: Nemam ništa protiv, zaista nemam. Najštetnije namirnice za čovjeka su kao što rekoh, brašno i šećer. **Slanina je manje štetna od šećera**. Jedite slaninu, ona je najzdravija i njoj ne treba ništa da biste je konzervirali. Što se brze hrane tiče, ako ste gladni kao pas, pravac samoposluga i kupite bananu. Nema brže, zdravije i jeftinije hrane od banane. Ako može Novak Đoković, milijarder, da jede banane, znači da im ništa ne fali. Dakle, zapamtite, ako volite brzu hranu, neka to budu banane i crna čokolada ili šaka orašastih plodova.

Lider: Čemu čovjek može da se raduje?

Rambo: Čovjek može da se raduje svakom novom danu, ali samo ako je unaprijed smislio šta će tog dana da radi. Mi se i razlikujemo od životinja baš po tome što se naš mozak razvio i djeluje kreativno obezbjeđujući nam prijatno mjesto pod suncem. Rješenje svih mladalačkih depresija i dilema je upravo u tome da sam sa sobom imaš jednu viziju u kojoj ti je jasno da imaš sopstvenu kreativnost. Svaki čovjek je kreativan, samo je pitanje koliko vjeruje u to. Nisam ja kreativniji od vas, jer sam snimio ploču, nego me je bilo volja da to uradim. To je sve. Uzmite za primjer vašeg sugrađanina Nena Bokovca koji je sve što je na kočii zaradio uložio u izradu barki i sada je došao do toga da mu iz Dubaija poručuju barke. Međutim, da on nije vjerovao u to i nije radio, to se ne bi dogodilo.

Vrlo je šarmantno i simpatično, da počnete već da radite bilo šta i da imate vaš novac, jer je važno da **smislite šta ćete da radite**.

Lider: Kao otac troje djece šta biste poručili mladima i roditeljima danas?

Rambo: Današnja generacija razvija individualizam kontriranjem svojim roditeljima što je u stvari samo jedna igra u kojoj se ne dobija ništa. Individualizam se razvija tako što sjednete i napravite **plan** svega onoga šta **ćete sutra raditi** i to **i uradite**. Sami sebi naredite. Sami sebi postanete autoritet. I naravno, držite riječ. Da biste je održali prema drugom, morate je najprije održati prema sebi. Rodili ste se, a to je već samo po sebi čudo! Zamislite koja je to sreća imati život ispred sebe. Što prije zaradite pare one će biti gluplje; bolje se obučite i steknite jednu široku sliku i onda, na jedan elegantniji način, puniji znanja, odlučite čime ćete se baviti.

Moja pokojni otac je govorio: U životu mogu sve da vam uzmu, ali vam ne smiju uzeti stil. **Izgradite svoj stil**.

Priredila: **Žaklina Pecović IV-5**

STREPNIJA ILI TI JA U SREDNJOJ ŠKOLI

Najljepše godine, brojne uspomene, dani i trenuci provedeni u osnovnoj školi sa društvom koje poznajem čitav svoj život, u jednom momentu postaje prošlost. Trenuci koje smo proveli sjedeći u klupama tolike godine, odjednom su iza nas i počinjem da shvatam da ništa više neće biti kao ranije. Obuzima me tuga, valjda zbog toga što je prošlo nešto što je bilo mnogo lijepo.

Dolaskom dana kada ću poći u srednju školu, gdje ću biti okružena novim licima s kojima ću provesti naredne četiri godine, stvara se neka odbojnost u meni. Milion pitanja mi prolazi kroz glavu i odjednom ne želim da idem u školu. Da li ću se uklopiti? Kako će drugi gledati na mene, hoće li me prihvatiti ovakvu kakva jesam? Da li ću uspjeti da održim moj prošli uspjeh, da li ću imati motivaciju? Hoće li mi neko privući pažnju pa ću se i zaljubiti? Što duže razmišljam, u meni raste sve veći strah od novog i nepoznatog.

Ulaskom u učionicu ruke počinju da mi se znoje, ne mogu da stojim mirno, osjećam nekakav bol u grudima. Stojim dugo na vratima zureći u mnoštvo nepoznatih lica, ništa manje napetih i zbunjenih od mene. Nisam jedina koja ima veliku tremu. Svi su na neki način prestravljeni i odjednom mi biva lakše. Shvatam da je ovo novi početak ne samo za mene, nego i za njih.

Dani prolaze, nova poznanstva otpočinju. Svaki dan je drugačiji. Pojedini bivaju veoma tužni kada se prisjetim mog starog odjeljenja i mog Luke, moje Aleksandre i Milice. Drugi budu puni sreće, jer su tu novi drugari Damjan, Anabela, Sandra... Svaki dan je novo iskušenje, isto kao kada dijete uči da hoda, pa prvo puzeći, a zatim sitnim koracima gazi u novi život. I ja tako ganim u novo sa novim društvom. Svako od njih je drugačiji. Svi nose nešto lijepo i posebno u sebi. Svako posjeduje neki svoj način razmišljanja koji vrijedi čuti i od kojeg mogu učiti.

Prodoše mjeseci. Sada smo opušteniji, šalimo se, a čak i tajne dijelimo... Za ovih par mjeseci sve se promijenilo, a najviše odnosi među nama koji su sada dragocijeni. Sada smo već jedno pravo složno odjeljenje puno razumijevanja i uvažavanja.

Srednja škola je jedan od najljepših perioda u životu svakog djeteta. U njoj sazrijevamo, ka-limo se i od uplašene djece u prvom razredu, u četvrtom postajemo ljudi. Gledajući unazad, reći ću svakako da je i moj početak, kao i svaki, bio težak, ali strepnja bezrazložna, jer su se svi oko mene u učionici osjećali isto kao i ja. Nijedna promjena nije laka, ali umije biti dobra, ako se suočimo sa svojim strahovima i podijelimo ih sa istomišljenicima.

Priredila: **Perazić Lejla I-6**

MENTALNO RAZGIBAVANJE

Vi radate ono na što ste usredotočili svoj um.

/Antoan de Sent Egziperi/

Kao i mišićima, i mozgu je potreban **redovan trening** da bi ostao u formi. Vježbe za um mogu da potpomognu održavanje i treniranje naših sposobnosti koje igraju veliku ulogu u svakodnevnom životu.

Živimo u „digitalnom dobu“, okruženi pametnim uređajima i internet vezom gdje svako pokušava da postane pametniji i brži. Lako su nam dostupne sve vrste informacija. Jedini način da se istaknemo i budemo uspješni je da nastavimo da budemo pametniji i da učimo.

Istraživanja pokazuju da je moguće istrenirati svoj mozak. Ključna stavka u ovom procesu je da vjeruješ u sebe. Često sam sebi možeš biti najveći neprijatelj i preko te prepreke je teško preći. Presudno je da vjeruješ da možeš da naučiš, da se intelektualno razvijaš, ali za to je potrebno uložiti dovoljno vremena i truda.

Postoje brojni načini putem kojih možeš trenirati mozak. Jedno od osnovnih pravila je da treba da uključiš „rješavanje problema“ u svakodnevnu rutinu. To obuhvata **rješavanje ukrštenica, sudokua** i igara koje zahtijevaju razmišljanje, kao što je **šah**.

Drugi način je čitanje. Ovo ne bi trebalo da zvuči iznenađujuće, ali mnogi ljudi potcjenjuju u kolikoj mjeri čitanje može da utiče na obogaćivanje uma. „Načitani“ ljudi nisu samo pismeni, već posjeduju obilje znanja i neprekidno razvijaju svoj um.

Mozgu je potreban izazov kako bi napredovao. Čim mozak „shvati“ da je dobar u nečemu, prestaje da se trudi. Trebalo bi iskoristiti svoj potencijal i ispitati granice. U tom slučaju, **mozgalice** mogu biti jedno od rješenja. Ove igre će razviti logiku i sposobnost da obrađujemo informacije velikom brzinom.

A sada, da probamo...

U slici ispod pokušaj da pročitaš boju koja je napisana, a ne boju koju vidiš.

Možeš li riješiti zagonetku prelaženja mosta?

Postavka je sledeća. Četvoro ljudi treba da pređe most, a svako treba određen broj minuta kako bi to postigao. Da bi stvari bile gore, most može da izdrži samo dvoje ljudi istovremeno. Uz to, svuda je mrak i postoji samo jedna baterijska lampa, tako da jedna od dvije osobe koja je prešla most mora da se vrati kako bi sljedeću povela preko mosta.

Osoba A može da pređe most za 1 minut, osoba B za 2, osoba C za 5, a osobi D je potrebno 10 minuta.

Treba da prevedeš sve 4 osobe za manje od 17 minuta. Kako bi to izveo?

Ukoliko te interesuje odgovor na ovo pitanje, ukucaj na jutjubu **Can you solve the bridge riddle?** Video se nalazi na TED-ED kanalu, na kom možeš naći obilje sličnih zagonetki koje ti mogu pomoći da vježbaš svoj mozak, a i da prekратиш vrijeme na zanimljiv i koristan način.

Priredila: Brnjada Katarina, prof. engleskog jezika i književnosti

S T V A R A L A Š T V

NAŠ PUT POSUT JE TRNJEM I RUŽAMA

Ruža. Preljepa je. Ali, skoro da je nedostižna. Da bi došao do nje, moraš proći kroz trnje kojim se brani od onih koji je nijesu dostojni.

Ruža predstavlja ljepotu života i miris uspjeha koji udišeš punim plućima. Ona predstavlja spokoj koji dolazi tek nakon truda, patnje i iskušenja. Ako želiš uspjeh budi spreman na trnje. Nemoj odustati na prvom. Prva trnja istrpi. Nakon toga shvatićeš da, osim što te sputava na svakom koraku, može ti i pomoći. Ne dozvoli da te ubode, već gazi po njemu i koristi ga da bi se popeo uz dugu stabljiku života. Postajace sve lakše. Na samom kraju dolazne nježne, ružičaste laticice. Ovdje se posebno čuvaj. Može biti zamka. Budi opezan! Ako nemarnošću iščupaš jednu od laticice, pašćeš zajedno sa njom na početak. Prođeš li laticice znači da se umiješ uzdržati i čuvati ono što si stekao. Tada se odmori i uživaj u slatkom polenu. Održavaj ravnotežu i ni u kom slučaju ne prelazi granice. Može te mnogo koštati. Budi jak i izdrži! Budi snalažljiv i ne odustaj! Budi oprezan i nadmudri! Budi uzdržan i miran! Život će biti na tvojoj strani.

Anastasija Ukšanović 1-6

PRIČA KOJU ANDREAS SAM NIJE ISPRIČAO

Rano su ga odveli. Nisam čak uspio ni lik da mu zapamtim. Od njega mi je ostala slika i još nekih par uspomena.

Kažu da je bio ozbiljan, na izgled strog i ljut čovjek. Iako ga se sjećam kroz maglu, ja ga nisam takvog upamtio. Sjećam se, bile su to prve godine rata, kada mi je on rekao da i postoji mogućnost da će ga „zeleni ljudi“ (tako sam, kada sam bio mali zvao vojnike) da ga odvedu, ali na neko dobro mjesto i da će se vratiti. To je jedino sjećanje koje sam baš dobro upamtio. I sada, iako sam odrastao, pitam se, zašto se nije vratio kao što je obećao?

Sjećam ga se kao blagog, poštenog čovjeka koji je bio spreman uraditi sve za dobrobit svoje porodice.

Anu nikada nisam vidio da pati za njim. Nikada ga u životu nije vidjela, sem na slici. Meni je, valjda što sam muško, uvijek falio. Bilo je mučno gledati kako drugi očevi pomažu svojoj djeci napraviti prvi luk i strijelju, prvu pračku.

Na Vama, moji dragi čitaoci, ostaje da otkrijete o kome se radi i da budete maštoviti i sami date naslov ovoj mojoj posljednjoj priči.

Sara Mijović 1-6

UMJETNOST OPLEMENJUJE ČOVJEKA

Oduvijek se za umjetnost smatralo da oplemenjuje čovjeka, pobjeđuje svako zlo. Jako je bitno razumijeti um-

jetnost i baviti se njome. Pripadati je i živjeti sa njom. Tako da nam umjetnost postane način života.

Lepeza umjetnosti je jako široka. Mislim da takođe moramo sa njom razumjeti i umjetnike, ljude koji stvaraju i čine da ta lepeza bude što neobičnija i ljepša.

Postoje ljudi koji vide umjetnost u svakom svom novom danu i koji žive za nju. Ako mene pitate koju najviše volim, odgovoriću kratko. Muziku.

Svaki pojedinac ima različite asocijacije prema onoj umjetnosti koju najviše voli, budeći u njemu ono najljepše. U meni muzika budi i pokreće ogromnu energiju.

Umjetnost vuče društvo naprijed. Pomaže ljudima da shvate da su posebni, originalni i neponovljivi. Ja je doživljam kao vjetar jer mi je stalno u ušima; osjećam njeno prisustvo iako je ne vidim. Ona me ispunjava pozitivnom energijom, podstiče lijepa osjećanja; sa njom se zaljubljujem i plovim u budućnost.

Cilj umjetnosti ja da nam pomogne da shvatimo da nismo sami jer nam ona može postati najbolji prijatelj. Ona nas izgrađuje, tako da treba da je pustimo da nam se približi. Da se sa njom zblizimo i stvaramo. Neki ljepši svijet, pun boja i mirisa, jer najteže je naučiti živjeti.

Onaj koji upozna tajne umjetnika sazna i sve tajne u svome životu.

Iva Čobrenović 1-6

Crtež: Željana Popović

ČEKAJUĆI PRINCA

Djevojčice od ranog djetinjstva maštaju o ljubavi, onoj iskrenoj i velikoj. Poput onih iz filmova i serija. Počinju da maštaju o svome princu.

Pitam se, da li se uopšte mogu usuditi da pišem o toj imaginarnoj povezanosti između osoba, nazvanoj ljubav? To nije nešto poput fizike što predstavlja definiciju nekog zakona, ali ono što osjećam prema njemu je čista hemija ispunjena simbolima koji predstavljaju tu čudnu stvar – zaljubljenost. Ovaj pojam, danima ispunjava moje srce i dušu, stvarara neprikosnovenu sreću, a srećom bih nazvala njega. Osobu koju sam zavoljela. Ne znam da li baš on predstavlja mog princa iz bajke koju mi je majka čitala još u najranijem djetinjstvu, ali sigurno predstavlja neku posebnost u mom životu. Neću mu reći, varljive su riječi,

V O M O P I J E N I

slutim u tišini i volim, u inat svemu i svima.
Možda se na kraju i dočekamo, samo treba dati vremena vremenu.

Da li je čekanje princa pravo, odrediće sat, dan, nedjelja, mjesec ili godina, zapravo odrediće vrijeme jer ono što nam je istinski suđeno ne može biti neispunjeno.

Sandra Veličković I-6

AKO IMAŠ DRUGA OPROBANA, ČELIČNOM ALKOM ZA SRCE GA VEŽI

Čovjek kroz svoj život kratki, dugo vremena provodi sa ljudima i prisiljen je komunicirati sa mnoštvom pripadnika svoje vrste da bi opstao.

U tom vremenu pravednom, u „formalnim“ razgovorima sa ljudima, možemo steći dojam da imamo zaista popriličan broj prijatelja. To je zamka u koju mnogi upadaju. Ja sam kroz neka svoja iskustva shvatio da se ljudi većinom ne predstavljaju kakvi oni jesu, već onako kako žele biti viđeni u zajednici. Tu pojavu nužno ne kritikujem, jer sam svjestan da u okolnostima u kakvim se nalazi naše društvo surova iskrenost prema svima je ravna samoubistvu. Moju iskrenost „poklanjam“ ljudima koji to zaslužuju, jer smatram da, kada bih se isto ophodio prema svima, one meni bliske osobe, koje vrijede, bih poistovječio sa ostalima koji nisu ništa uradili da bi to zaslužili. Takođe, smatram da zajednička interesovanja nisu nužna u prijateljstvu, te mi je utoliko milije ako smo različiti.

Ja se mogu pohvaliti da imam pravih prijatelja veoma malo i te osobe se mogu pohvaliti da su položile test koji je zahtjevniji od „Božijeg“. Kod prijatelja prihvatam mnoge mane, jer ih i sam imam, ako posjeduju vrlinu iskrenosti i lojalnosti u trenucima kada nemaju nikakve koristi da se zauzmu za vas. Ne moraju to biti neke krupne stvari, dovoljne su i sitnice da me kupе za cijeli život.

Pravo prijateljstvo je metafizički pakt dviju duša. To je ono što čovjeka uzdiže iznad životinja. **Ljubav i prijateljstvo su moje dvije tajne religije.**

Mirza Muhović IV-4

JA NISAM OBIČAN KAPETAN LAĐE JA MOREM PLOVIM SEBE DA NAĐEM JA MOREM PLOVIM SEBE DA LOVIM

Do kapetana dug je put. Prvo uvidimo svijet oko sebe, jedno more bez kraja. A naš um, duh i tijelo vode drugi. Našom „lađom“ drugi upravljaju i morska struja nam je vodi od kopna do kopna, bez cilja.

Biti kapetan sopstvene lađe, životna je mudrost i cilj koji se većina ne usudi da prati, već se strašljivo drže kopna, porodice i topline koju ušuškana atmosfera doma pruža. Ne postavljajući prevelika pitanja, ne zamaraajući mnogo

Crtež: Mihajlo Raspopović

svoj um, ne sanjajući snove, žive jednostavnim, mirnim životom sa ciljevima koje je lako ispuniti. Mnogi od njih okuse sreću, nesvjesni ograničenosti svog pogleda na svijet. Drugi, manjina koje radoznalost, hrabrost tj. strah od rutine i isprazno proživljenog života natjera da se upuste u svijet, otisnu se na pučinu i bez žaljenja, sa srcem punim zadovoljstva, horizont na kojem se još vidi kopno, ponosni su na svaku pređenu milju. Mnogi od njih „more“ pobjede, vječno lutaju, izgube se, i na toj svojoj ličnoj „Odiseji“ ne dočekaju povratak u „Itaku“, a neki još ne žele, zaljubljeni u beskraj i slobodu koju nudi lutanje morem. Među ovom većinom možemo sresti vrlo srećne ili vrlo tužne ljude, ali veoma rijetko ili gotovo nikad-dosadne. Dok je velika manjina, unutar ove manjine, u odnosu na kompletno čovječanstvo neka minorna cifra, poput šake pijeska u poređenju sa pustinjom, dostigne čin kapetana sopstvene lađe. Oni poznaju svoju lađu, vjeruju u svoju sposobnost upravljanja, naizgled nemirno i silno more pod njima „prede“ kao umiljato mače. Oni krote struje i koriste njihovu snagu za svoj pogon. To su ljudi koji su uporni u „zaželjenju“ jedne iste želje, dok se ne ostvari. Prepreke na putu im bude još veću strast da ostvare svoj naum. To su, naizgled, mali ljudi pred kojima se iz poštovanja klanja Univerzum i sva njegova veličanstvenost.

Biću kapetan ili na toj ruti skončati. Lađa je zaplovila, kopno je daleko i prošlost i pogled je uprijet ka pučini. Ne morate mi uzvikivati „Mirno more kapetane“ jer sam spreman na jake talase i struje.

Mirza Muhović IV-4

PRIREDILA: Hot Milica III4

PUTEŠESTVIJA JEDNE SREDNJOŠKOLKE

Ja sam dijete sa velikim snovima.

Moji snovi su izvan osvijetljenih ulica i visokih zgrada. Oni se pružaju na najvišim visinama, s najljepšim pogledom ka mom gradu i otvorenom moru. Samo kroz avanturu upoznajem pravu sebe.

Lisinj, vrh Loška

Noć prije polaska bila je puna strepnje i isčekivanja, ali i želje da što prije svane. Jutro me je tihim šapatom probudilo i donijelo puno entuzijazma. Sa planinarskim klubom „Rumija“ sastala sam se kod pumpe „Kalamper“. Automobilima smo se odvezli do sela Lunje, gdje je početak staze za uspon na Lisinj. Put je bio naporan, ali smo išli dobrim tempom, pa nam je do vrha trebalo samo 2h. Svakim novim pređenim kilometrom dah nam je sve više zastajao, a pogled je bio neopisiv. U jednom trenutku, opijena ljepotom prirode, ekipa se razdvojila na dva dijela. Druga ekipa se izgubila, ali zbog dobrog iskustva i poznavanja planine našeg vodiča, sve je prošlo u najboljem redu. Napravili smo malu pauzu ispod jedne trešnje, pored koje se nalazio stari bunar. Put smo nastavili i nestrpljivo isčekivali vrh planine. Kada smo stigli, ugledali smo prelijepe guste oblake. Dodirnula sam ih. Na vrhu se nalazi metalni stub sa planinskim tablama o visini vrha i udaljenosti susjednih tačaka na Primorskoj transverzali, kao i planinska kutija sa pečatom i upisnom knjigom u koju smo se upisali. Kada su oblaci nestali, pogled nam se pružao na rijeku Bojanu, Šasko jezero, Ulcinjsku solanu, obalu Jadranskog mora, od Ulcinja, pa sve do Budve. Savršen trenutak.

*Ono što najviše volim u svom ludom životu je njegova avantura.

Bušat, Hladna uvala

Na instagramu sam vidjela sliku jednog predivnog obližnjeg mjesta koje me je omamilo.

Pokazala sam sestri sliku, a ona je samo upitala: „Sprema?“, na šta sam ja odgovorila: „Uvijek“. Pošto nismo znali gdje se mjesto tačno nalazi, uz pomoć google mape smo je pronašle, bez lutanja. Na pola puta između Bara i Ulcinja, u blizini Utjehe, nalazi se ova mirna ribarska uvala. Kada smo stigle, oduševljenju nije bilo kraja. Kreneš lijevo-šuma. Kreneš desno-stijene, a ispred pučina. Gdje god se okreneš-netaknuta priroda. To je bila ljubav na prvi pogled. Kristalno čista voda, možete se ogledati u njoj. Najveća atrakcija u blizini je ostrvo Stari Ulcinj. Ako baš niste u kondiciji, nemojte plivati do njega. Iako izgleda blizu, ono to nije. Izolovana i okružena velikim maslinjacima nalazi se Hladna uvala. Mjesto na kome je vrijeme stalo, more kakvim ga zamišljate, tišina koju želite u lijene ljetnje popodneve sate.

*Napuni svoj život avanturama, ne stvarima.

Crvena stijena, Volujica

Postoje neka mjesta na koja odlazim kada želim da se isključim i odmorim od svega. Ljubomorno ih čuvam i ne govorim o njima, kako se ne bi saznalo za njih i da ne bi ljudi nagrnuli i uništili ono malo prirodne ravnoteže, koje ta mjesta imaju.

I tako, kao i svakog drugog dana, moje društvo iz naselja i ja, dogovorimo se da se nađemo ispred tunela u podnožju Volujice. Do plaže Crvena stijena se može doći jedino čamcem, s mora, ili kroz tunel, s kopna. Može se doći i preko brda, ali je to veliki rizik, jer je vrlo teško spustiti se. Mi uvijek idemo tunelom. Koliko god puta prošla kroz njega, svakog puta mi iznova uliva strah i strepnju. Iako strašan, njegova unutrašnjost osvježava nasuprot visokoj ljetnjoj temperaturi vani. Tu je i puno ptica u potrazi za skloništem od vrućine, uznemirenih slijepih miševa koji vam lete iznad glave, paukova po zidovima na koje se oslanjate da bi izbjegli zmije u plitkoj vodi koja protiče kroz njega. Da bi nam bilo zabavnije puštali smo muziku, pjevali i pričali priče. Pred sam izlazak iz tunela imala sam osjećaj kao da ulazim u raj. Kako smo se približavali kraju, osjećali smo spoljašnju toplotu i nakon 25 minuta hodanja, ugledali smo otvoreno more. Sve sami krš i stijene. Mjesto stvoreno za osobe koje uživaju u avanturama i u skakanju sa visokih stijena. Otišli smo desno od tunela do naše stijene na kojoj ostavljamo stvari i uskočili u vodu. Najmanja dubina je 5 metara, tako da, i kada skočite sa visoke stijene ne možete dotaći dno. Ovdje možete osjetiti svu slobodu ovog svijeta. Na ovom mjestu možete letjeti. Biti svoji. Biti dijete, srećno, ali istinski srećno. Dijete koje živi život punim plućima. Obožavam biti ovdje sa meni dragim osobama. Tada ne postoje obaveze, ne postoje brige, sve postaje nevažno. Misli su nam negdje na moru, plivaju na talasima u nepoznate daljine, a jedino što se čuje pored zvuka talasa, jesu galebovi. Posle nekog vremena dogovorili smo se da otplivamo do Crvene stijene. Kada smo krenuli da ulazimo u vodu jedan od drugara je viknuo "Vidite ražu!". Bilo je crna i ogromna, i malo smo se uplašili, kao vjerovatno i ona od nas. Kada je otišla uskočili smo u vodu i počeli da plivamo. More je bilo nemirno, pa smo se nagutali vode. Do Crvene stijene nam je trebalo 10 minuta plivanja. Svakog puta se iznova i iznova zaljubljujem u to

mjesto. Plaža u sred ničega. Kristalno čisto more, predivna priroda, mir i tišina koji vladaju ovim mjestom ne postoje nigdje na svijetu. Ni u sezoni nema gužve. Samo nekolicina posjetilaca koji znaju šta valja. Uživanje u čarima prirode koju čovek još nije uzeo pod svoje. Morski talasi mirno udaraju u pješčanu plažu i prave divnu morsku pjenu. Čuje se njihov dolazak i odlazak. Vazduh je čist i miriše na morsku so. Pitam se kakve sve tajne krije morsko dno ovdje i kakva istorija prati ove živopisne stijene? Plaža je duga 50 metara i pravi je skriveni biser barske obale. Tu skačemo sa "Piramide" i skupljamo školjke najljepših oblika. Horizont je kao na dlanu, a zalazak sunca najljepši. Prilikom povratka kući, uvijek stajemo kraj jednog prirodnog bazena i još se malo okupamo. Tu voda bude toplija, a mi se baškarimo kao da smo u laguni.

Ovo je za mene najljepše parče crnogorskog mora. Ovo je Crvena stijena i u njoj ćete upoznati istinsku divlju ljepotu Crne Gore.

*Jedan od načina da maksimalno iskoristite svoj život, jeste da ga posmatrate kao avanturu.

Virosovica, Stari Bar

Zbog dobrog poznavanja ovog mjesta i zbog opijenosti njegovom ljepotom, odlučila sam da sa svojim odjeljenjem provedem jedan dan baš ovdje, uz roštilj i razgovor. Ovo je, takođe, bio jedan od načina da se bolje upoznamo u prvom razredu.

Svanulo je jutro i dan polaska. Sastali smo se kod jedne pekare, podijelili kese sa hranom i uputili se ka staroj tvrđavi. Usput smo osjetili duh Starog grada koji nas je kaldrmom vratio u stara vremena i osmjehnuili se Veljim vratima. Na putu do Virosovica razgledali smo okolnu prirodu, čak vidjeli i po neku zmiju, ali se nismo uplašili jer smo bili svi zajedno. Kad smo stigli, smjestili smo se kod predivnog izvora iz drevnih stijena. Dok su drugari roštiljali, nekoliko nas je otišlo da istraži mjesto. Priroda je nevjerovatna. Nekako gorštačka. Spoj krša i žbunja, sa pjesmom zrikavaca i odjednom izvor sa bazenom, kao utočište za okrijep nekog putnika namjernika. Bilje, čija imena ne znam, a u čiju ljekovitost ni najmanje ne sumnjam rastu iz samih stijena. Stijene su takve, kao da ih je neko svaku pojedinačno stavljao baš tu gdje jesu i ako bi bile na drugom mjestu ne bi imale isti senzibilitet. Imam utisak da su lake za penjanje, iako nisam probala, jer svaka ima neke prirodne šupljine, koje nam pomažu prilikom uspona.

Ovo mjesto je dokaz da možemo uživati u čarima svog grada, a osim njega neizostavno treba obići i Glavu od vode, Šestanski vir, Veliki i Mali kazan, Šanac, Trougao, pod Pregradom i pod Mostom.

*Nikada nije prekasno u životu da doživite pravu avanturu.

Zupci-Ribnjak

Sa novim jutrom zadala sam sebi novu avanturu da s drugaricama prepješačim i istražim zabačene djelove u Zupcima.

Do tamo smo išle asfaltiranim putem, tako da i nije bilo puno doživljaja. Naišle smo na jednu lopticu i dogovorile se da je šutiramo sve do kraja ovoga dana. Pored puta smo nailazile na rijetke vrste cvijeća, a najviše su nas obradovale prave ljubičice, čiji buket sam kasnije i osušila za uspomenu. One me podsjećaju na sve ono najljepše, proljeće, prirodu, Sunce...koliko stidljive, toliko i gorde od trenutka kada procvjetaju. Kada smo stigli do prvog izvorišta u Zupcima, voda nas je očarala svojom bistrinom, ali i iznenadila svojom hladnoćom. Tolika ljepota na jed-

nom mjestu ostavlja bez daha. Ovi izvori samo čekaju svoje posjetioce. Ako čujete buku, nemojte se iznenaditi, to vas zovu vodopadi ovog mjesta. Sjele smo na jedan kamen pored i odmorile se, a zatim posjetismo Ribnjak. Na putu do tamo vidjeli smo još par izvora i na jedan zastale da napunimo flaše svježom vodom. Zahvalila sam se stijenama, jer je ta voda bila potpuno drugačija od one koju pijem svakog dana. Kada smo stigle na Ribnjak, popele smo se do krsta jednim putićem, raširile čebence i u miru podijelile hranu koju smo donijele. Pogled na naš grad je zadivljujući. Miran i sveobuhvatan.

*Najveća avantura koju možete imati jeste da živite život svojih snova.

Volujica - Val Bigovice - Crkva Svetog proroka Ilije

Volujica je brdo u zaleđu Bara, a ujedno i njegov štit. Možda je to za nekoga samo obično brdo, ali za mene je posebno. Do vrha Volujice se može ići utvrđenim stazama i potrebno je 25 minuta do gore. Moje društvo i ja, uvijek idemo koziom stazom, koja je kraća, jer je nama, tinejdžerima, to mnogo zabavnije. Tamo idemo često, jer veoma volimo to mjesto. Jednog dana, na pola puta do gore, skrenuli smo sa staze i išli samo pravo. Bilo je puno šišarki i raznih biljaka. Kada smo stigli do vrha, pogled na grad je bio savršen, svaki djelić njega se mogao vidjeti. Dok smo se spuštali ka Bigovici imali smo dobar pogled na Police. Prije Bigovice posjetili smo jednu livadu. Ona je veoma mala, a oko nje je šuma. Igrali smo fudbal i odbojku, između dvije vatre, i nijedne sekunde nam nije bilo dosadno. Ako želite ići negdje na piknik, ovo je savršeno mjesto za to. Malo posle livade može se izaći na drugu stranu Volujice i vidjeti more. Nastavili smo naš put i stigli do ogromne livade na kojoj je bilo puno krava, konja i koza. Prišli smo jednom malom ždrebetu i pomazili ga. Kada smo došli do nekadašnje vojne kuće, ostavili smo kese na jedan kamen i časkali dok su drugovi pošli do plaže da vide ima li koga. Odjednom, pojavio se bik, koji je počeo da nas juri, a mi se pope-smo na vrh kuće. Međutim, pošto nam nije mogao ništa, krenuo je da se odaljava, spazio kese sa hranom i pojeo nam čitav hleb. Nijedna od nas nije smjela da mu priđe, pa smo sačekale drugove. Kad su se vratili, rekli su nam da nema nikoga na plaži i da možemo u miru roštiljati. Potjeraše bika, a mi siđosmo sa kućice i svi zajedno krenusmo na Val Bigovice. Ova uvala se prije nove ere koristila kao zimsko pristanište jedrenjaka, jer je zaštićena od bure i djelimično od juga. Plaža je izuzetnog izgleda, s prozirno čistom vodom, ali je do nje teško doći. Nakon ovog divnog dana dogovorili smo se da sutradan idemo na piknik kod crkve Svetog Ilije. Do nje se može doći od luke, ali mi smo išli preko Volujice, stigli do plaže i onda desno uz brdo krenuli ka crkvi. Put je bio veoma naporan. Kada smo napokon stigli, crkva je bila zatvorena, pa smo je samo spolja pogledali. Smjestili smo se u šumici, malo ispod crkvenog platoa. Barani tvrde da je baš ova crkva jedna od najstarijih na području barske opštine. Kakva je čast stajati ispred takvog antikviteta i to u svom rodnom mjestu. Pitam se da li je gospođa Jelena Anžuska jednako, kao i ja, uživala sa svojim prijateljima u hladu ispred ove crkve kad ju je sagradila? Voljela bih da se mi mladi organizujemo i posadimo ovdje jorgovan i oleandar kraljici u čast, jer je to bilo njeno omiljeno cvijeće.

*Ne postoji kraj avanturama koje možemo imati ako ih samo tražimo otvorenim očima.

Priredila: **Janković Danijela I14**

TRAKTAT O PRIRODI

Medicus curat, natura sanat. Liječnik liječi, priroda ozdravlja.

Da li ste znali da se zemlja osmjehne, kada je vaše boso stopalo dotakne i da vjetar uživa u igri sa vašom kosom?

Da priroda može da govori, ne vjerujem da bi se na nas ljutila. Vjerovatno bi nam samo rekla: **NEDOSTAJETE MI**. Kvalitet našeg života odgovara kvalitetu našeg kontakta sa ljepotama, koje nas okružuju. Kada priroda napreduje, i mi napredujemo. Kada ona slabi, slabimo i mi. Baš tako jednostavno. Sebe još uvijek smatram djetetom i posmatrajući svijet iz te perspektive uživam kad sam napolju. Ne znam da li mi više prija milovanje sunca po toplom proljećnom danu ili kad mi kišne kapi klize niz obraze s jeseni...kad mi morska so nagriza kožu

nakon višesatnog plivanja ili kad mi pahuljice zimi prave stanište na obrvama...**Uživam u prirodi i volim sve njeno**. Njene zelene prostrane livade, miris šume, žubor rijeke i potoka, cvrkut ptica. A miris joda, jedinstven i nezamjenljiv! O mirisima u prirodi bih mogla pisati danima. Svi bismo to mogli. O njenim bojama i njenoj čulnosti, takođe. Zatvorite oči i zamislite list paprati. Šta ste osjetili i vidjeli? Da nije miris šume posle kiše i paprat jarke tamno zelene boje? Vjerujem da ste čuli i zvuke. Ne sumnjam da ste oživjeli izvor spokoja koji spava u vama. Zamislite koliko biste unaprijedili svoj život kad biste **svakog dana komunicirali sa prirodom**.

Priroda liječi. Bez obzira na starost ili obrazovanje, priroda djeluje uvijek pozitivno na ljude. Izloženost prirodnom ambijentu smanjuje stres, pa samim tim smiruje duh čovjeka. Ona obnavlja. Vrijeme provedeno u prirodi povezano je sa pozitivnim raspoloženjem, psihološkom dobrotom, smisljenošću

i vitalnošću. Posmatranje divnih prizora povećava našu sposobnost da se bolje koncentrišemo.

U svakoj stvari **u prirodi ima nešto veličanstveno**. Mnoga istraživanja otkrivaju da odrastanje na selu može da doprinese doživotnim zdravstvenim beneficijama. To nam govori koliko je važno da se trudimo da što više vremena provodimo u prirodi i njenom čistom okruženju. Zašto su seoska djeca napredna, zdrava i rumena, a prije svega srećna? Oni piju zdraviju vodu, s prvim jutarnjim suncem udišu svjež i čist vazduh, skoro svo svoje vrijeme provode napolju i jedu nezagađenu hranu koju sami proizvedu i sve to ih čini jačim i otpornijim. Djeca sa sela ne igraju igrice na telefonu ili kompjuteru po cijelu noć ili dan u svojim zamračenim sobama. Oni ne provode sate i sate u pravljenu adekvatnog selfija koji će drugi ocjenjivati i time definisati svoju popularnost. Dijete sa sela trčkara, penje se po drveću, biva umazano sokom od višanja, valja se po livadi sa svojim šar planincem, budi se i liježe sa sasvim bezbrižnim osmišljem, baš kao i naš **Filip iz I1**, na smjeru veterinarski tehničar.

To je dječak koji živi na velikom imanju u Zeti i koji putuje svakog dana kako bi učio o onome što voli. Pa ipak, kad školsko zvono oglasi kraj nastavnog dana, on srećan juri na voz, kako bi propustio što manje divnih trenutaka na svom porodičnom imanju. Rečenica koja me je dirnula u našem razgovoru za Lider bila je: **Svoje selo ne bih nikada mijenjao za grad!** Dalje mi je objasnio da ga je to selo napravilo ovakvim kakav je sad, zdravim i srećnim. Iako nije savršen đak, vjeruje da je sa svojih 16 godina veoma odgovoran, te s tim u vezi svoje obaveze na imanju

nikom ne prepušta, a budi se sam da ne bi zakasnio na voz za školu. Čitavo djetinjstvo je proveo sa životinjama. Najviše voli zečeve, konje i golubove sa kojima ide na takmičenja i uvijek osvaja prva mjesta. Roditeljima pomaže da srede štalu, pomuzu krave, ovce i koze, izvedu stoku na ispašu. Sve što radi, radi sa zadovoljstvom. Oko životinja bude puno posla, ali od njih žive i hrane se, i stoga mu ništa ne bude teško. Imaju mnogo voća i povrća o kojem se brinu, ali pošto se svi članovi porodice raspodijele na poslove zajedničkim snagama sve i završe. **Sve rade iz ljubavi**, uz pjesmu i šale, kaficu i domaći sok. Ovaj dječak, za razliku od gradske djece, ima mogućnost da jaše konja, mazi zečeve, skuplja jaja, muze kravu, svakodnevno udiše svjež vazduh i jede zdravu domaću hranu.

Djeca iz grada su danas otuđena od prirode, a samim tim i od sebe samih. Roditelji hranu kupuju u marketima ili uz malo sreće, od seljaka na pijaci. Ukoliko imamo prijatelja ili rođaka na selu najviše nas obraduju teglom meda, kesom neprskanih trešanja ili s par komada domaćih jaja. Tu hranu jedemo kao najdragocjeniju, a ne usuđujemo se sami započeti svoju proizvodnju. Ne moramo imati sve, ali svako od nas na balkonu može posaditi par saksija začinskog bilja, koje, isto tako, unose zdravinu u naš obrok. Ako ste, pak srećniji, pa živite u kući, izdvojite par kvadrata zemlje za vaš paradajz, par strukova blitve i malo zelene salate. Tokom svojih šetnji više primjećujem zemlju koja se ne obrađuje, nego one na kojoj je nešto posađeno. Mislim da bi i oni koji nemaju zemlju, mogli iznajmiti parče od onih koji ga imaju i uzgajati jednu skromnu, ali zdravu količinu hrane za svoje domaćinstvo. Ljeti iznajmljujemo ležaljke, da bismo se okupali i potamnjeli na nekoj lijepoj plaži, pa što ne bismo iznajmili i parče zemlje za uzgoj svojih namirnica za ljetnje salate.

Nikada se, kao danas, nije govorilo više o organskoj hrani i zdravim stilovima života. Ne samo da je to

dobro za čovjeka, nego je i popularno. O chia sjemenkama i goji bobicama, svaki peti čovjek na planeti može napisati izražajni traktat od ovog koji ja sada pišem...lako su to nesumnjivo zdrave namirnice kao i avokado, kokosovo ulje, kurkuma, lišće karija, javorov sirup i tome slično, vjerujem da bi na nekom imaginarnom takmičenju zdrave hrane raštan iz bašte našeg Filipa iz I1, mlijeko od njegovih krava i jaja od njegovih morki odnijela ubjedljivu pobjedu. Prednosti sopstvenog uzgoja hrane su mnogobrojne: ušteda novca, ušteda goriva koje biste potrošili na putu do prodavnice, razmjena proizvoda sa prijateljima i širom porodicom, a znate šta jedete, učite svoju djecu odgovornosti i zdravim stilovima od malen. Zatim, ušteda prirodnih resursa, svakodnevni kontakt sa prirodom i mnoge druge. Čak i ako počnete sa jednom ili dvije vrste usjeva, to će zasigurno biti plodonosna investicija, ako joj se posvetite. Kako i na koji način da to učinite možete pronaći pretraživanjem informacija na internet, gdje ćete se odmah uvjeriti da to nije bauk ili neka naročita filozofija, već da je najvažnije početi i učiti tokom procesa. Osim toga, dosta stvari za tretiranje bašte prirodnim putem već imate: sprej od bijelog luka protiv gljivica, epsom so kao zamjena za herbicid, sprej za vaši od limuna, sapun protiv buba štetočina, talog od kafe kao prehrana za biljke, a pravljenje sopstvenog compost (đubriva) je nešto najjednostavnije i najzdravije.

Cilj ove priče nije da se svi vratimo selu, nego prirodi i sebi samima. Da je više cijenimo i koristimo dobra koja nam je podarila na pravi način. Da budemo gospoda koja vole životinje, čiste za svojim ljubimcima u parkovima, prave šejkove od svojih malina i jagoda, a ne uvezenih bobica čiji

nam se ukus i ne dopada. **Predlažem da VIDIMO prirodu**. Da je dodirnemo, oslušnemo i udahnemo. Da zastanemo kraj lijepog cvijeta. Da je čuvamo i uživamo u njenim blagodetima. **Priroda je u nama i mi u njoj**. Od iste materije ponikli, jedno od drugog ne možemo biti izuzeti.

Priredila: **Badžović Adelisa 16**

O NASTAVNO-PROIZVODNOM OBJEKTU ŠKOLE

*Ljepota ispred mene
Iza mene
Ispod mene
Svud oko mene
U ljepoti govorim.*

Priradio: **Knežević Neđeljko, dipl. Inž.**
Fotografija: **Pervov Danilo IV4**

/Annie Kahn, poglavica plemena Navajo/

J. U. Srednja stručna škola raspolaže sa značajnim površinama poljoprivrednog zemljišta koje koristi za različite vidove poljoprivredne proizvodnje.

Osnovni pravac proizvodnje je **cvjećarstvo i proizvodnja rasada povrća**, pa se i najveći prihod ostvaruje od te proizvodnje. U zadnje vrijeme značajno mjesto zauzima i proizvodnja šljive i grožđa, a stižu trešnja i kruška.

Pored proizvodnje cvijeća na Ekonomiji škole se organizuje **proizvodnja sadnog materijala voća, ukasnog bilja, proizvodnja povrća i voća**. Zahvaljujući tome što posjedujemo staklenik površine 800 m² opremljen sistemima za grijanje i zalivanje, proizvodnja se može organizovati tokom cijele godine.

Za povrtarsku proizvodnju Ekonomija raspolaže sa 5800m², i to 5000m² u starom stakleniku, i 800m² u novom stakleniku.

Osim zemljišta Ekonomija raspolaže sa potrebnom poljoprivrednom mehanizacijom(traktor , priključne mašine za obradu zemljišta, mašine za zaštitu bilja, sitnu mehanizaciju , alat i opremu) koja se koristi u proizvodnji.

Na Ekonomiji je zaposleno 6. radnika , a u toku školske godine učenici izvode praktičnu nastavu i profesionalnu praksu (poljoprivredni i prehrambeni tehničari).

Nastavno proizvodni objekat trenutno raspolaže sa 6 ha obradivog zemljišta, voćnjacima, objektima zatvorenog prostora namijenjenih za proizvodnju rasada, povrća, sadnog materijala i cvijeća. Na površinama nastavno -proizvodnog objekta uzgajaju se :

- **Mandarina - 60 stabala;**
- **Pomorandža domaća - 3 stabla;**
- **Pomorandža Vašington - 71 stablo;**
- **Limun - 7 stabala;**
- **Maslina - 74 stabla (stari zasad) i 350 stabala (mladi zasad);**
- **Smokva – 3 stabla(stari zasad) i 20 stabala (mladi zasad);**
- **Japanska jabuka - 10 stabala;**
- **Šipak -4 stabla (stari zasad) i 20 stabala (mladi zasad);**
- **Šljiva - 200 stabala;**
- **Trešnja - 200 stabala (mladi zasad);**
- **Kruška - 200 stabala (mladi zasad);**
- **Vinograd - 900 čokota.**

LAKO DO CILJA

„Ne reci nikad da nemaš vremena. Dnevno imaš na raspolaganju isto onoliko časova koliko su imali Nikola Tesla, Helena Rubinstajn, Paster, Mikelandelo, majka Tereza, Leonardo de Vinči, Albert Anjstajn ili Nelson Rokfeler.“
/Braun/

Bez obzira da li idete u školu, studirate, radite ili samo želite da bolje iskoristite svoje vrijeme, najbolje je da napravite svoj originalni planer. Ne samo da ćete postizati više od uobičajenog, već ćete se i osloboditi svakodnevnog stresa.

U knjižarama možete naći razne vrste rokovnika, agendi, planera ili lijepih svesaka, koje ćete prilagoditi onoj vrsti organizacije vremena kakva je vama potrebna.

Osim godišnjih, mjesečnih, nedeljnih i dnevnih ciljeva, u svoj planer možete da upisujete baš sve, od domaćih zadataka, zadatih projekata, seminarskih radova, spiska za kupovinu, važnih datuma, podsjetnika, do bilo kakvih ideja, stihova ili crteža.

Kada se odlučite za ovakav način planiranja svojih obaveza, evo na šta treba obratiti pažnju:

KVALITET

Prvo što treba da uradite jeste da kupite dobru, kvalitetnu agendu ili rokovnik. Veoma je bitno da obratite pažnju na povez i kvalitet papira, kao i dizajn koji će vam ulivati samopouzdanje i donositi vam radost pri okretanju svakog lista. S tim u vezi, obratite pažnju i na unutrašnjost, jer u prodaji postoji niz planera sa motivacionim citatima na naslovnoj i na svim pojedinačnim stranicama.

SISTEM

Napravite svoj lični sistem. Da li ćete izabrati tzv. color-coding sistem (izdvajanje važnih detalja različitim bojama npr. roza za druženje s prijateljima, zelena za domaći, plava za trening i tome sl.) ili neku ličnu agendu sa oznakama koja će vam pomoći da obaveze rasporedite po prioritetima, izbor je na vama. Osim pomenutog, za naglašavanje određenih zadataka koje trebate ispuniti možete koristiti razne stikere, ukrasne selotejpe, spajalice i slično. Uvijek možete napraviti poseban odjeljak sa to – do listom tj. Listom na kojoj ćete jednim pogledom moći da sagledate prioritete za dan ili cijelu sedmicu. Najbitnije je da odrednice ili stavke koje ćete svakodnevno popunjavati budu u skladu sa vašim potrebama.

PROSTOR ZA PROMJENE

Ono što treba da znate, jeste da se stvari mijenjaju, planovi se pomijeraju, te je bolje da ostavite prostora za izmjene. Najbolje je da pišete grafitnom olovkom, kako biste mogli obrisati kasnij, ukoliko dođe do nekih promjena. Ako pak, radije pišete hemijskom

olovkom, odlučite se za onu “piši – briši” ili kupite neki lijepi korektor za moguće korekcije.

ORGANIZACIJA

Najbolje bi bilo da odaberete jedan dan u sedmici za unošenje podataka u svoj planer. Na primjer, nedjeljno popodne može biti vrijeme kada ćete sjesti i koncentrisano isplanirati sedmicu pred vama. Ne samo da ćete biti produktivniji, nego će planer zbog svojih dobiti postati neizostavan činilac vašeg života.

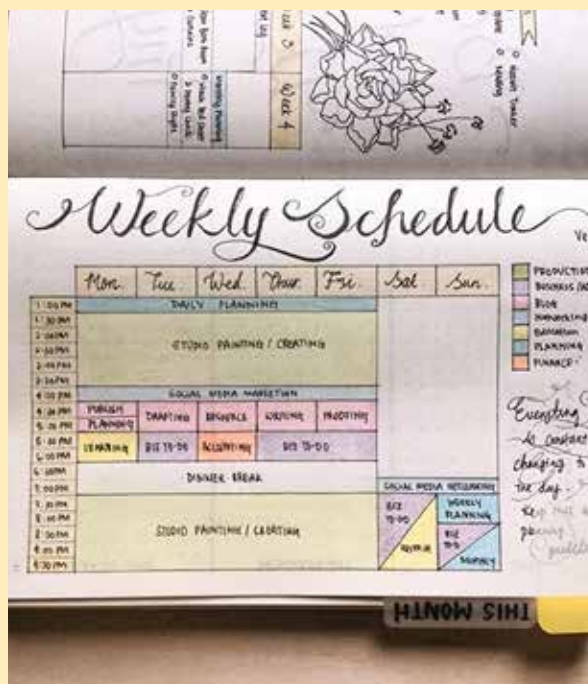
ČEKIRANJE (ŠTRIKIRANJE)

Kada obavite neki zadatak odmah ga čekiraj/štrikiraj. Nema boljeg osjećaja nego kad shvatimo da smo neku obavezu završili. Da li ćete napraviti kockice kraj svake vam dužnosti u koje ćete upisivati štrik ili ćete odrađeno samo prekrižiti, odlučite sami.

Ne postoji univerzalni način za popunjavanje planera. Ono što odgovara meni, možda neće vama, i obrnuto.

Koji god sistem za popunjavanje odaberete, najbitnije je da vama odgovara i da vam pomaže da se nosite sa svim svojim obavezama na dnevnom nivou. Ne zaboravite – **“DOBRA ORGANIZACIJA JE POLA POSLA”**.

Priredila: **Mijović Sara 16**

PRAKTIČNA SREDNJOŠKOLKA

Jedina stvar bolja od novog školskog pribora je onaj koji napravite sami. Razvijte vašu kreativnost, produžite život predmetima i uštedite budžet vaših roditelja.

Odaberite najjeftiniji jednobojni **ranac** u radnji. Uredite ga markerima, zanimljivim privescima, prišijte mu neko parče stare tkanine, bedž sa stavom ili aplikaciju sa stare odjeće. Takav ranac nema nigdje da se kupi, te ćete sigurno biti originalni.

Za više sličnih ideja pretražite na internetu pod naslovom **DIY BACKPACK**.

Najjeftinije **sveske** jednoličnih korica mogu postati najljepše ukoliko dopustite svojoj umjetničkoj duši da ih sama uljepša akrilnim bojama, naljepnicama, ukrasnim trakama, papirima za poklon, kolažom omiljenih vam boja ili slika po vašem izboru.

Za više sličnih ideja pretražite na internetu pod naslovom **DIY NOTEBOOK**.

Da li primjećujete da je **pernica** na slici lijevo napravljena od krpe za prašinu kojoj je samo prišiven rajsferšlus? Zamislite onda koje su mogućnosti pred vama ako vam mama šije ili ste vlasnik vrućeg lijepka! U pretraživaču ukucajte **DIY PENCIL CASE**.

Jednoboje **olovke** su monotone i neinspirativne za pisanje. Zašto ne biste i njih prošarali akrilnim bojama?

U pretraživaču ukucajte **DIY PENCILS**.

U jajetu iz Kinder jajeta možete spakovati razne sitnice od traka i ukosnica za kosu do **slušalica za telefon**. Još ako ih i malo dotjerate, bićete radosniji. U pretraživaču ukucajte **DIY EARPHONE HOLDER**.

Za sve ljubitelje knjiga nešto najdraže čime sebe možete počastiti jeste papirna ukrasna **kartica za obilježavanje stranice** na kojoj ste stali s čitanjem.

U pretraživaču ukucajte **DIY BOOKMARK**.

Priredila: **Ukšanović Anastasija 16**

ŠTA SE ČITA, GLEDA, IGRA...

Ovo je najstrašnji dan u mom životu – Jasminka Petrović

Ovu knjigu bih izdvojila kao svoju omiljenu iz razloga što veoma realno opisuje osjećanja današnjih tinejdžera. Radnja se vrti oko života dječaka, maturanta po imenu Strahinja, i svako poglavlje počinje rečenicom: "Ovo je najstrašnji dan u mom životu...". Knjiga izgleda kao Strahinjine seanse kod psihologa, ali ih on piše na papiru. Kroz knjigu se prožimaju problemi u porodici, školi i ljubavi i po mom mišljenju svaki maturant treba da je pročita.

Đinović Anabela 16

Me before You / Dok nisam sreća tebe

Lou Clark, simpatična djevojka koja ima svoje snove o studiranju, ali koja je zbog porodice, koja je u teškoj finansijskoj situaciji, prisiljena zaboraviti snove i raditi. Lou dobija posao čuvanja Willa Traymora, mladića iz bogate porodice koji je nakon teške nesreće ostao gotovo potpuno nepokretan. Clark i Traymor će uskoro osjetiti povezanost, ali Lou će otkriti da na putu stoji jedna velika, nepremostiva prepreka.

Mijović Sara 16

Overwatch

Overwatch je igrica koja predstavlja savršeni spoj multiplayer-a, FPS gejmlera i nevjerovatne grafike. Na nju ćete potrošiti mnogo vremena, ali će vas za svaki minut dobro nagraditi.

Igra je vrlo jednostavna i zabavna. Učestvujete u timu od 6 igrača i borite se protiv drugog tima. Na raspolaganju imate veliki broj heroja i mapa koje će vas ostaviti bez teksta. Heroji su podijeljeni u 4 osnovne kategorije, a vi ćete morati da napravite pravi izbor. Svaki heroj ima drugačije sposobnosti i svaki će vam drugačije prirasti za srce.

Svi žele da igraju Overwatch i svi bi htjeli da testiraju svoje snage u ovom prelijepom virtuelnom svijetu.

Jelić Marko 16

Pretty Little Liars / Slatke male lažljivice je američka tinejdžerska TV serija nastala prema knjizi istoimenog naziva od Sare Šepard. Nakon nestanka njihove predvodnice Alison DiLorentis, najbolje prijateljice Hana, Emily, Arija i Spenser uvlače se u opasnu igru. Počinju dobijati poruke od misteriozne anonimne osobe koja se potpisuje kao A, a u tim porukama su tajne koje je znala samo Alison. Serija je prožeta znakovima ostavljenim gledaocima da razvijaju teorije o tome ko je A.

Hiblović Ana 114

IN MEMORIAM

Crteži: Ina Koprivica 11

Drugog januara ove godine, u 59-oj godini svog života iznenada je preminuo naš dragi profesor

Božidar – Boro Ičević, uvaženi inženjer i profesor, istaknuti atletski i sportski radnik, šef stručnog štaba Atletskog kluba "Mornar", potpredsjednik Asocijacije malih zemalja Evrope. Aktivni atletičar je bio od 1975. godine, a trener od 1987. godine. Osvajao je medalje kao trener na Balkanijadama i bio osvajač pedesetak medalja na jugoslovenskim prvenstvima. Bio je selektor seniorske atletske reprezentacije Srbije i Crne Gore i član najužeg rukovodstva ASCG, gdje je obavljao funkciju sportskog direktora u ASCG i savjetnika za međunarodne odnose u ASCG. Bio je međunarodni atletski sudija, delegat na mnogobrojnim kongresima - Balkanske, Evropske i Svjetske atletske federacije.

Bio je jedan je od osnivača prvomajskog Međunarodnog atletske mitinga u Baru, generalni sekretar AK "Mornar" i šef stručnog štaba u klubu. Bio je glavni rukovodilac takmičenja Zimskog kupa Evrope u Baru 2012. godine, kao i Balkanskog juniorskog prvenstva 2008. godine u Baru, predavač na mnogobrojnim seminarima za trenere i atletske sudije i glavni rukovodilac nacionalnih takmičenja u ASCG. Dobitnik je mnogobrojnih priznanja za razvoj atletske sporta na ovim prostorima, a nosilac je i

priznanja Zaslužni sportski radnik Opštine Bar.

"Trebalo bi ubijati prošlost, svakim danom što se ugasi. Trebalo bi je izbrisati da ne boli. Lakše bi se podnosio ovaj dan što traje, ne bi se mjerio onim što više ne postoji."

Dragi moj profesore i treneru, već dugo sam htio pričati o Vama, već dugo nosim ranu u sebi, ali kao da me nešto vuče nazad, i zatvara me u tamiću sopstvene duše. Kao da se bojim da ću otvaranjem svog srca uništiti sve naše uspomene i da će mi i one otići negdje daleko sa Vama. **Vi ste neko o kom treba pričati i koga treba pamtiti.**

U vode sporta, koji sam zbog Vas zavolio ušli ste davne 1975. Godine su prolazile, a djeca sa kojom ste radili i za koju ste se zalagali osvajala su medalje na jugoslovenskim i balkanskim prvenstvima. Svoju želju da unaprijedite sport i podignete ga na viši nivo ostvarili ste kao selektor bivše države Srbije i Crne Gore, kao član najužeg rukovodstva našeg saveza i kao delegat na mnogobrojnim kongresima balkanske, evropske i svjetske atletske federacije. A onda, to isto, odlučili ste uraditi u svom gradu kako biste djecu ovog grada usmjerili na pravi put. To ste uradili postavši generalni sekretar AK "Mornar", šef stručnog štaba u Klubu i osnivač velikog broja takmičenja, međunarodnih kupova i prvenstava, a istovremeno predavali u našoj školi, na Pomorskom fakultetu, Centru za obuku pomoraca i u Lučkoj kapetaniji. Radili ste mnogo, posvetivši se mnogima, a dobrota koja Vas je krasila je aura po kojoj ćemo Vas zauvijek pamtiti.

*I sada kad Vas nema, Vaše me riječi danas ohrabruju i Vaša snaga pokreće. Vaše kolege su me izabrale za najboljeg sportistu u Školi, a ja znam da **sve što jesam zbog Vas sam, mili moj profesore.** Znam da mi i "gore" držite štopericu, ne samo za trku, već i za sve ciljeve do kojih moram stići. Bićete ponosni na mene, obećavam.*

Predio: **Maljević Danijel IV4**

Hrizantema, zlatni cvijet, jesenče ili zimska ruža. Onda kada sve biljke lagano utihnu i odumru hrizantema počinje da cvijeta. Iako ih ima raznih boja, originalna boja hrizanteme je zlatnožuta. Moja hrizantema je raznobojna i **živi zauvijek**.

Sutomorska hrizantema

Šesnaest svilastih vlati uvenulo je u trenu kada je nenadni vjor zahvatio hrizantemu.

Tvrđava na Golom brdu i novo iskušenje da li će je privući nektar ili smrtonosno stijenje.

Raskrsnica života, i kojim putem poč, i da li će pripasti danu ili vječitoj noći.

Mami je pučina plava što miriše na tugu, mami je nebeski beskraj, al' kako pronaći dugu.

Htjela bi među zvijezde

po rajskim rojevima ali je privlači i pjena na morskim talasima.

Mnogo je životnih tajni, tinjalo u njenom cvijetu, kad ju je crni jahač odnio u prvom letu.

I uzburka se more i obruši na stijenje, što oteše zadnji miris, malene hrizanteme.

Zajaukaše vjetri, sa mora i sa gora i pretvori se u jecaj kotlina Sutomora.

I sve utonu u tugu, i proklinjahu stijenu, što im odnese u vječnost voljenu hrizantemu.

Željana Popović IV-5

KAD PORTRET GOVORI

Čast nam je i zadovoljstvo predstaviti vam impresivne radove **Ine Koprivice**, učenice I1 odjeljenja, smjer veterinarski tehničar. Inin talenat je otkrio njen otac koji joj je ujedno i najveća podrška. Planovi su joj da upiše Likovnu akademiju te svo svoje slobodno vrijeme koristi za vježbu i usavršavanje tehnika crtanja. Emocionalno stanje koje ona tako lijepo oslikava na svojim likovima daje im očaravajuću besmrtnost. U nekim radovima, ona se čak koristi i obrnutom perspektivom, koju je i Leonardo da Vinči koristio kad je slikao Mona Lizu pa imate osjećaj da vas likovi sa njenih portreta prate pogledom ma gdje stali ispred slike.

Priredila: **Hiblović Ana II4**

JU SREDNJA STRUČNA ŠKOLA - BAR

PLAN UPISA U I RAZRED ZA ŠKOLSKU 2018/19.god.

SEKTOR	OBRAZOVNI PROGRAM	Stepen stručne spreme
 Poljoprivreda, prehrana i veterina	1. Poljoprivredni tehničar/ka	IV
	2. Veterinarski tehničar/ka	IV
	3. Pekar/ka	III
 Saobraćaj i komunikacije	4. Nautički tehničar	IV
	5. Brodomašinski tehničar	IV
 Zdravstvo i socijalna zaštita	6. Špeditersko-agencijski i carinski tehničar/ka	IV
	7. Farmaceutski tehničar	IV
 Usluge	8. Zdravstveni tehničar	IV
	9. Frizer	III

Tel: +382-30-302-785

mail: skola@polj-br.edu.me

Bjeliši bb

+382-30-302-784

web: srednjastrucna-bar.me

85000 Bar